

Sotkamon kunnan talousarvio 2024

Taloussuunnitelma 2025-2026

Sisällys

1.	TALOUSARVION YLEISPERUSTELUT.....	1
1.1.	KUNNANJOHTAJAN KATSAUS VUOTEEN 2024.....	1
1.2.	YLEINEN TALOUDELLINEN TILANNE	2
2.	SOTKAMON KUNNAN TALOUDEN LÄHTÖKOHDAT JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ	6
2.1.	SOTKAMON VÄESTÖ JA TYÖLLISYYS	6
2.2.	SOTKAMON KUNNAN HENKILÖSTÖ.....	9
2.3.	HYVINVOINNIN, TERVEYDEN JA TURVALLISUUDEN EDISTÄMINEN	11
2.4.	ELINKEINOT JA ELINVOIMA	13
2.5.	TALOUSARVION 2023 OLENNAISET MUUTOKSET TOIMIALOITTAIN	15
2.6.	TALOUDEN TASAPAINOTTAMINEN	16
2.7.	SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA.....	17
3.	STRATEGIAPERUSTA.....	21
3.1.	SOTKAMON KUNTASTRATEGIA.....	21
3.2.	SOTKAMON ELINVOIMAOHJELMA.....	22
3.3.	SWOT-ANALYYSI VUODELLE 2024.....	23
4.	TALOUSARVION RAKENNE, SITOVUUS JA SEURANTA.....	24
4.1.	TALOUSARVION SITOVUUS	25
4.2.	MÄÄRÄRAHAT SITOVUUSTASOITTAIN	27
5.	KÄYTTÖTALOUSOSAN TOTEUTUMINEN TOIMIALOITTAIN	28
5.1.	HALLINNON TOIMIALA.....	28
5.2.	SIVISTYKSEN TOIMIALA	42
5.3.	YMPÄRISTÖ JA TEKNINEN TOIMIALA	54
6.	TULOSLASKELMAOSA.....	63
6.1.	TULOSLASKELMAN ANALYSOINTI	66
7.	RAHOITUSLASKELMA	76
8.	INVESTOINNIT	79
9.	KUNTAKONSERNI	87
10.	VESIHUOLTOLAITOS	90
	LIITTEET	91

1. TALOUSARVION YLEISPERUSTELUT

1.1. KUNNANJOHTAJAN KATSAUS VUOTEEN 2024

Venäjän bruttaali hyökkäys Ukrainaan vuoden 2022 helmikuussa pysäytti covid-pandemian jälkeisen maailmantalouden nopean kasvuvauhdin. Venäjän hyökkäyksen seurauksena energiamarkkinat joutuivat ongelmiin, ja tämä näkyi esimerkiksi energianhintojen voimakkaana nousuna ja energiapulana Euroopassa.

Suomen talous ajautui taantumaa vuonna 2023 ja valtakunnan tasolla hyvä työllisyyskehitys pysähtyi yritysten tilauskirjojen tyhjentymässä ja rakentamisen vähentyessä. Suomen Pankin syyskuun väliennusteen mukaan bruttokansantuote supistuu 0,2 % vuonna 2023. Nopea inflaation kohoaminen, hinta- ja korkotason nousu sekä heikentynyt vientikysyntä ovat painaneet taloutta, ja taantumasta toipuminen on hidasta. Bruttokansantuotteen kasvu on vuonna 2024 Suomen Pankin ennusteen mukaan vain 0,2 %. Saman ennusteen mukaan vuonna 2025 talouskasvu vauhdittuu 1,4 prosenttiin.

Suomen talouden heikentynyt kehitys ei ole näkynyt niin voimakkaasti Sotkamon ja lähialueen yritystoiminnassa. Alueen päätoimialat ovat jatkaneet hyvää kehitystään, ja rakennusalallakin on riittänyt suuria rakennuskohteita mm. koulu- ja kerrostalorakentamisessa sekä kaivoksilla. Työttömyys oli syyskuussa kaikkien aikojen alhaisimmassa luvussa 4,3 % ja työllisyysaste ennätyslukemissa, ollen 79,7 % viimeisimmässä tilastossa. Yritysten nettomäärän kasvu on jatkunut vuonna 2023.

Hyvinvointialueiden aloittaminen vuonna 2023 on muuttanut kuntien rahoitusosuuksia ja verotulot sekä valtionosuudet on muutettu vastaamaan muuttunutta tilannetta. Rahoitusjärjestelmän muutoksen vaikutukset tulevat näkymään vielä tulevien vuosien valtionosuuksissa ja niiden muodostuminen tulee elämään mm. muutosrajoittimen vaikutusten poistuessa vähitellen. Koko valtionosuusjärjestelmään odotetaan muutoksia ja uudistusta tulevina vuosina. Tämän uudistuksen vaikutuksista ei vielä ole saatavilla tarkempia arvioita.

Kunnanvaltuuston on päättänyt vuoden 2024 veroprosentiksi 7,5 %, joka on 0,39 prosenttiyksikkö aiempaa korkeampi. Ilman veroprosentin nostoa hyvinvointialueuudistus olisi vaikuttanut vuoden 2024 verokertymään laskevasti ja veroprosentin nostolla arvioidaan päästävän verokertymässä vuoden 2023 tasolle. Sotkamon kuntataloudessa vuosi 2024 tulee olemaan haastava mutta vuosi 2025 näyttää positiivisemmalta tulopohjan vahvistuessa mm. kaivosveron vaikutuksesta.

Kunnan vuonna 2023 käynnistämät suuret rakennusinvestoinnit jatkuvat vuonna 2024 ja kunnan lainamäärä kasvaa huomattavasti investointien rahoituksen kautta. Käynnissä olevat investoinnit ovat monella tavalla investointeja tulevaisuuteen. Näiden investointien kautta kunnan elinvoimaa ja palvelutarjontaa pidetään ajanmukaisena sekä vetovoimaisina pitkälle tulevaisuuteen. Samaan aikaan on hoidettu pois aiempien vuosien ja vuosikymmenten korjausvelkaa. Tästä on tarpeen ottaa oppia myös tulevaisuuteen. Kunnan omaisuudesta on pidettävä huolta ja esimerkiksi rakennusten kuntoa on pidettävä yllä jatkuvalla peruskunnostuksella ja tarvittavilla peruskorjauksilla. Pitkällä tähtäimellä tämä on myös kustannussäästöä.

Rakennamme parhailaan Sotkamaa tuleville vuosikymmenille ja varmistamme tällä hyvät kasvun edellytykset tulevaisuudessakin. Olemme jokainen omalta osaltamme tekemässä kasvavan Sotkamon menestystarinaa. Toivotan hyvää tulevaa vuotta 2024 kaikille kuntalaisille, kunnassa vieraileville ja yhteistyökumppaneillemme!

Kunnanjohtaja Mika Kilpeläinen

1.2. YLEINEN TALOUDELLINEN TILANNE

Kansainvälisen talouden näkymät

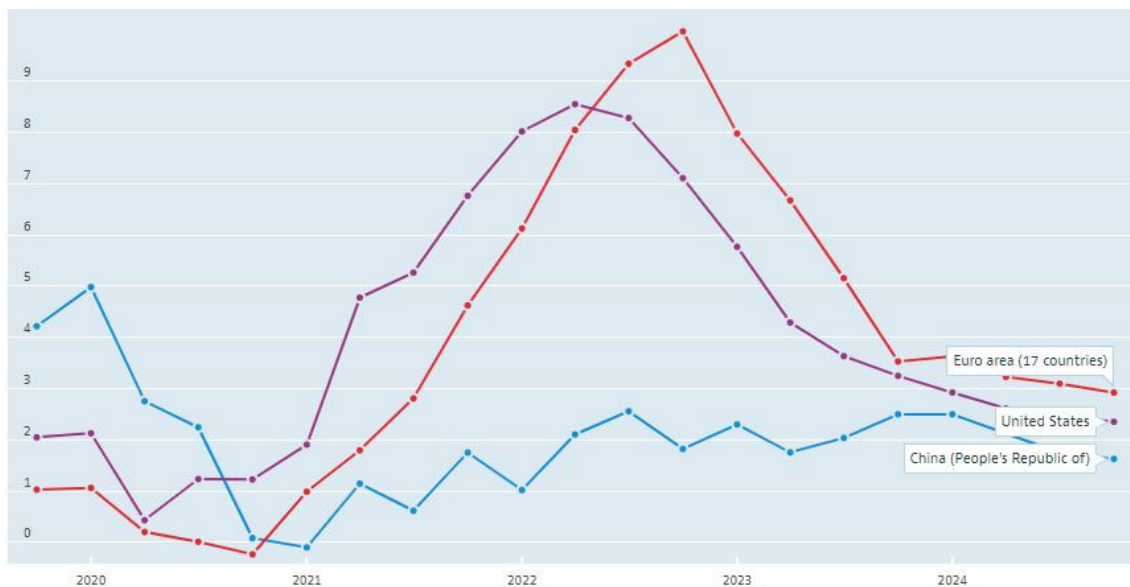
Valtiovarainministeriön ja Kuntaliiton syksyllä 2023 julkaisemien talouskatsausten mukaan maailmantalouden näkymät ovat kaksijakoiset. Toisaalta Yhdysvalloissa, Japanissa ja monessa kehittyvässä maassa talous kasvaa melko nopeasti, toisaalta taas Euroopassa ja Kiinassa näkymät heikkenevät. Rakentaminen on vaikeuksissa lähes maailmanlaajuisesti. Inflaatio on hidastunut, mutta pohjainflaatio on yhä nopeaa monessa taloudessa. Venäjän hyökkäyssodan vaikutukset näkyvät erityisesti Euroopassa. Maailman talouden kasvu hidastuu 2,6 prosenttiin tänä vuonna ja kiihtyy 2,9 prosentin kasvuun vuonna 2024.

Euroopassa hintojen ja korkojen nousu ovat lähes pysäyttäneet talouskasvun. Yhdysvalloissa talouskasvu on ollut positiivista reaalityulojen elpymisen ja vahvan työllisyystilanteen ansiosta. Kiinassa kulu on ollut heikkoa eikä vientikään ole vetänyt. Lisäksi kiinteistösektori on jo ennen koronapandemiaa alkaneessa kriisissä edelleen. Talouskasvun ongelmat ovat ajaneet Kiinan elvytystoimiin.

Alkuvuoden 2023 suhteellisen myönteisen kehityksen jälkeen euroalueen näkymät ovat synkkeneissä. Teollisuuden tilanne heikkeni jo aiemmin ja lähiaikojen näkymät ovat vaikeat. Toisaalta inflaation hidastuminen ja mittavat palkankorotukset kohentavat reaalityuloja. Työttömyys on ennätyksellisen vähäistä ja kuluttajien luottamus on ollut elpymään päin. Talouskasvu hidastuu euroalueella 0,7 prosenttiin kuluvana vuonna ja toipuu 1,3 prosenttiin vuonna 2024.

Tunnelma kansainvälisillä rahoitusmarkkinoilla on viime aikoina ollut rauhallinen. Lyhyet markkinakorot ovat kääntyneet laskuun, kun rahapolitiikan suunnan odotetaan muuttuvan. Nollakorkoihin ei ole kuitenkaan paluuta näköpiirissä. Pitkien korkojen tuleva suunta on vielä epäselvä ja siihen vaikuttavat monet tekijät.

Seuraavassa on esitetty OECD:n inflaatioennuste syyskuulta 2023

Lähde: OECD Economic, Interim Report September 2023.

Maailman talouden tilanteeseen liittyy edelleen monia riskitekijöitä, joiden seurauksena kehitys voi olla ennustettua heikompaa. Edelleen on myös mahdollista, että sotatilanne Ukrainassa tai Venäjän sisäinen kehitys aiheuttavat uusia negatiivisia vaikutuksia maailman ja Suomen talouteen. Tällöin talouskasvu ja työllisyys kehittyisivät arvioitua heikommin. Myös ympäristöriskeillä, kuten sään ääri-ilmiöillä voi olla aiempaa suurempi vaikutus talouskehitykseen ja ne lisäävät talouden häiriöherkkyyttä.

Suomen talouden näkymät

Suomen talouskasvu on ollut heikkoa vuonna 2023. Hintojen ja korkojen nousu on vähentänyt kotitalouksien kulutusta ja investointeja. Myös rakentamisen heikko tilanne heikentää talouskasvua. BKT:n arvioidaan kasvavan Suomessa 1,2 % v. 2023. Taantuma on pitkittymässä ensi vuoden puolelle saakka. Kysynnän odotetaan kuitenkin piristyvän niin Suomessa kuin maailman taloudessa ensi vuonna, kun korkojen nousu pysähtyy, hintojen nousu hidastuu alle palkankorotusten, ja kotitalouksien ostovoima kääntyy kasvuun. Investointinäkymät ovat positiiviset, erityisesti tuulivoimainvestointisuunnitelmia on erittäin paljon. Tuotannon kasvu nopeutuu ja vuonna 2024 BKT kasvaa 1,2 prosenttia ja 1,8 prosenttia vuonna 2025.

Eurostatin syyskuussa 2023 ilmoittaman inflaatiotiedotteen mukaan Suomessa inflaatio oli 3,0 prosenttia. Vuonna 2023 inflaatio on keskimäärin 6,2 prosenttia kansallisella kuluttajahintaindeksillä mitattuna. Inflaatio on kuitenkin huomattavasti tätä hitaampaa vuoden lopussa. Inflaatio hidastuu 2,2 prosenttiin vuonna 2024 ja laskee 1,7 prosenttiin vuonna 2025. Inflaatio hidastuu ennustejaksolla siis selvästi, mutta jää viime vuosia korkeammalle tasolle. Palveluiden hintojen nousu ylläpitää inflaatiota eniten tulevina vuosina niin Suomessa kuin euroalueella.

Julkisen kulutuksen kasvun arvioidaan kiihtyvän 1,8 prosenttiin vuonna 2023. Julkisen kulutuksen kasvu on ollut varsin ripeää kuluvan vuoden ensimmäisellä vuosipuoliskolla. Monia määräaikaisia menolisäyksiä lakkasi hallituskauden päättymisen vuoksi, mutta toisaalta viime vuodelta siirtyi paljon määrärahoja vielä kuluvalla vuodelle. Lisäksi kulutuksen kasvua ylläpitävät ikäsidonnaisten menojen kasvu, hyvinvointialueiden tehtävämuutokset ja aloituksen muutuskustannukset sekä Venäjän hyökkäyssodasta johtuva puolustusvälinehankintojen ja maahanmuuttomenojen kasvu. Julkinen kulutus supistuu hieman vuonna 2024. Kulutusmenoja supistavat mm. hallituksen toimintameno säästöt. Kulutuksen kasvun arvioidaan kiihtyvän hieman vuonna 2025. Kasvu pysyy kuitenkin maltillisena, sillä julkista kulutusta leikkaavat sopeutustoimet jatkuvat läpi hallituskauden.

Suomen julkisen talouden rahoitusasema heikentyy tänä vuonna merkittävästi vuoteen 2022 verrattuna. Talouskasvu on seisahtunut sekä monet aikaisemmin päätetyt toimet sekä inflaatiosta johtuva menojen nousu kasvattavat kuluvan vuoden alijäämää. Hallituksen päättämistä julkista taloutta vahvistavista toimista huolimatta, julkisen talouden tila heikkenee lähivuosina. Talouskasvu nopeutuu ennustejakson loppupuolella lähivuosiin verrattuna ja samaan aikaan myös sopeutustoimet purevat, minkä takia rahoitusasema alkaa kohentua. Julkinen talous pysyy kuitenkin huomattavan alijäämäisenä. Julkinen velkasuhde on kohonnut korkealle tasolle historiaan nähden niin rakenteellisten syiden kuin myös vuosikymmenen alun eri kriisien takia. Sopeutustoimista huolimatta velkasuhde kasvaa hiljalleen ennustejaksolla.

Inflaation kiihtyminen on ollut omiaan luomaan painetta Euroopan keskuspankille (EKP) nostaa ohjaukorkojaan. EKP on nostanut ohjaukorkojaan kymmenen kertaa heinäkuusta 2022 alkaen. Viimeisin nosto tehtiin syyskuussa 2023, jolloin perusrahoitusoperaatioiden korko asettui tasolle 4,50 prosenttia, talletuskorko 4,00 prosenttiin ja maksuvalmiusluoton korko 4,75 prosenttiin. EKP:n mukaan ohjaukorkot ovat nyt saavuttaneet tason, joka tarpeeksi pitkään ylläpidettynä edistää merkittävästi inflaation palautumista tavoitetasolle. Tämän viittauksen perusteella ohjaukorkon nostamisia ei enää oltaisi tekemässä. Joidenkin ennusteiden mukaan Euroopan keskuspankin odotetaan jopa alentavan ohjaukorkojaan vuoden 2024 kolmannella neljänneksellä. Markkinakorkojen voi odottaa alkavan

alentua jo aiemmin. Korot jäävät kuitenkin selvästi korkeammalle kuin mihin on totuttu viime vuosina. Euroalueella keskimääräisen korkotason odotetaan tulevina vuosina asettuvan noin kolmen prosentin tuntumaan.

	2020	2021	2022	2023**	2024**	2025**
Bruttokansantuote, mrd. euroa	238	251	269	282	291	303
Palvelut, määrän muutos, %	-2,9	4,3	3,2	1,9	1,2	1,6
Koko teollisuus, määrän muutos, %	-1,5	2,0	-1,3	-4,0	0,4	2,2
Työn tuottavuus, muutos, %	0,2	1,4	0,7	-0,2	1,2	1,3
Työlliset, muutos, %	-1,5	2,4	2,5	0,3	0,1	0,6
Työllisyysaste (15–64-vuotiaat), %	70,7	72,3	73,8	73,8	73,8	74,3
Työllisyysaste (20–64-vuotiaat), %	75,2	76,6	78,1	78,2	78,3	78,9
Työttömyysaste, %	7,7	7,7	6,8	7,1	7,2	7,0
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	0,3	2,2	7,1	6,2	2,2	1,7
Ansiotasoindeksi, muutos, %	1,9	2,4	2,4	4,3	3,5	3,3
Vaihtotase, mrd. euroa	1,3	1,0	-9,8	-3,8	-3,4	-4,1
Vaihtotase, suhteessa BKT:hen, %	0,5	0,4	-3,6	-1,4	-1,2	-1,3
Lyhyet korot (euribor 3 kk), %	-0,4	-0,5	0,3	3,5	3,6	3,0
Pitkät korot (valtion obligaatiot, 10 v), %	-0,2	-0,1	1,7	3,1	3,2	3,2
Julkisyhteisöjen menot, suhteessa BKT:hen, %	57,2	55,7	53,4	54,7	54,7	54,6
Veroaste, suhteessa BKT:hen, %	41,8	43,1	42,9	41,7	40,8	40,6
Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä, suhteessa BKT:hen, %	-5,6	-2,9	-0,8	-2,4	-3,2	-3,4
Valtion rahoitusjäämä, suhteessa BKT:hen, %	-5,5	-3,2	-1,6	-3,3	-3,4	-4,2
Julkisyhteisöjen bruttovelka, suhteessa BKT:hen, %	74,7	72,5	72,9	74,2	76,8	78,9

Lähde: Keskeiset ennusteluvut. Valtiovarainministeriö, taloudellinen katsaus syksy 2023.

Kuntatalouden näkymät

Kuntatalouden vuosi 2023 näyttää talouden tunnuslukujen perusteella kohtuullisen hyvältä, mutta sote-uudistuksen vuoksi siihen liittyy edelleen epävarmuutta. Kuntasektorilla paineita aiheuttaa etenkin kustannusten nopea nousu, sillä henkilöstökulut muodostavat kuntahallinnon suurimman kuluosan ja vuoden 2023 sopimuskorotukset kertaerineen nostivat palkkoja tavallista enemmän. Kuntalan sopimuskorotukset nostavat henkilöstökustannuksia n. 3 prosenttia vuonna 2024. Vuosina 2025–2027 kunta-alan ansiokehityksen oletetaan olevan talouden yleistä ansiokehitystä hieman nopeampaa kunta-alalle sovitun palkkausjärjestelmien kehittämisohjelman vuoksi.

Kokonaisuudessaan mittaviin julkisen talouden sopeutustoimiin tähtäävän hallitusohjelman vaikutuksia kuntahallintoon voidaan pitää toistaiseksi varsin maltillisina. Lisäksi hallituksen päätös maapohjan kiinteistöveron alarajan korotuksesta lisää kuntien verotuloja n. 108 milj. euroa vuodesta 2024 alkaen. Suurin hallituksen suoraan kuntiin kohdistama leikkaus on valtionosuuksien yhden prosenttiyksikön indeksijarru vuosina 2024–2027, jonka vaikutus kumuloituu vuoteen 2027 mennessä 111 milj. euroon.

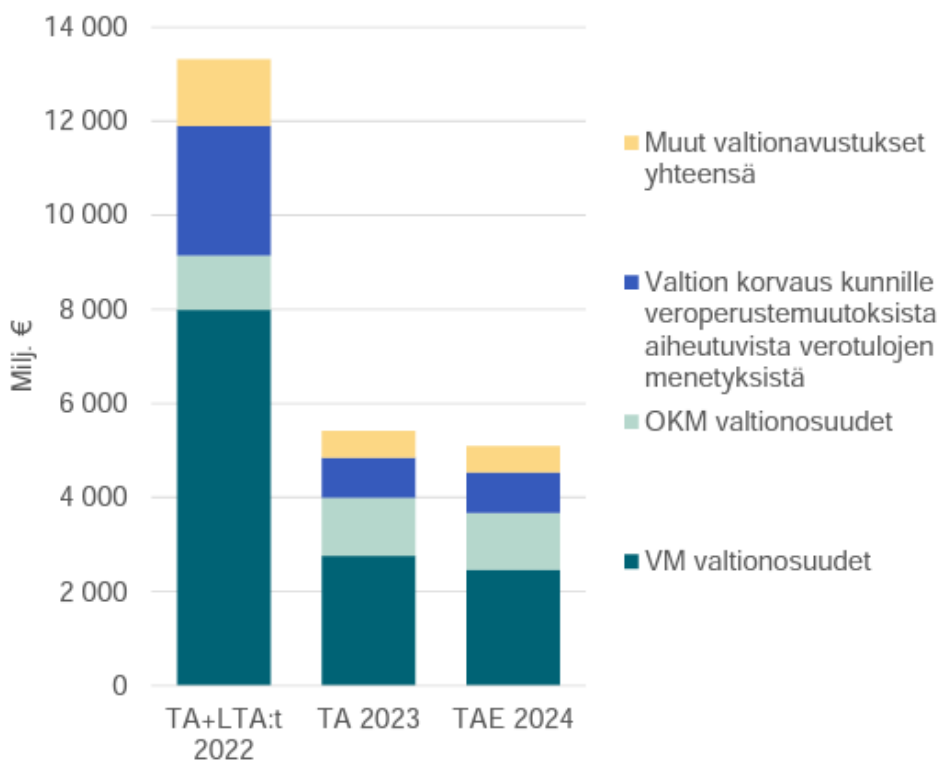
Kuntahallinnon rahoitusaseman arvioidaan olevan lähellä tasapainoa kuluvana vuonna, mutta alijäämä alkaa kasvaa jo ensi vuonna menojen kasvaessa tuloja nopeammin. Kuntahallinnon alijäämä kasvaa 0,4 prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen kehyskauden lopulla, mikä merkitsee sopeutuspainetta kunnille tuleville vuosille. Ikääntyvä rakennuskanta, muuttoliike ja infra-rakentaminen pitävät kuntien investointimenot korkeina. Alijäämät kasvattavat kuntahallinnon velkaa.

Sote-uudistuksen jälkeen kuntien verotuloennusteet vaikuttavat kuntatalouden tilaan aikaisempaa voimakkaammin. Keväällä veroennuste näyttäytyi vahvana, mutta syksyn verotuloennusteisiin liittyy epävarmuutta. Heikon verokehityksen lisäksi myös taloustilanteen heikkeneminen vaikuttaa kuntien tulokehitykseen. Kunnallisveron osuuden verotuloista arvioidaan sote-verouudistuksen jälkeen olevan keskimäärin noin 70 prosenttia, yhteisöveron noin 14 prosenttia ja kiinteistöveron noin 16 prosenttia. Kuntien verotulojen arvioidaan olevan vuonna 2024 yhteensä noin 13,9 mrd. euroa. Edelliseen vuoteen verrattuna verotulot alenevat noin 5 prosentilla. Vuoden 2024 alusta voimaan tulee kaivosmineraalivero, josta verotuottoa kertyy ensimmäistä kertaa vuonna 2025. Tästä kaivosten sijaintikuntien osuus on 60 prosenttia, eli noin 15 milj. euroa vuosittain.

Kuntahallinnon investointipaineiden arvioidaan pysyvän mittavina muun muassa rakennuskannan iän, muuttoliikkeen ja vihreän siirtymän vuoksi. Kuntarahoituksen mukaan kuntien taloutta painaa erityisesti investointien rahoittaminen. Kuntien vuosikate heikkenee, ja yhä suurempi osa investoinneista joudutaan rahoittamaan velalla. Kuntarahoituksen ennusteessa kuntien lainakanta kasvaa lähes kahdeksalla miljardilla eurolla vuoteen 2027 mennessä.

Kuntarahoitus ennustaa, että kunnat joutuvat lykkäämään investointeja ja jättämään hankkeita toteuttamatta lähivuosien aikana. Tasapainotusohjelmia, palveluverkon tiivistyksiä ja veronkorotuksia nähtäneen myös.

Kuntien valtionavustukset ovat noin 5,1 mrd. euroa vuonna 2024. Peruspalvelujen valtionosuuden tasoa alentaa sote-uudistukseen liittyvien kunnilta hyvinvointialueille siirtyvien tulojen ja kustannusten jälkikäteistarkistus sekä hallitusohjelman mukainen indeksisäästö. Valtionavustuksien kehitys vuonna 2024 on miinusvoittoista. Sote-uudistuksesta johtuvat tarkennukset vähentävät kokonaismäärää reilun 330 milj. euroa, kun taas lisäykset jäävät muutamaan kymmeneen miljoonaan euroon.

Lähde: VM, Kuntatalousohjelma vuosille 2024–2027, syksy 2023.

2. SOTKAMON KUNNAN TALOUDEN LÄHTÖKOHDAT JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ

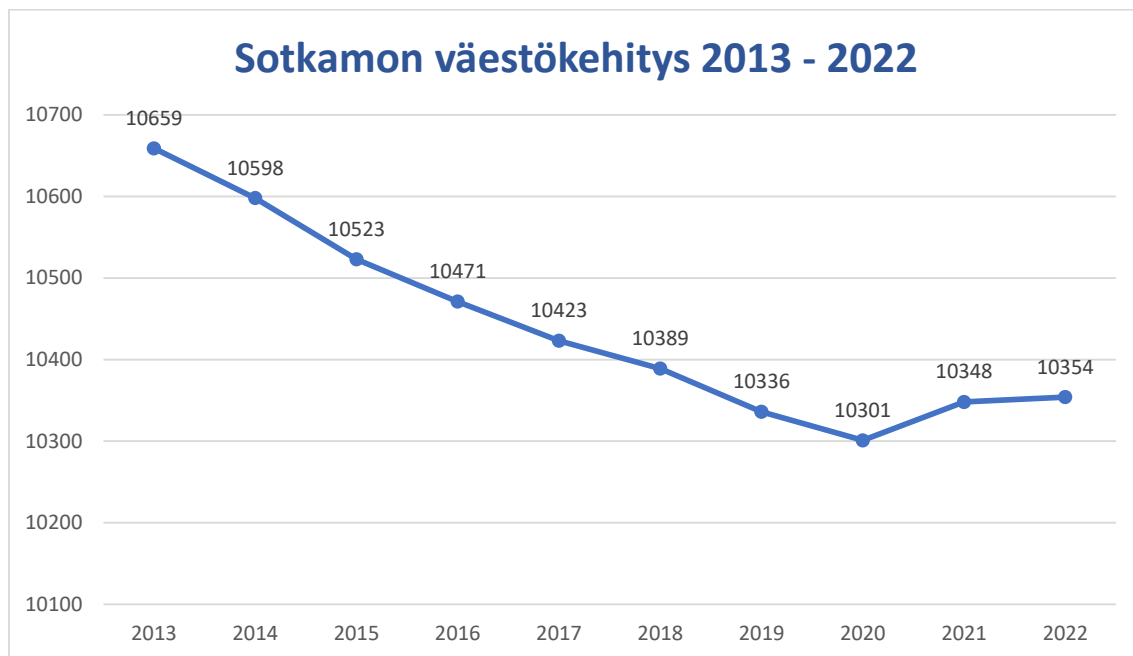
2.1. SOTKAMON VÄESTÖ JA TYÖLLISYYS

Sotkamon kunnan väkiluku vuoden 2022 lopussa oli 10 354 ja nousua edelliseen vuoteen oli 6 henkilöä. Hyvä työllisyystilanne sekä elinvoimaa edistävät investoinnit yksityisten ja julkisten toimijoiden kautta ovat vaikuttaneet siihen, että Sotkamon väestönkehitys on toteutunut viime vuosina huomattavasti tilastokeskuksen ennustetta parempana.

Tilastokeskuksen ennakkotiedon mukaan elokuussa 2022 asukkaita oli 10 294 henkilöä eli vähennystä vuoden vaihteen tilanteeseen 60 henkilöä. Elo- ja syyskuu ovat perinteisesti selkeitä muuttotappiokuukausia, koska lukionsa päättäneet ja noin puolet yläkouluikäisistä jatkaa opiskelemaan muille paikkakunnille. Elokuun 2023 lopussa syntyneitä oli 33, kuolleita 102, kuntaan muuttaneita 282, kunasta muuttaneita 314, maahan muuttaneita 47 ja maasta muuttaneita 8. Vuonna 2022 syntyneitä oli yhteensä 67 ja kuolleita 143. Syntyvyyden keskiarvo viimeiseltä kymmeneltä vuodelta on 86 lasta vuodessa ja kuolleisuuden keskiarvo 133 henkilöä vuodessa.

Nuorten ja työssäkäyvien osuus väestöstä on laskenut ja vastaavasti eläkeiässä olevien osuus kasvanut. Alle 15-vuotiaiden osuus väestöstä on 14,8 %, 15–64-vuotiaiden osuus 57,0 % ja yli 64-vuotta täyttäneiden osuus 28,2 %.

Väestön keski-ikä vuonna 2022 oli 46,8 vuotta: miesten keski-ikä oli 46,1 vuotta ja naisten keski-ikä 47,6 vuotta.

Lähde: Tilastokeskus, väkiluku alueittain.

Kainuun ELY-keskuksen julkaiseman työllisyyskatsauksen mukaan syyskuussa 2023 Kainuussa oli 2476 työtöntä työnhakijaa, mikä on 18 henkeä vähemmän (-1 %) kuin vuotta aiemmin. Prosentuaalisesti tarkasteltuna pienentyminen oli ELY-keskusalueista toiseksi suurinta, työttömyys lisääntyi muilla 14 ELY-keskusalueella ja koko maassa 7 %.

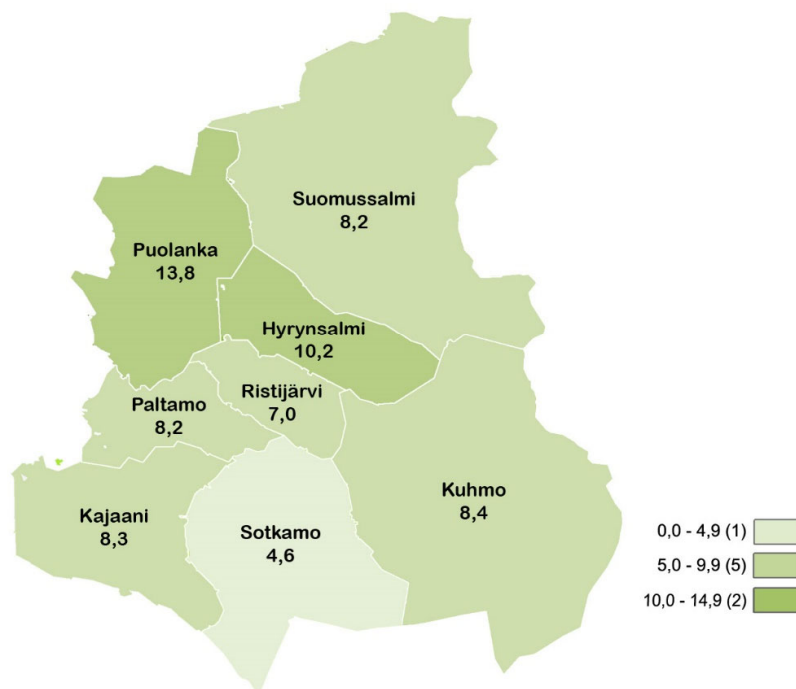
Työttömyysaste oli Kainuussa syyskuun lopussa 8,1 %. Tämä oli ELY-keskusalueista neljänneksi vähiten ja saman verran kuin vuotta aiemmin. Sotkamon työttömyysaste 4,3 % oli Kainuun alhaisin, mikä on 0,3 % pienempi edelliseen vuoteen verrattuna. Koko maassa työttömyysaste oli 9,4 %, mikä on 0,3 prosenttiyksikköä vuoden takaista enemmän. Valtakunnallisesti kasvua selittää mm. kokoaikaisesti lomautettujen määrän lisääntyminen edelliseen vuoteen verrattuna.

Työttömyys väheni erityisesti 50-vuotiailla ja vanhemmilla sekä alle 25-vuotiailla. Työttömistä työnhakijoista 43 % (1061) oli 25–49-vuotiaita ja 46 % (1148) vähintään 50-vuotiaita. Kainuun nuorisotyöttömyys keskittyy Kajaaniin, jossa asui kuun lopussa 71 % nuorista työttömistä. Kajaanissa nuorten työttömyysaste oli 11,2 %. Nuorista työttömistä oli kuhmolaisia 7 %, sotkamolaisia 6 % ja suomussalmelaisia 5 %. Muiden kuntien osuus nuorista työttömistä oli yhteensä 11 %.

Pitkäaikaistyöttömiä oli kuun lopussa 622, mikä on 1 % (4) enemmän kuin vuotta aiemmin. Yli kaksi vuotta työttömänä olleita oli 224, mikä on 21 % vuoden takaista vähemmän (-58). Työttömistä työnhakijoista rakennetyöttömiä oli 1 445 henkilöä eli 58 %. Rakennetyöttömyys nousi 1 % (19) edellisvuodesta. Laaja työttömyys lisääntyi 115 hengellä (+3 %) vuoden takaisesta.

Palveluihin osallistuminen suhteessa työttömien määrään on noussut Kainuussa selvästi edellisvuosista. Aktivointiaste oli 40,5 %, kun se oli vuotta aikaisemmin 38,4 % ja ennen koronakriisiä vuoden 2019 elokuussa 34,6 %. Kainuun aktivointiaste oli myös ELY keskusalueista korkein, koko maassa se oli 31,1 %. Aktivointiasteella tarkoitetaan aktiivisten työvoimapolitiittisten palveluiden piirissä olevien prosenttiosuutta työttömien työnhakijoiden ja palveluiden piirissä olevien summasta. Sotkamon kuntakokeilun asiakasryhmän aktivointiaste kaikissa ikäluokissa oli yli 50 %.

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta kunnittain

Syyskuun 2023 työnvälitystilaston mukaan Sotkamon työvoiman määrä oli 4706. Työnhakija-asiakkaana TE-palveluissa (TE-toimisto ja kuntakokeilu) oli reilu 600 kuntalaista. Työttömiä työnhakijoita heistä oli 202, joista miehiä 112 ja naisia 90. Työttömistä pitkäaikaistyöttömiä oli 28 ja vammaisia ja pitkäaikaissairaita 46. Nuoria alle 25-vuotiaita oli työttömänä 16 ja yli 50-vuotiaita 109.

Työvoiman kysyntä oli alkuvuonna vilkasta, mutta kesäkuusta lähtien paikkamäärä on laskenut merkittävästi. Syyskuussa uusia avoimia työpaikkoja ilmoitettiin työ ja elinkeinotoimistoihin sekä kuntakokeiluihin 19 % vähemmän (189) kuin vuotta aiemmin, yhteensä 794. Tekijöistä on kuitenkin edelleen pulaa alalla kuin alalla ja kuun lopussa useissa ammateissa oli vähemmän tai vain hieman enemmän työttömiä työnhakijoita kuin avoimia paikkoja. Vaikeinta oli löytää terveydenhuollon erityisasiantuntijoita (esimerkiksi lääkäreitä, hammaslääkäreitä ja eläinlääkäreitä), teollisuustuotteiden kokoonpanijoita sekä suojelu ja vartiointityöntekijöitä. Haastavaa oli löytää myös muun muassa terveydenhuollon asiantuntijoita (esimerkiksi sairaanhoitajia), konepaja- ja valimotyöntekijöitä, avustavia keittiö ja ruokatyöntekijöitä sekä palvelutyöntekijöitä.

Työttömät työnhakijat ja avoimet työpaikat TE-toimistossa kunnittain

Kunta	Työttömät työnhakijat		Muutos		Työttömistä hakijoista lomautetut		Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta		Avoimet työpaikat		Muutos	
	Syys 2023	Elo 2023	Syys 2022	Syys 2023 Syys 2022	Syys 2023	Syys 2022	Syys 2023	Elo 2023	Syys 2023	Elo 2023	Syys 2022	Syys 2023 Syys 2022
Hyrnsalmi	78	78	93	-15	-16	...	10,2	12	10	33	-21	-64
Kajaani	1 391	1 384	1 359	32	2	52	8,4	528	526	792	-264	-33
Kuhmo	286	263	322	-36	-11	27	9,2	45	31	70	-25	-36
Paltamo	113	104	111	2	2	7	8,9	...	8	39
Puolanka	125	118	114	11	10	9	14,6	10	11	12	-2	-17
Ristijärvi	36	34	38	-2	-5	...	7,4	...	6	10
Sotkamo	202	215	215	-13	-6	20	4,3	155	184	240	-85	-35
Suomussalmi	245	237	242	3	1	18	8,5	18	21	67	-49	-73
Kainuu	2 476	2 433	2 494	-18	-1	136	8,1	778	797	1 263	-485	-38

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö, Elinkeino- liikenne ja ympäristökeskus, TE-palvelut, Työllisyyskatsaukset 2023.

Valtakunnallisesti tarkasteltuna epävarmuus on lisääntynyt merkittävästi työllisyysvaikutusten arvioinnin osalta. Negatiiviseen kehitykseen vaikuttaa moni asia kuten Ukrainan sodan kesto ja uudet konfliktit maailmalla, inflaatio, energian ja raaka-aineiden hinta, Euroopan ja maailmantalouden synkentyneet näkymät jne. Vaikutukset eivät vielä isommin heijastu alueellemme, mutta muutokseen tulee varautua myös Sotkamossa. Työllisyyden negatiiviset muutokset heijastuvat ensimmäisten joukossa TE-palveluiden kasvavaan henkilöasiointin määrään ja asiakkaiden palvelutarpeeseen.

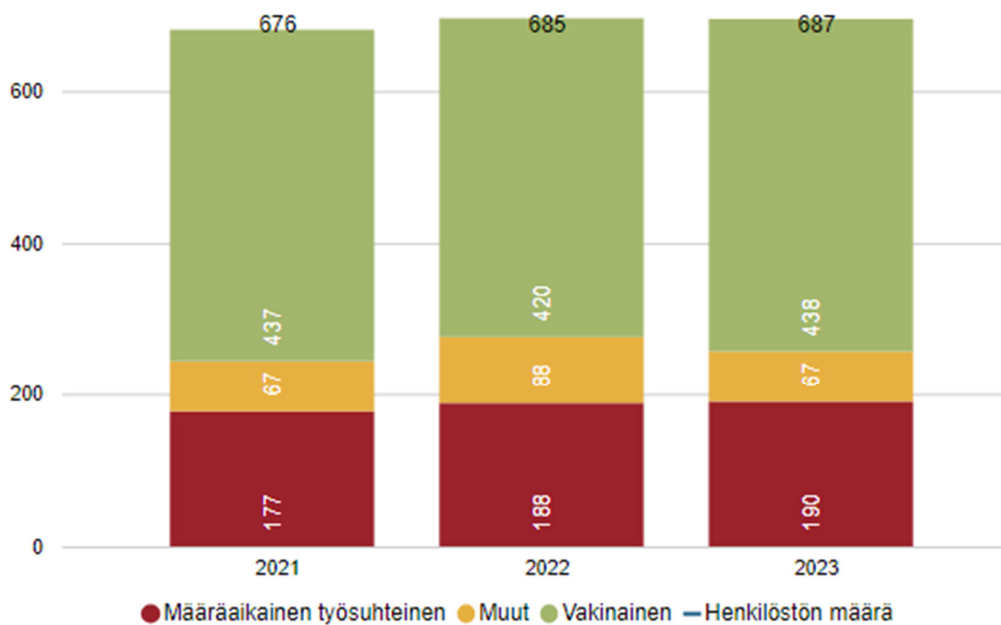
2.2. SOTKAMON KUNNAN HENKILÖSTÖ

Henkilöstön määrä ja rakenne

Sotkamon kunnan henkilöstömäärä 30.9.2023 oli 687 henkilöä. Edellisen vuoden vastaavaan ajankoh-
taan verrattuna lisäystä on 2 henkilön verran (2022, 685).

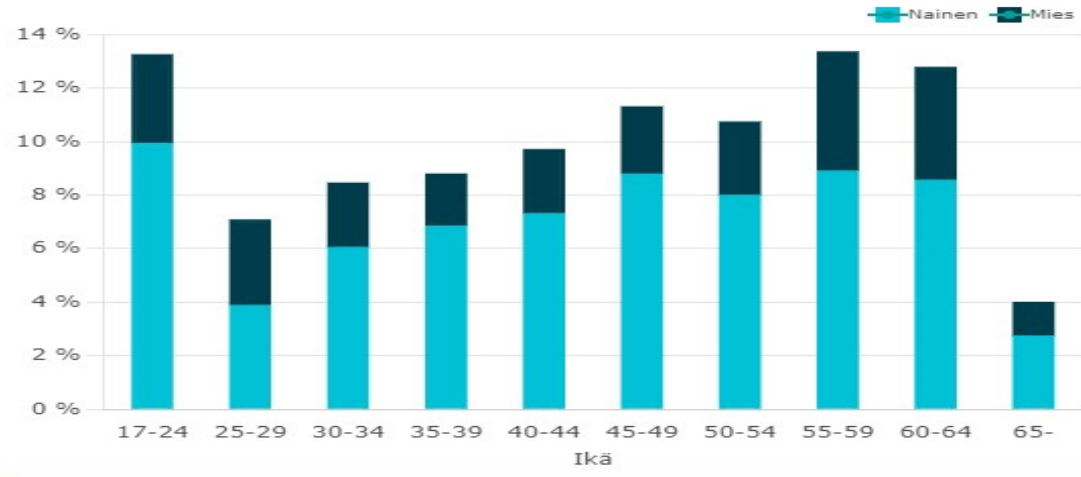
31.12.2022 Sotkamon kunnassa oli toistaiseksi voimassa olevia palvelussuhteita 394. Koko henkilöstön
keski-ikä vuonna 2022 oli 44,1 vuotta. 61,9 %:a henkilökunnasta oli yli 40-vuotiaita (Työntajan verk-
kopalvelu, Keva).

Henkilöstön määrä

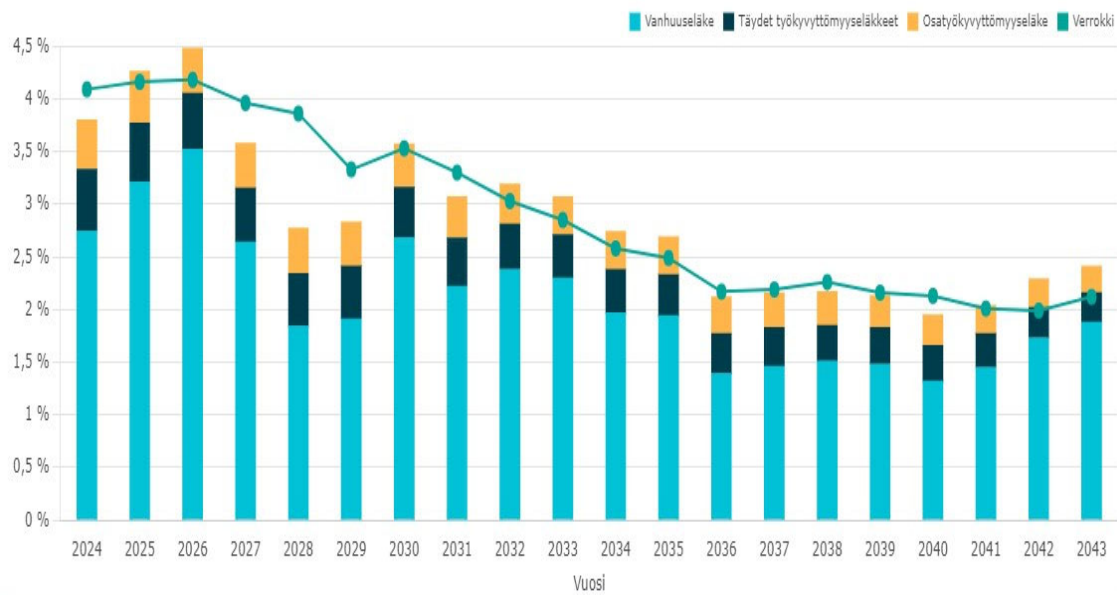
Lähde (kaavio): MonetTieto, Monetra.

Ikäjakauma 2022

Kevan eläköitymisennusteen mukaan vuosien 2024–2026 eläköityminen Sotkamon kunnassa on voimakasta ja melko tasaista. Tämän jälkeen eläköityvien määrä vähenee. Kevan ennusteen mukaan yhteensä 121 eli 18,9 % tällä hetkellä työssä olevasta vakinaisesta henkilökunnasta jää eläkkeelle vuosina 2024–2028.

Eläköitymisennuste

Lähde: Työnantajan verkkopalvelu, Keva

Työehtosopimukset

Kunta-alan työehtosopimuskausi on 1.5.2022–30.4.2025. Kolmen vuoden sopimuskaudella työvoimakustannukset nousevat korkoa korolle laskien keskimäärin 8,79 %. Vuonna 2024 työvoimakustannukset nousevat keskimäärin vähintään 2,99 % (noin 331 miljoonaa euroa).

Kustannuksiin vaikuttavat seuraavat asiat:

Helmikuussa 2024 kaikilla kunta- ja hyvinvointialojen sopimusaloilla tulee maksettavaksi kehittämissuunnitelmaan liittyvä 0,4 prosentin keskitetty järjestelyerä. Helmikuun järjestelyerä voidaan sopimusosapuolten sopimuksella siirtää kokonaan tai osittain käytettäväksi vuoden 2025 kesäkuun erän yhteydessä.

Kesäkuussa kaikilla sopimusaloilla maksetaan 2,27 prosentin yleiskorotus ja 0,73 prosentin paikallinen erä sekä kehittämissuunnitelman mukainen 0,6 prosentin paikallinen erä.

Eläkemaksut

Työnantajakohtainen palkkaperusteisen eläkemaksu sisältää työansiopohjaisen osan ja työkyvyttömyyseläkemaksun prosentit. Palkkaperusteinen eläkemaksu on 24,50 %:a vuonna 2024. Työnantaja pidättää palkanmaksun yhteydessä työntekijän eläkemaksun. Työntekijän eläkemaksua ei laskuteta erikseen, vaan se sisältyy palkkaperusteiseen eläkemaksuun. Työntekijän eläkemaksu alle 53-vuotiailla ja 63 vuotta täyttäneillä on 7,15 % ja 53–62-vuotiailla 8,65 %. Taloudellisen tuen maksuprosentti on 0,034 %.

Eläkemenoperusteinen maksu poistui vuoden 2022 lopussa. Tasausmaksu korvaa eläkemenoperusteisen maksun. Sillä katetaan niitä pitkän aikavälin eläkemenoja, joihin palkkaperusteinen eläkemaksu ei riitä. Eläkemenoperusteinen maksu perustui maksussa oleviin eläkkeisiin, jotka ovat karttuneet jäsenyhteisöjen palveluksessa ennen vuotta 2005. Tasausmaksu puolestaan perustuu kunnan osalta viimeksi vahvistettuun verorahoitukseen. Vuonna 2024 tasausmaksu on 3,0 %.

”

2.3. HYVINVOINNIN, TERVEYDEN JA TURVALLISUUDEN EDISTÄMINEN

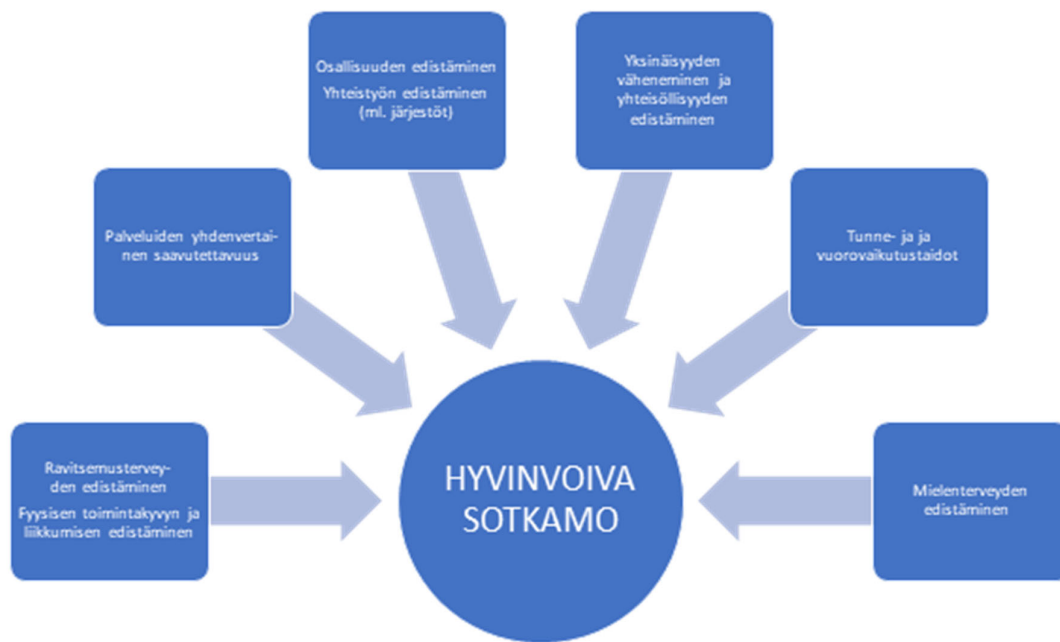
Kuntalaisen hyvinvointi on kuntien tärkein tavoite, joka on kirjattu kuntalain 1 §:ään (410/2015). Vuoden 2023 alusta voimaan tullut hyvinvointialueuudistus ei poistanut kuntien velvoitetta ja tarvetta huolehtia omalta osaltaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävistä omassa toiminnassaan. Uudistuksen myötä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen pohjautuu vahvasti kuntien ja hyvinvointialueiden sekä muiden toimijoiden kanssa tekemään yhteistyöhön. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä koskevan lain (612/2021) 6 §:ssä kunnille on säädetty hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä seuraavanlaisia tehtäviä:

- Ensijainen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä omassa toiminnassaan.
- Strategisessa suunnittelussa asetettava tavoitteet ja määriteltävä toimenpiteet.
- Tehtävä päätösten vaikutusten ennakoarviointi ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen kohdistuvista päätöksistä väestöryhmittäin.
- Nimettävä terveyden- ja hyvinvoinnin edistämisen vastuutaho.
- Seurattava asukkaiden elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin.

- Raportoitava valtuustolle vuosittain hyvinvoinnin ja terveyden tilasta ja valmisteltava valtuustokausittain hyvinvointikertomus ja –suunnitelma.
- Tehtävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä yhteistyötä hyvinvointialueen, julkisten toimijoiden, yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa.
- Kunnan on edistettävä hyvinvoinnin ja terveydenedistämistyötä tekevien järjestöjen toimintaedellytyksiä ja vaikutusmahdollisuuksia.
- Osallistuttava vuosittaisiin hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä koskeviin neuvotteluihin. (Kuntaliitto 2023)

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kaikkien kunnan toimijoiden yhteinen tehtävä. Kunnan ylin johto eli kunnanvaltuusto on vastuussa päätöksistä, joilla kunnassa edistetään hyvinvointia ja terveyttä. Sotkamon kunnan ehkäisevästä päihdetyöstä vastaava toimielin on kunnanhallitus. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtamiseen osallistuvat kaikki kunnan eri toimialat kunnan johtoryhmän koordinoimissa toimintaa ja varmistuen ohjauksen ja resurssit. Sotkamon kunnassa toimii hyvinvointiryhmä (hyte-työryhmä), johon kuuluu edustajia eri hallinnonaloilta sekä Kainuun hyvinvointialueelta. Ehkäisevän päihdetyön työryhmään kuuluu edellä mainittujen lisäksi myös järjestöedustus. Hyte-työryhmä vastaa käytännön toiminnan toteutuksesta eri toimialoilla. Hyvinvointikoordinaattori on kunnan eri toimialoja yhdistävä sekä alueellista yhteistyötä koordinoiva toimija.

Sotkamon kuntaorganisaatio sitoutuu talousarviotavoitteissaan operatiiviseen HyTeTu-työhön, jota toteutetaan kaikilla kunnan toimialoilla. Kunnan hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen perustuu toimintaa ohjaaviin asiakirjoihin, joita ovat kuntastrategian lisäksi Sotkamon kunnan hyvinvointikertomus 2017–2021 ja -suunnitelma 2022–2025, Ehkäisevän päihdetyön raportti 2020–2022 ja suunnitelma 2023–2025 sekä Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2023–2025. Myös Lapsiystävällinen kunta -mallin toimenpiteet liittyvät vahvasti kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyöhön. Merkittävimmät terveyden ja hyvinvoinnin kehittämiskohteet kaudelle 2021–2025 on kuvattu kuviossa 1.

KUVIO 1. HYVINVOINTITYÖN KEHITTÄMISKOHEET 2021–2025.

Vuoden 2024 painopiste hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä on ravitsemusterveyden edistäminen. Konkreettiset toimenpiteet ovat kirjattuina toimialoittain talousarvion toiminnalliset tavoitteet -osioon.

2.4. ELINKEINOT JA ELINVOIMA

- Sotkamon kirkonkylän Masterplan

Sotkamon kunnanvaltuusto hyväksyi Sotkamon kirkonkylän Masterplanin lokakuussa 2023. Masterplanin ja taajamakuulliseen tarkasteluun perustuen lähdetään toteuttamaan mm. asemakaavan päivitystä ja kehittämistoimenpiteitä kirkonkylän alueella. Masterplanin toteutumista ja mahdollisia päivitystarpeita tarkastellaan vähintään kerran valtuustokaudessa.

- Hiukan alueen kehittäminen

Sotkamon kunta on käynnistänyt Hiukan alueen kokonaisvaltaisen kehittämissuunnittelun vuonna 2017 ja suunnittelua on jatkettu vuosien 2019–2020 aikana. Vuonna 2021 käynnistettiin Hiukan stadionin kunnostus- ja kattamishanke, joka valmistui keväällä 2022. Samaan aikaan alueelle valmistui uusi rantarakennus, joka palvelee stadionin käyttäjiä sekä Hiukan ulkoilualueen ja kesäisin uimaranan käyttäjiä. Hiukan ranta-alueelle on toteutettu maisemavalaistus syksyllä 2021. Vuoden 2023 aikana Hiukan reittien valaistusta uusittiin ja reittejä kunnostettiin mm. maastopyöräilyn näkökulmasta. Alueelle valmistui myös ulkokuntosali. Vuonna 2024 Hiukkaa pyritään hyödyntämään tapahtumien järjestämisessä ja stadionille sekä sen välittömään läheisyyteen avataan luistelualue ja retkiluistelurata. Hiukan alueen kehittämisessä on huomioitava alueen luontoarvot, nykyiset toiminnot ja mahdollisuudet toimintojen kehittämiseen. Tulevina vuosina alueen matkailumajoituspotentiaalia pyritään nykyaikaistamaan ja kehittämään mm. Tuliketun alueen asemakaavan päivittämisellä.

- Työllisyyden kuntakokeilu

Kainuussa käynnistyi 1.3.2021 Kainuun kuntien ja kaupunkien (pl. Puolanka) yhteinen hallitusohjelman mukainen työllisyyden kuntakokeilu. Kuntakokeilulla pilotoidaan työllisyydenhoitoa osaksi kuntien pysyvää palvelurakennetta. Kuntien järjestämistä vastuuta laajennetaan edelleen ja jatkossa toimivaltuudet vaikeasti työllistyvien osalta tulevat kunnille. Tavoitteena on yhteensovittaa kunnan omia resursseja kuten koulutus-, sosiaali- ja terveyspalveluita kunnan työllisyyspalveluihin. 1.3.2021 alkaen Sotkamon kunta on vastannut työllisyyden kuntakokeilun kohderyhmään kuuluvien työttömien työnhakijoiden palveluprosessista. Vuonna 2023 Kainuun Sotkamon kunta hyväksyi Kainuu-Koillismaan työllisyysalueen yhteistoimintasopimuksen sekä suunnitelman työllisyysalueen työvoimapalveluiden järjestämisestä vuodesta 2025 eteenpäin. Vuonna 2024 työllisyyden kuntakokeilu jatkuu ja toimintakeskus jatkaa kunnan omana toimintana.

- Lapsiystävällinen kunta

Sotkamon kunta on päässyt mukaan Unicefin Lapsiystävällinen kunta –malliin. Tämä malli on UNICEFin väline, jonka avulla kunnassa voidaan varmistaa, että lapsen oikeudet toteutuvat mahdollisimman hyvin jokaisen lapsen arjessa. Malli perustuu YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen. Malli otetaan käyttöön läpi kaikkien Sotkamon kunnan toimialojen. Vuonna 2022 ja 2023 kuntamallin koulutukset ja toimenpiteet ovat toteutuneet suunnitellusti ja kunta etenee vuonna 2024 kohti Lapsiystävällinen kunta -tunnustusta.

- Koulutuspolut

Laadukas varhaiskasvatustarve luo pohjan oppimisen ja koulutuksen polulle. Koulutuspolkuja tulee kehittää jatkuvasti vastaamaan kysyntää. Toimivat koulutuspolut toimivat kunnan vetovoiman lisäajoina. Vuodelle 2024 on kaavailtu varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen kohdistuvaa selvitystä, jossa kartoitettaisiin rakennusten kuntoa sekä toiminnan laatua. Sotkamon kunta pyrkii edistämään toisen asteen ja sen jälkeisten opintojen järjestämistä Sotkamossa. Tavoitteena on kehittää opintomahdollisuuksia ammattikorkeakoulu ja yliopisto-opintojen osalta. Vuokatti-Ruka Urheiluakatemia ja sen osana oleva Olympiavalmennuskeskus on valtakunnallinen toimija, jonka toimintaympäristöjen ja sisällön kehittämisessä Sotkamon kunnalla on merkittävä rooli. Lajivalikoiman laajentamisella on kyetty lisäämään Sotkamossa opiskelevien 2. asteen opiskelijoiden määrää. Tulevilla asunto- ja liikuntapaikkainvestoinneilla mahdollistetaan tämän kasvun jatkuminen.

- Uusi yläkoulu ja lukio-kirjasto

Uutta Tenetin yläkoulun ja lukio-kirjasto hanketta rakennetaan parhaillaan. Molemmat hankkeet valmistuvat vuoden 2024 aikana. Toimivat, viihtyisät ja turvalliset tilat vahvistavat osaltaan kunnan vetovoimaa. Lisäksi molemmat hankkeet mahdollistavat huomattavasti paremmin ja laajemmin toiminnallisuuden kehittämisen uusien muunneltavien tilojen myötä.

- Sotokeskus 1- hanke

Sotokeskus 1- hankkeen suunnitelmat valmistuivat keväällä 2023. Kuitenkin hyvinvointialueen tarpeiden muututtua suunnittelu käynnistettiin uudelleen syksyllä 2023. Käytännössä mm. suunterveydenhuollon tilatarpeet ovat aiempaa suuremmat, koska jatkosuunnittelussa mahdollistetaan ns. megaklinikan rakentaminen. Käytännössä megaklinikka palvelisi koko Kainuun tarpeita.

- Lämpöliiketoiminta

Sotkamon kunta on vuokrannut lämpöliiketoiminnan Nevel Oy:lle vuoden 2025 puoliväliin saakka. Kunta on irtisanonut vanhan vuokrasopimuksen ja uuden vuokratkauden aikana toteuttaa oman lämpöliiketoiminnan vaatimat mahdolliset investoinnit ja kilpailutukset. Näiden asioiden hoitamiseen Sotkamon kunta on perustanut Sotkan Voima Oy:n, jonka keskeisenä tehtävänä on ottaa vastuu Sotkamon kunnan omistamasta lämpöliiketoiminnasta.

- Maankäyttö ja hankinta

Sotkamon kunnan tulee huolehtia tonttitarjonnasta asumisen ja elinkeinoelämän tarpeisiin. Tähän päästään riittävällä raakamaareservillä, kaavoituksella ja tarvittavalla infrarakentamisella. Maanhankintaa tulee suorittaa tulevaisuuden tarpeita huomioon ottaen.

Kunta on käynnistänyt vuoden 2022 aikana uuden asuinalueen asemakaavoituksen Leivolanlammen ja Nurmestien väliselle alueelle (Leivolanlahden asemakaava). Kunnanvaltuusto on hyväksynyt 31.10.2023 Leivolanlahden asemakaavan. Vuokatinvaaralle nousevan tien ja Kattikeskuksen välisen alueen (Maisemakallion asemakaava) asemakaavan on kunnanvaltuusto hyväksynyt myös 31.10.2023. Leivolanlahden ja Maisemakallion katuverkosto ja kunnallistekniikka on suunniteltu toteutettavaksi vuonna 2024. Rakentajat pääsevät alueille syksyllä 2024.

Tuulivoimatoimijoilla on ollut kiinnostusta tuulivoimarakentamisella Sotkamon kunnan alueelle. Läh-
tökohtaisesti tuulivoima hankkeet kohdistuvat alueille, jotka maakuntakaavassa on osoitettu ko. hank-
keille. Hankkeiden tulee sijoittua alueille, jossa ne eivät aiheuta häiriötä asumiselle tai elinkeinoille
kuten matkailu. Tuulivoiman rakentamishankkeet ovat kuitenkin kohdanneet tähän saakka esteitä
puolustusvoiman suhtautumisesta hankkeisiin ja hankkeita ei ole viety kaavoituksen käynnistämiseen.

- Elinkeinojen painopistealueet

Sotkamon kuntastrategiassa 2025 tavoitteena on ekosysteemien syntyminen ja kehittymisen edistä-
minen kärkitoimialoillamme, joita ovat matkailu, malmi, marjat, maa- ja metsätalous sekä liikunta- ja
urheilutoiminta. Huomioidaan muiden toimialojen investointikokonaisuudet Sotkamoon ja vahviste-
taan kulttuuritoimintaa sen eri ulottuvuuksissa. Näitä kokonaisuuksia pyritään vahvistamaan myös
hanketoiminnan avulla. Tätä osa-aluetta vahvistetaan myös käynnistämällä Snowpolis Oy:n toiminta
uudelleen vuonna 2024. Luodaan edellytyksiä alueelle tulemiseen sekä alueella pysymiseen koulutus-
mahdollisuuksilla, edistämällä osaavan työvoiman hankintaa ja tukemalla yleistä edunvalvontaa saa-
vutettavuusasioissa.

- Matkailu

Matkailumarkkinoinnin toimenpiteillä tuodaan Vuokatin matkailua esille Vuokatti kärjellä ja yhdessä
Vuokatin Matkailukeskus Oy:n kautta matkailuyrittäjien kanssa ylläpidetään vuokatti.fi portaalia,
jossa kuukausittain käy reilut 40 000 kävijää. Tavoitteena on lisätä matkailijoita sekä kotimaasta että
saada kansainvälinen kasvu alkamaan. Vuoden 2024 alusta valmistuu Vuokatin Matkailun kehittä-
missuunnitelma ja matkailumarkkinoinnin strategia, joiden avulla päästään suunnitelmalliseen yh-
teistyöhön, yhdessä kunta ja matkailuyrittäjät.

2.5. TALOUSARVION 2023 OLENNAISET MUUTOKSET TOIMIALOITTAIN

Hallinnon toimiala

Hallinnon toimialan vastuualueita ja tulosityksiköitä on päivitetty vastaamaan automatisoidun talous-
raportoinnin vaatimuksia ja uusia talous- ja palkkahallinnon tehtäviä ennakoitujen TE2024-uudistuksia.
Vuokratulot ovat siirtyneet ympäristö ja tekniselle toimialalle.

Sivistyksen toimiala

Sivistyksen toimialan suurimmat euromääriin vaikuttavat muutokset ovat valtionosuusmuutokset,
rakennushankkeisiin liittyvät kaluste- ja tarviketilpailutukset, yleiset kustannusten nousut, palkanko-
rotukset, uudet rekrytoinnit, ohjelmistomuutokset, vaka-maksujen väheneminen, edelleen oppivel-
vollisuuden laajentumisen kustannukset sekä lasten ja nuorten hyvinvointiin liittyvät ja kohdentuvat
erilaiset toimenpiteet.

Ympäristö ja tekninen toimiala

Ympäristö- ja teknisellä toimialalla lanseerataan vuoden 2023 syksyllä valmistuneen toimialaohjelman
tavoitteita käytäntöön. Käytännössä mm. organisaatorakennetta ollaan muuttamassa ja toimenpi-
teillä tavoitellaan entistä tehokkaampaa resurssien käyttöä ja muutoinkin koko toimialan kehittä-
mistä. Toimialalla keskeisinä teemoina jatkuu edelleen mm. varautumiseen liittyvät asiat, jolloin mm.
erilaisiin häiriötekijöihin pystytään varautumaan entistä paremmin. Lisäksi toimialalla tapahtuu edel-
leen voimakasta rakennemuutosta, johon liittyy eläköitymistä ja uusia rekrytointeja. Toimiala pyrkii

yhdessä koko kunnan kanssa vastaamaan rekrytointihaasteisiin käyttämällä monimuotoisia rekrytointitapoja sekä hyödyntämällä kunnan vetovoimaista imagoa. Teemme aktiivista yhteistyötä kunnan viestinnän kanssa rekrytoinneissa ja muissa asioissa.

2.6. TALOUDEN TASAPAINOTTAMINEN

Kunnan taseessa olevan kumulatiivisen ylijäämän kehitys

Yleisesti kuntataloudessa taloutta voidaan pitää tasapainoisena, kun vuosikate kattaa käyttöomaisuuden poistot. Vuosikatteen tulee kattaa myös investointeja, jotta kuntatalous olisi kokonaisuudessaan tasapainossa. Tuloslaskelma saattaa olla tasapainossa (ylijäämäinen), mutta rahoituslaskelman toiminnan ja investointien välinen rahavirta osoittaa ns. alijäämän, jos investointeihin joudutaan ottamaan uutta lainaa.

Minimitavoite kuntien taloudenhoidossa on positiivinen vuosikate. Jos vuosikate on negatiivinen, joudutaan arjen menoista selviytymiseen ottamaan ns. syömävelkaa. Toimintakulujen kasvun hillitseminen on tärkeää sekä tuloslaskelman pitämiseksi tasapainossa että investointien rahoittamiseksi. Lainakannan kasvua voidaan hillitä, jos vuosikate saadaan pidettyä korkeana, sillä riittävä vuosikate parantaa merkittävästi lainojen takaisinmaksukykyä ja vähentää uuden lainan tarvetta.

Kunnan taseessa oleva kumulatiivinen ylijäämä TA 2024 mukaan

	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Edellisten tilikausien ylijäämä	55 850 232	52 408 160	51 021 908	48 581 097	44 931 758	45 796 448
Tilinpäätös	-3 442 072	-1 386 252				
Talousarvio/taloussuunnitelma			-2 440 811	-3 649 339	864 690	1 200 484
Kumulatiivinen ylijäämä vuoden lopussa yhteensä	52 408 160	51 021 908	48 581 097	44 931 758	45 796 448	46 996 932

Kunnan taseessa arvioidaan olevan vuoden 2024 lopussa kumulatiivista ylijäämää yhteensä noin 44,9 milj. euroa. Taloussuunnitelmavuoden 2025 arvioidaan olevan ylijäämäinen 864 tuhatta euroa ja vuoden 2026 ylijäämäinen 1,2 milj. euroa. Vuoden 2026 lopussa taseessa arvioidaan olevan ylijäämää noin 47 milj. euroa. Ylijäämän määrään vaikuttaa olennaisesti vuoden 2024 tulos.

On hyvä muistaa, että todellinen kunnan talouden tasapainottaminen on paljon muutakin kuin kunnan tuloslaskelman tasapainottaminen. Yhtä lailla on perusteltua tarkastella kunnan talouden tilannetta laajemmin resurssilähtöisesti (kunnan tulorahoituksen, kassavarojen ja lainakannan tila), tarvelähtöisesti (kuntalaisten ja elinkeinoelämän tarpeet) sekä vastikelähtöisesti (hyvän vastikkeen antaminen verorahoille).

Sotkamon kunnan edellinen talouden tasapainottamisohjelma oli voimassa vuoden 2020 loppuun saakka. Kunnan käyttötaloutta saatiin sopeutettua ja tasapainotettua ohjelman mukaisesti. Lisäksi talouden tasapainottamisohjelman taustalla vaikuttavat edelleen vuoden 2013 talouden tasapainottamisohjelman aikana toteutetut toimenpiteet. Toimenpiteinä ovat olleet mm. toimintojen uudelleen järjestelyt, harkinnanvaraisten palvelujen karsiminen, henkilöstöön liittyvät säästö- ja sopeuttamistoimet (mm. palkattomat vapaat ja lomapalkkavelan pienentäminen, säästöt määräaikaissa ja vakinaisissa palvelussuhteissa), perusopetuksen tuntikehyksen pienentäminen, siivoustason tarkastaminen, varhaiskasvatuksen järjestelyt, nuorisotoimen tehtäväjärjestelyt, omaisuuden myyminen sekä toiminnan kannalta epäolennaisista tiloista luopuminen, kehittämishankkeet ja rahoituksen keinot. Monet

toimenpiteistä ovat jääneet pysyviksi toimenpiteiksi kunnan käyttötalouteen. Näiden toimenpiteiden vaikutuksia tulee tarkastaa ja tarvittaessa päivittää tarvittavilta osin.

Vuodesta 2021 alkaen on toteutettu kunnan uutta talouden tasapainottamis- ja kehittämisohjelmaa, joka on laadittu vuosille 2021–2025. Se tarkoittaa muun muassa palvelu- ja toimintaprosessien sekä rakenteiden uudistamista, digipalvelujen ja sähköisen asioinnin kehittämistä sekä aktiivisia elinvoimaa vahvistavia toimia. Vuonna 2022 talouden tasapainottamis- ja kehittämisohjelma on päivitetty toimitusaloittain sekä tarkasteltu jo toteutettuja toimenpiteitä. Uusi kuntastrategia hyväksyttiin vuoden 2021 joulukuussa. Kuntastrategia ja sen pohjalta vuonna 2022 laaditut toimenpideohjelmat antavat suuntaviivat ja painotukset kehittämistyölle. Tärkeällä sijalla on myös hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen käytettävissä olevien resurssien ja keinoin. Tätä tukemaan on laadittu laaja hyvinvointikertomus ja hyvinvointisuunnitelma vuonna 2022.

Kunnan suotuisasta talous- ja työllisyyskehityksestä huolimatta kunnan talouden tasapainottamiselle on edelleen tarvetta. Oman haasteensa talouden pitkän aikavälin suunnitteluun on tuonut sote-kustannusten raju kasvu, joka kuitenkin poistui hyvinvointialueuudistuksessa vuoden 2023 alusta lukien. Pidemmällä aikavälillä huomiota tulee kiinnittää rakenteellisiin uudistuksiin, joilla voidaan korjata tulo- ja menokehityksen epätasapainoa. Tulevien vuosien valtionosuuksien toteutumisen lopullista suuruutta ei vielä tiedetä mutta joka tapauksessa on selvää, että valtionosuudet tulevat kattamaan vain noin 10 prosenttia kunnan menoista.

Kunnan taloutta tarkastellessa korostuu kuntakonsernin näkökulma kuntalain mukaisesti. Tämä tarkoittaa ajattelutavan laajentamista kuntakonsernin talouden tasapainon löytämiseksi. Kuntatalouden tilaa tullaan tarkastelemaan vuoden 2024 aikana entistä vahvemmin myös kuntakonsernin näkökulmasta.

Vuoden 2024 tulopohja pienenee verotulojen osalta ja näin ollen vuoden 2024 sekä sitä seuraavien suunnitelmavuosien käyttötalouteen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Maksutuottoja ja maksutasoja tulee tarkastaa vastaamaan yleistä kustannustason nousua. Omassa toiminnassa tulee löytää kustannustehokkaampia toimintamalleja ja tehdä tarkkaa vertailua esimerkiksi hankinnoissa leasing- ja omistamisratkaisujen välillä. Samalla tavalla myös palvelujen tuottamisessa on tarkasteltava, onko palvelu omana työnä vai ostopalveluna kustannustehokkaampi vaihtoehto. Henkilöstön rekrytoinneissa on pyrittävä löytämään tasapaino henkilöstön saatavuuden, ennakoiden rekrytointien sekä palkkakustannusten nousun kesken.

2.7. SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA

Kunnanvaltuusto on päättänyt 29.4.2019 § 34 Sotkamon kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista ja kunnanhallitus on 4.6.2019 § 119 päättänyt tarkemmista sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeista.

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on edistää kunnan toiminnan laadukasta johtamista, riskien ennaltaehkäisyä ja hallintaa, mahdollisuuksien ja vahvuuksien hyödyntämistä, toiminnan jatkuvaa kehittämistä ja tuloksellisuuden arviointia. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen perustuu 22 kunnan perustehtävään, toimintaympäristö analysointiin, kuntastrategiaan sekä toiminnan ja talouden tavoitteisiin. Riskienhallinta sisältää kunnan tavoitteita uhkaavien riskien tunnistamisen, arvioinnin ja priorisoinnin sekä tuloksellisen hallinnan. Kuntastrategian, toiminnan ja talouden sekä sisäisen valvonnan tavoitteet pyritään yhdistämään, jotta sisäinen valvonta ja riskienhallinta eivät jää erillisiksi toiminnoiksi.

Kuntakonsernin ja omistajaohjauksen näkökulmasta konserniyhtiöiden laadukasta päätöksentekoa ja riskienhallintaa edistetään konserniohjeen määräyksillä, asiantuntevilla hallituksen jäsenillä sekä velvollisuudella hankkia kunnan kanta asiaan konserniohjeessa määritellyissä asiakokonaisuuksissa ennen päätöksentekoa. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt Sotkamon kunnalle uuden konserniohjeen (18.6.2019 § 57), jonka keskeisinä periaatteina ovat toiminnan läpinäkyvyyden lisääminen sekä tiedonkulun tehostuminen. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt myös (26.8.2019 § 65) hyvän hallinto- ja johtamistavan Sotkamon kuntakonsernissa, joka täydentää em. kunnan konserniohjetta sekä kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjetta ja perusteita.

Kunnan hallintosäännön mukaan kunnanhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Hallintosäännön mukaan kunnan hallinnon ja talouden valvonta järjestetään siten, että ulkoinen ja sisäinen valvonta yhdessä muodostavat kattavan valvontajärjestelmän.

Seuraavassa taulukossa on kuvattu tarkemmin tasoittain ja toimialueittain sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttajat vastuualueineen:

Toimija	Tehtävä ja vastuu
Kunnanvaltuusto	<p>Vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta.</p> <p>Päätää kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista.</p> <p>Valitsee tarkastuslautakunnan esityksestä tilintarkastusyhteisön kunnan ja kuntakonsernin hallinnon ja talouden tarkastamista varten.</p> <p>Hyväksyy konserniohjeen.</p> <p>Käsittelee tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen hyväksymisen yhteydessä kunnanhallituksen selonteot sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta sekä konsernivalvonnasta.</p> <p>Hyväksyessään tilinpäätöksen tarkastuslautakunnan valmistelun ja tilintarkastuskertomuksen perusteella valtuusto päättää myös vastuuvapaudesta tilivelvollisille.</p>

Tarkastuslautakunta	Vastaa kunnan ulkoisesta valvonnasta yhdessä tilintarkastajan kanssa. Voi esittää arviointikertomuksessaan arvionsa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilasta.
Tilintarkastaja	Tarkistaa onko kunnan ja kuntakonsernin sisäinen valvonta ja riskienhallinta järjestetty asianmukaisesti. Tarkastaa hyvän tilintarkastustavan mukaisesti kunkin tilikauden hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen.
Kunnanhallitus ja kunnanjohtaja	Operatiivinen vastuu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistamisesta ja asianmukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta sekä tuloksellisuudesta. Kunnanhallitus on lisäksi velvollinen antamaan osana toimintakertomusta selonteot sisäisen valvonnan ja konsernivalvonnan järjestämisestä kunnassa ja kuntakonsernissa.
Lautakunnat ja tytäryhteisöjen hallitukset	Vastaa omalla tehtävä-/toimialallaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta sekä merkittävimpien riskien raportoinnista kunnanhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.
Tytäryhtiöiden toimitusjohtajat	Vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta vastuualueillaan sekä raportoivat niiden järjestämisestä ja tuloksellisuudesta valvonnasta vastuussa olevalle toimielimelle.
Toimialojen johtajat	Vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta vastuualueillaan sekä raportoivat niiden järjestämisestä ja tuloksellisuudesta valvonnasta vastuussa olevalle toimielimelle. Toimialajohtajien vastuulla on lisäksi yhteistyön kehittäminen oman vastuualueensa sisällä liittyen sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan.
Esimiehet	Vastaavat siitä, että henkilöstö on myös tietoinen tehtävistään. Ohjaavat ja valvovat alaitensa toimintaa.
Henkilöstö	Riskien tunnistaminen, ennaltaehkäisy ja raportointi omissa tehtävissään. Toimiminen annettujen ohjeiden mukaan. Jokainen kunnan palveluksessa oleva pyrkii omalta osaltaan saavuttamaan yksikölle asetetut toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet.

Sotkamon kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallintaprosessin osalta on koulutettu esihenkilöitä.

Esihenkilöiden ja koko henkilökunnan tulee tiedostaa ja ymmärtää riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan käsitteiden ja eri toimijoiden tehtävien ja vastuiden määrittelyt, reagointivelvollisuus sekä tilivelvollisuudet.

Ilmoittajansuojelulain tultua virallisesti voimaan 1.1.2023 kunnassa on käytössä EU-direktiivin mukainen Whistleblower-ilmoituskanava, jonka käyttö on ohjeistettu henkilökunnalle.

3. STRATEGIAPERUSTA

3.1. SOTKAMON KUNTASTRATEGIA

Sotkamon kuntastrategia vuosille 2022–2025 päivitettiin kunnanvaltuustossa 30.5.2023.

Kuntastrategia määrittää keskeiset linjaukset tulevaisuuden tahtotilasta ja toimii kunnan arkijohtamisen ja päätöksenteon peruskivenä. Kunnan keskeiset suunnitelmat, ohjelmat ja linjaukset sekä talousarvio toteuttavat strategiaa. Strategian toteutumista arvioidaan keskeisten mittarien ja indikaattorien avulla. Tärkeänä osana strategiaa ovat innovatiivisuus ja yhteistyö. Tarvitaan kokeilukulttuuria ja rohkeata asioiden eteenpäin viemistä. Strategian käytännön toteutuksessa tarvitaan vahvaa viestintää.

Keskeiset arvomme ovat kaukoviisuus, vastuullisuus ja lapsiystävällisyys. Arvomme antavat hyvän kuvan niistä kokonaisuuksista, joita pidämme päätösten valmistelun ja päätöksenteon pohjana sekä ohjaavina tekijöinä. Esimerkkeinä tästä voidaan nostaa lapsivaikutusten arviointi eri päätösten yhteydessä.

Sotkamon kunta rakentaa kuntalaistensa hyvinvointia kehittämisen ja tulevaisuuteen suuntavien investointien kautta. Kasvavan Sotkamon menestystarinan kärkiteemoina ovat:

1. Hyvinvointi edellä huomiseen
2. Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen
3. Sujuvan saavutettavuuden Sotkamo

Kuntastrategian toteutumista seurataan koko valtuustokauden ajan.

SOTKAMON KUNNAN STRATEGIA 2025
Kultamunien kotipesä

VISIO
Kasvavan Sotkamon menestystarina

TOIMINTA-AJATUS
Yhdessä rohkeasti eteenpäin

KÄRJET
Hyvinvointi edellä huomiseen
Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen
Sujuvan saavutettavuuden Sotkamo

ARVOT
Kaukoviisuus
Vastuullisuus
Lapsiystävällisyys

3.2. SOTKAMON ELINVOIMAOHJELMA

Kunnanvaltuusto hyväksyi kesäkuussa 2022 elinvoimajaoston valmisteleman uuden vuosien 2022–2025 elinvoimaohjelman. Ohjelman painopisteenä toimivat Mainettaan markkinoiva Sotkamo, Yrittäjyyttä, yhteistyötä sekä työpaikkaomavaraisuutta edistävä Sotkamo, Saavutettava Sotkamo, Investoiva tapahtumien Sotkamo, Huoltovarma ja kaukoviisas sekä vastuullinen Sotkamo osa-alueet.

Elinvoimaohjelma on yksi tärkeimmistä talousarviosuunnittelua ohjaavia asiakirjoja ja sen vaikutukset näkyvät käyttötalouden lisäksi investointiohjelmassa sekä rekrytoinneissa.

Sotkamon kunnan elinvoimaohjelma löytyy kunnan kotisivuilta.

3.3. SWOT-ANALYYSI VUODELLE 2024

<p>Vahvuudet, jotka vievät kunnan kehitystä eteenpäin</p> <ul style="list-style-type: none"> - Toimivat kunnan peruspalvelut tasapuolisesti eri ikäryhmien näkökulmasta - Kunnan monipuolinen kokonaistulokertymä - Oma lukio ja lukion erityistehtävä - Olympiavalmennuskeskuskokonaisuus - Monimuotoinen ja puhdas luonto - Aktiiviset kylät - Osaava ja motivoitunut henkilöstö - Myönteinen väestökehitys - Turvallisuus - Erinomaiset liikuntamahdollisuudet - Kaivannaistoimialan myönteinen kehittyminen - Vahva maa- ja metsätalous, marjat - Yritysten nettomäärän kehitys - Sotkamo-Vuokatti Masterplan 2030 - Sotkamon kirkonkylän Masterplan - Kunnan vahva sijoitusvarallisuus - Toimintaa ohjaavat strategiat ja ohjelmat - Vuokatin matkailun kehittyminen - Kunnan ja kuntakonsernin talouden tilanne - Kuntamarkkinointi - Kunnan vetovoimaa lisäävät investoinnit - Onnistunut maapolitiikka ja maanhankinta sekä kaavoitus - Lisääntynyt kulttuuritarjonta - 3. sektorin aktivoituminen - Onnistunut maapolitiikka ja maan hankinta sekä kaavoitus - Kuntaorganisaation kehittymistä tukevat rekrytoinnit - Lapsiystävällinen kunta-toimintamalli 	<p>Mahdollisuudet eli tekijät, jotka auttavat saavuttamaan päämäärät ja vievät kehitystä eteenpäin</p> <ul style="list-style-type: none"> - Elokuvateollisuuden kehittyminen - Uusien investointien saaminen Sotkamoon - 3. sektorin hyödyntäminen - Työperäinen maassamuutto ja maahanmuutto - Vahva identiteetti ja kotiseutuylpeys; paluumuuttajat - Aktiivisten kylien uudet palvelut ja työpaikat - Uusien pk-yritysten syntyminen - Kaivannaisteollisuuden klusteri - Jalostusteollisuuden vahvistuminen - Nykyaikaiset ja muunneltavat palvelujen tilaratkaisut - Korjausvelan hallinta (tiestö, kunnallistekniikka, rakennuskanta) - Kuntarajat ylittävä yhteistyö - Hiukan alueen kehittäminen - Hyvinvointialueuudistuksen toteutuminen - TE-25 uudistuksen toteutuminen - Rahastokanavien hyödyntäminen - Työnteon ja asiakaspalvelun uudet mallit (mm. etätyö ja digipalvelut) - Tonttitarjonnan monipuolisuus - Kulttuuritoiminnan uudet avaukset mm. residenssi - 3. asteen lisääntyvä koulutustarjonta - Lisääntyvä asuntotarjonta
<p>Heikkoudet, jotka vaikeuttavat toimintaa tai hidastavat kehitystä</p> <ul style="list-style-type: none"> - Venäjän hyökkäys Ukrainaan - Yksityissektorin investointiresurssien puute ja uskallus - Kustannusten hallinta ja ohjaus muuttuneessa maailmantilanteessa - Harvaan asutun alueen haastavat olosuhteet - Korjausvelan määrä (tiestö, kunnallistekniikka, rakennuskanta) - Huoltosuhteen kehitystrendi - 2. asteen jälkeisen koulutustarjonnan kapeus - Epävarmuus liikenneyhteyksistä - Vuokra-asuntotarjonta 	<p>Riskitekijät, jotka vaikeuttavat päämäärien saavuttamista ja ovat riski toiminnalle tulevaisuudessa</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pandemiat - Kansainvälisen talouden ja turvallisuuden äkilliset muutokset - Julkisen talouden velkaantuminen - Muutokset alueen työllisyystilanteessa - Digitalisaation riittämätön hyödyntäminen - Suhdanneherkät ja kapeat työmarkkinat - Väestön ikääntyminen - Ikäluokkien pieneneminen - Kunnan taloudellisen kantokyvyn ylittävät palkkaratkaisut - Saavutettavuuden esteet elinkeinoelämän kehittymiselle - Osaavan työvoiman saatavuus - Riittämätön vuokra-asuntojen tarjonta kysynnän kasvaessa - Korkeiden korkojen nousu - Kunnan suurten investointien rahoittaminen - Ihmisten eriarvoistuminen - Verotulokertymän kehitys - Saavutettavuus

4. TALOUSARVION RAKENNE, SITOVUUS JA SEURANTA

Kunnan on laadittava ja hyväksyttävä vuoden 2023 loppuun mennessä seuraavaksi vuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Tässä tapauksessa taloussuunnitelma ulottuu vuoteen 2026 saakka.

Kuntalain talousarvio- ja -suunnitelmasäännöksiä tarkoituksena on varmistaa kunnan tehtävien ja talouden oleminen kestävällä pohjalla ja tasapainossa. Talouden suunnittelun lähtökohtana ovat strategiassa kunnan toiminnalle asetetut pitkän aikavälin tavoitteet, ennakoitujen talouden kehitysnäkömät, arvioitu väestön ja elinkeinojen kehitys sekä toimintaympäristön muutokset. Taloussuunnitelmassa ja -arviossa esitetään tavoitteiden toteutumisen edellyttämät toiminnan ja talouden tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään sekä kunnalle että kuntakonsernille toiminnan ja talouden tavoitteet siten, että talousarvio ja -suunnitelma toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarviossa valtuusto hyväksyy talousarviovuoden sitovat toiminnan ja talouden tavoitteet. Talousarvio on oikeudellisesti sitova, mutta taloussuunnitelma on vain ohjeellinen; ainoastaan alijäämän kattamiseksi esitetyt toimenpiteet ovat sitovia.

Talousarvioasetelma muodostuu käyttötalous- ja tuloslaskelmaosasta sekä investointi- ja rahoitusosasta. Samaa rakennetta noudatetaan taloussuunnitelmassa ja tilinpäätökseen sisältyvässä talousarvion toteutumisvertailussa. Toimintaa ja taloutta suunnitellaan ja seurataan käyttötalouden, investointien, tuloslaskennan ja rahoituksen näkökulmista.

Käyttötalousosa

Käyttötalousosassa asetetaan kunnan varsinaiselle toiminnalle tavoitteet ja tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Valtuusto päättää käyttötalousosan kokonaisuuksista, joille tavoitteet, määrärahat ja tuloarviot asetetaan. Käyttötalousosan budjetti hyväksytään toimialoittain.

Käyttötalouden määrärahat ja tuloarviot ovat toimialoittain sitovia nettomenojen osalta kohderahoitteisissa määrärahoissa. Budjettirahoitteiset määrärahat ovat sitovia toimialoittain bruttona (menot ja tulot).

Toimielimet hyväksyvät talousarvioon perustuvat käyttösuunnitelmat.

Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelmaosassa esitetään kunnan kokonaistalouden keskeiset erät, jotka ovat varsinaisen toiminnan tulot ja menot, verotulot, valtionosuudet, rahoitustulot ja –menot sekä suunnitelman mukaiset poistot käyttöomaisuudesta. Tuloslaskelmaosassa osoitetaan se, kuinka kunnan tilikaudelle jaksotettu tulo-rahoitus riittää palvelutoiminnan menoihin, rahoitusmenoihin ja omaisuuden kulumisesta kuvaaviin suunnitelman mukaisiin poistoihin. Tuloslaskelmassa määritetään myös kunnan vuosikatteen taso eli tulo-rahoituksen määrä, joka on mahdollista kohdentaa investointien rahoitukseen ja/tai lainojen lyhennyksiin. Kirjanpidollisesti eriytetty vesihuoltolaitos on esitetty myös erikseen.

Rahoitusosa

Rahoitusosassa esitetään meno- ja tuloarvioina pitkäaikaiseen rahoitukseen liittyvät menot ja tulot kuten antolainat, niiden lyhennykset, ottolainat ja niiden lyhennykset. Rahoitusosa kertoo kunnan rahoitustarpeen ja palvelujen järjestämisen vaikutukset maksuvalmiuteen.

Investointiosa

Investointiosassa esitetään ja ohjataan kunnan investointeja. Se sisältää investointisuunnitelmat talousarvio- ja suunnitelmavuosille. Investointiosan määrärahat valtuusto hyväksyy investointiryhmittäin (kiinteä omaisuus, talonrakennus, julkinen käyttöomaisuus, irtain omaisuus, kaukolämpölaitos, vesihuoltolaitos ja arvopaperit). Valtuustoon nähden sitovana eränä huomioidaan em. investointiryhmien tulo- ja menoarviot bruttoperiaatteen mukaisesti.

Lähde: Kuntaliitto, Kunnan ja kuntayhtymän talousarvio ja -suunnitelma 2022.

4.1. TALOUSARVION SITOVIUUS

Kuntalain mukaan talousarvioon otetaan toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat. Määräraha on valtuuston toimielimille euromäärältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu valtuutus varojen käyttämiseen. Toimielimellä on valtuutus käyttää sille talousarviossa osoitettu määräraha määrättyyn käyttötarkoitukseen tai määrätyn tavoitteen toteuttamiseen. Toimielin ei saa ylittää sille talousarviossa osoitettua määrärahaa. Jos määräraha osoittautuu riittämättömäksi, on talousarviota muutettava. Muutoksen yhteydessä on osoitettava, miten rahoitustarve katetaan. Toimielin ei ole velvollinen käyttämään määrärahaa kokonaisuudessaan, jos toiminnalle asetetut tavoitteet muutoin saavutetaan tai määrärahan käyttötarkoitus muutoin toteutuu.

Talousarvion yleisperustelut ovat informatiivisia, ja niitä ei ole tarkoitettu sitoviksi talousarvion osaksi. Talousarvion toimialoitteiset perustelut ovat ohjeellisesti sitovia. Toimialojen tulee noudattaa perustelujen ja asetettujen painopistealueiden kuvaamaa toiminnallista linjaa.

Strategisten tavoitteiden menestystekijät arviointikriteereineen ovat sitovia valtuustoon nähden. Tarkastuslautakunta seuraa näiden valtuuston tavoitteiden toteutumista ja raportoi niistä valtuustolle.

Sotkamon kunnan käyttötalousosan rakenne on seuraava (raportointitasot lihavoitu)

Hallinnon toimiala	Sivistyksen toimiala	Ympäristö- ja tekninen toimiala
Vaalit Tilintarkastus Rahoitus Kunnanvaltuusto Kunnanhallitus Hallintopalvelut Hallintopalvelut Henkilöstöpalvelut Viestintä ICT-palvelut Elinkeinopalvelut Elinkeinopalvelut Matkailupalvelut Työllisyyspalvelut Joukkoliikenne Maaseutupalvelut Talouspalvelut	Sivistyspalveluiden hallinto Varhaiskasvatus Varhaiskasvatuksen hallinto Päiväkotihoito Perhepäivähoito Ryhmäperhepäivähoito Muu varhaiskasvatus Esiopetus Perusopetus Perusopetus Aamu- ja iltapäivätoiminta Lukio Vuokatti-Ruka urheiluakatemia Vuokatti-Ruka urheiluakatemia OVK Vuokatti-Ruka Vapaa-aikapalvelut Liikuntapalvelut Kansalaisopisto Kirjastopalvelut Museopalvelut Kulttuuripalvelut Nuorisopalvelut	Teknisten palveluiden hallinto Kunnallistekniset palvelut Liikennealueet Kaavatiet Yksityistiet Yleiset alueet Hulevesiviemäri Puistot ja viheralueet Satamapalvelut Liikunta-alueet Varikko Energiahuoltopalvelut Jätehuoltopalvelut Maa- ja vesialueet Maa- ja metsätilat Tilapalvelut Tilapalveluiden hallinto Tilapalvelut Ateria- ja puhtaanapitopalvelut Ateriapalvelut Puhtaanapitopalvelut Ympäristötoimen palvelut Mittauspalvelut Kaavoituspalvelut Rakennusvalvonta Ympäristön suojelu Ympäristöterveydenhuollon palvelut Terveysvalvonta Eläinlääkintä Vesi- ja viemärilaitos Vesihuollon järjestäminen ja Vesilaitos Viemärilaitos Hulevesiviemärointi

Taloudellisen ja toiminnallisen tuloksen seuranta

Talousarvion toteutumisesta koko kunnan tasolla raportoidaan kunnanhallitukselle kuukausittain. Talousarvion toteumasta toimialoittain raportoidaan lautakunnille ja kunnanhallitukselle 30.4., 31.8. ja 31.12. kirjanpidon tilanteen mukaan. Tiedot saatetaan tiedoksi tarkastuslautakunnalle ja kunnanvaltuustolle kokousaikataulun mukaisesti.

4.2. MÄÄRÄRAHAT SITOVUUSTASOITTAIN

	Sitovuus *)	Määrärahat	Tuloarviot
KÄYTTÖTALOUSOSA			
Hallinnon toimiala	N	6 661 952	1 834 004
Ympäristö- ja tekninen toimiala	N	18 568 803	14 730 257
Sivistyksen toimiala	N	30 172 765	2 731 230
TULOSLASKELMAOSA			
Verotulot	B		24 763 980
Valtionosuudet	B		6 954 854
Korkotuotot	B		
Muut rahoitustuotot	B		5 967 705
Korkokulut	B	967 580	
Muut rahoituskulut	B	147 805	
Satunnaiset erät	B		
INVESTOINTIOSA			
Kiinteä omaisuus	N	450 000	600 000
Talonrakennus	N	22 690 000	585 000
Julkinen käyttöomaisuus	N	6 588 965	1 284 295
Irtain omaisuus	N	4 065 000	190 000
Kaukolämpölaite	N	475 000	
Vesihuoltolaite	N	2 470 000	
Arvopaperit	N	3 000 000	
RAHOITUSOSA			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäys	B		
Antolainasaamisten vähennys	B		
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B		20 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	5 459 804	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	B		
Oman pääoman muutokset	B		
Vaikutus maksuvalmiuteen	B		22 076 349
TALOUSARVION LOPPUSUMMA		101 717 674	101 717 674

*) N= sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio, B = bruttomääräraha/-tuloarvio

5. KÄYTTÖTALOUSOSAN TOTEUTUMINEN TOIMIALOITTAIN

5.1. HALLINNON TOIMIALA

Vastuuhenkilö hallinto- ja henkilöstöjohtaja Riikka Boren

Toimialan tehtävä

Hallinnon toimialan tehtävä on huolehtia vaalien, tilintarkastuksen, tarkastuslautakunnan, kunnanvaltuuston, kunnanhallituksen, vaikuttamistoimielinten, yleishallinnon, elinkeino-, matkailu- työllisyys- ja maatalouspalvelujen toimintaan liittyvistä hallinnollisista tehtävistä ja muista yleisistä toimintaedellytyksistä. Talouden ja konserniohjauksen yhteensovittamisesta, sekä strategisesta maankäytöstä. Hallinnon tehtäviä on myös hoitaa koko organisaation henkilöstöhallinnon, yhteistoiminnan ja viestinnän yhteensovittamisesta ja rajapinnoista.

Talousarviovuoden 2024 näkymä

Valtuusto päivitti kuntastrategian keväällä 2023. Kuntastrategia ja siitä johdetut ohjelmat ovat voimassa vuoden 2025 loppuun saakka. Hallinnon eri vastuualueilla jatkuu toimialaohjelman, työllisyysohjelman, elinvoimaohjelman, hyvinvointisuunnitelman, Digitiekartan, Lapsiystävällisen kuntamallin ja viestintäsuunnitelman toteuttaminen.

Hyvinvointialueen ja kunnan yhteistyötä, toimintamalleja ja työnjakoa kehitetään yhteistyössä.

Presidentin vaalin ensimmäinen vaalipäivä on sunnuntai 28.1.2024 ja mahdollisen toisen vaalin vaalipäivä on sunnuntai 11.2.2024. Europarlamenttivaalit toimitetaan kaikissa EU:n jäsenvaltioissa kesäkuussa 2024. Suomessa vaalipäivä on sunnuntai 9.6.2024.

Sotkamon lapsiystävällinen kunta -mallin toimintasuunnitelman mukaisten toimenpiteiden toteutuksessa vuonna 2024 hallintopalvelut ovat erityisesti mukana mallin tietoisuuden lisäämisessä ja henkilöstön ja sidosryhmien koulutuksessa.

Kunnan sijoitusvarallisuuden hoitaminen tehdään edelleen yhdessä kilpailutettujen varainhoitajien kanssa. Vuonna 2024 jatketaan kunnan uuden talouden tasapainottamis- ja kehittämisohjelman toimeenpanoa.

Työllisyydenhoidon ja kotopalvelujen laaja-alainen kehittäminen jatkuu. TE2024-uudistuksessa työllisyyspalveluiden järjestämisvastuu siirtyy kunnille 1.1.2025.

Talous- ja henkilöstöpalveluja tuotetaan tauon jälkeen omana toimintana uuden sopimuskumppanin järjestelmillä.

Kuntien ja kuntayhtymien automatisoidun talousraportoinnin AURA-käsikirjan mukaisesti hallinnon toimialan talousraportoinnin rakenteet on uudistettu talous- ja palkkahallinnon järjestelmien vaihdon yhteydessä. Samoja rakenteita käytetään jatkossa myös toimialan vastuualueissa ja tulosityksiköissä.

Talousarvion laadinnan yhteydessä hallinnon toimiala on analysoinut toimialan toimintaympäristön muutoksia, tunnistanut tavoitteita uhkaavia riskejä, arvioinut niiden vaikutuksia ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä laatinut tarvittavat suunnitelmia ja toimenpiteitä riskien hallitsemiseksi. Riskit jaotellaan neljään pääryhmään: strategiset, taloudelliset ja toiminnalliset riskit, sekä vahinkoriskit. Maailmanlaajuisten talous- ja turvallisuustilanteiden epävakaus aiheuttaa riskejä hallinnon toimialan toimintaympäristössä. Riskit voivat kuulua kaikkiin neljään riskien pääryhmään ja voivat koskea

toimialan kaikkia vastualueita. Turvallisuusriskien hallitsemiseksi jatketaan valmiussuunnitelman päivittämistä, tehdään tietoturvan parantamisen toimenpiteitä ja harjoitellaan erilaisissa uhkatilanteissa toimimista.

Valmiuksia valmiussuunnitelman uhkaskenaarioiden tilanteisiin ylläpidetään ja kehitetään. Etätöitä toteutetaan normaaliajan voimassa olevan ohjeistuksen mukaisesti.

Toimintaympäristömuutokset voivat lisätä henkilöstön psykofyysistä kuormitusta. Kuormitusta pyritään vähentämään kulloisenkin tilanteen mukaisilla toimintaohjeilla, varhaisen tuen mallin mukaisilla toimenpiteillä yhdessä työterveyshuollon kanssa ja työtehtävien ja lomien järjestelyillä mahdollisuuksien mukaan. Lisäksi henkilöstöä kannustetaan osallistumaan koulutuksiin, tyhytoimintaan ja eri yhteisfoorumeihin.

Kunnan ja Kainuun hyvinvointialueen yhdyspinta on riskialtis. Riskit voivat toteutua ennaltaehkäisevässä työssä, tukipalveluissa ja tilajärjestelyissä, sekä yleisesti taloudessa ja lakisääteisten palvelujen hoitamisessa. Riskeihin valmistaudutaan varaamalla riittävästi resursseja ennaltaehkäisevään työhön, yhteistyömuotojen määrittelyyn ja yhteistyön tekemiseen.

Henkilöstöriski on pienentynyt hallinnon eri tehtävissä, mutta siihen tulee edelleen kiinnittää huomiota työllisyyspalveluissa ja talous- ja henkilöstöhallinnon palveluissa. Toimenpiteet henkilörisin pienentämiseksi on uusien henkilöiden perehdyttäminen, tehtäväkuvien päivittäminen, sijaisten nimeäminen ja keskeisten palveluprosessien kuvaaminen.

Useiden vaalien järjestämisessä samana vuonna on riskinä tietoturvauhat ja henkilöstön jaksaminen ja riittävyys vaalitehtävissä. Niihin varaudutaan tietoturvan koventamisen toimenpiteillä ja mahdollisuuksien mukaan perehdyttämällä myös uusia henkilöitä vaalitehtäviin.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Myyntituotot	1 657 489	33 100	99 300	32 500	32 500
Maksutuotot	162 681				
Tuet ja avustukset	814 586	587 923	722 704	712 704	712 704
Muut toimintatuotot	816 581	932 000	1 012 000	1 012 000	1 012 000
Toimintatuotot	3 451 337	1 553 023	1 834 004	1 757 204	1 757 204
Henkilöstökulut	-4 134 954	-2 951 988	-2 578 625	-2 711 270	-2 701 017
Palvelujen ostot	-46 862 692	-2 392 785	-3 055 671	-3 420 771	-3 414 571
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-95 688	-69 975	-69 850	-72 950	-70 450
Avustukset	-440 500	-700 000	-565 850	-1 375 850	-1 375 850
Muut toimintakulut	-522 121	-239 512	-391 956	-389 456	-389 056
Toimintakulut	-52 055 955	-6 354 260	-6 661 952	-7 970 297	-7 950 944
Toimintakate	-48 604 618	-4 801 237	-4 827 948	-6 213 093	-6 193 740
Verotulot	45 276 100	24 630 300	24 763 980	30 509 580	31 473 620
Valtionosuudet	30 966 832	6 645 019	6 954 854	8 126 197	8 173 197
Rahoitustuotot ja -kulut	3 429 687	5 163 835	4 852 320	4 852 320	4 852 320
Vuosikate	31 068 001	31 637 917	31 743 206	37 275 004	38 305 397
Poistot ja arvonalentumiset	-666 918	-31 600	-46 050	-56 050	-66 050
Satunnaiset erät	471 598				
Tilikauden tulos	30 872 681	31 606 317	31 697 156	37 218 954	38 239 347
Tilikauden verot	77				
Poistoeron muutos	81 780				
Tilikauden yli-/alijäämä	30 954 538	31 606 317	31 697 156	37 218 954	38 239 347

Talous (ulkoiset erät)

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Myyntituotot	1 657 489	33 100	99 300	32 500	32 500
Maksutuotot	162 681				
Tuet ja avustukset	814 586	587 923	722 704	712 704	712 704
Muut toimintatuotot	775 411	932 000	1 012 000	1 012 000	1 012 000
Toimintatuotot	3 410 167	1 553 023	1 834 004	1 757 204	1 757 204
Henkilöstökulut	-4 134 954	-2 951 988	-2 578 625	-2 711 270	-2 701 017
Palvelujen ostot	-46 826 573	-2 389 201	-3 055 671	-3 420 771	-3 414 571
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-90 145	-69 975	-69 850	-72 950	-70 450
Avustukset	-440 500	-700 000	-565 850	-1 375 850	-1 375 850
Muut toimintakulut	-408 741	-157 755	-310 199	-307 699	-307 299
Toimintakulut	-51 900 913	-6 268 919	-6 580 195	-7 888 540	-7 869 187
Toimintakate	-48 490 746	-4 715 896	-4 746 191	-6 131 336	-6 111 983
Verotulot	45 276 100	24 630 300	24 763 980	30 509 580	31 473 620
Valtionosuudet	30 966 832	6 645 019	6 954 854	8 126 197	8 173 197
Korkotuotot	622				
Muut rahoitustuotot	5 703 127	5 647 705	5 967 705	5 967 705	5 967 705
Korkokulut	-144 004	-124 874	-967 580	-967 580	-967 580
Muut rahoituskulut	-2 130 058	-358 996	-147 805	-147 805	-147 805
Rahoitustuotot ja -kulut	3 429 687	5 163 835	4 852 320	4 852 320	4 852 320
Vuosikate	31 181 873	31 723 258	31 824 963	37 356 761	38 387 154
Poistot ja arvonalentumiset	-666 918	-31 600	-46 050	-56 050	-66 050
Satunnaiset erät	471 598				
Tilikauden tulos	30 986 553	31 691 658	31 778 913	37 300 711	38 321 104
Tilikauden verot	77				
Poistoeron muutos	81 780				
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	31 068 410	31 691 658	31 778 913	37 300 711	38 321 104

Vuoden 2024 toiminnalliset tavoitteet

Kuntastrategian tavoite	Laajan hyvinvointikertomuksen tavoite	Talousarviotavoite vuodelle 2024	Toimenpide	Mittari
Hyvinvointi edellä huomiseen	Asukkaiden hyvinvointia tukevien toimien lisääminen ja pahoinvoinnin ennaltaehkäisy	Osallisuus edistyy	Laaditaan järjestöyhteistyöasiakirja. Yhteistyöllä enemmän -hankkeessa tulleet järjestöjen tarpeet ja selvitetään jatkohankkeen mahdollisuus	Yhteistyöasiakirja käytössä. Yhteistyöllä enemmän -hankkeen toimenpiteiden toteutuvat
Hyvinvointi edellä huomiseen	Asukkaiden hyvinvointia tukevien toimien lisääminen ja pahoinvoinnin ennaltaehkäisy	Ehkäisevän päihdetyön ja mielenterveytyksen edistäminen	Tuotetaan hyvinvoinnin ja mielenterveyden edistämisen ohjelma yhdessä sekä tuetaan ohjelman toimeenpanoa mm. koulutuksella.	koulutusten ja koulutukseen osallistuneiden henkilöiden lkm. Kainuun mielenterveysohjelman valmistuminen
Hyvinvointi edellä huomiseen	Asukkaiden hyvinvointia tukevien toimien lisääminen ja pahoinvoinnin ennaltaehkäisy	Ehkäisevän päihdetyön ja mielenterveytyksen edistäminen	Rajoitetaan ikärajavaltavien tuotteiden eli alkoholin, tupakan ja rahapeliin saatavuutta ottamalla käyttöön Pakka-toimintamalli.	Toimintamalli on käytössä Sotkamossa. Päihdeavainindikaattorit alkoholin, tupakkatuotteiden ja rahapeliin saatavuuden seurannassa ovat käytössä
Hyvinvointi edellä huomiseen	Asukkaiden hyvinvointia tukevien toimien lisääminen ja pahoinvoinnin ennaltaehkäisy	Työttömyysjaksojen lyheneminen	Systemaattinen ohjaus työhön, koulutukseen tai asiakkaan palvelutarpeen mukaisiin palveluihin	Työttömien osuus työvoimasta enintään 5 % (vuoden keskiarvo) Virta yli 3 kk työttömyyteen kuntakokeilun kohderyhmän osalta enintään 26,5 % (vuoden keskiarvo) Kuntakokeilun kohderyhmän aktivointiasete yli 50 % kaikissa ikäluokissa Työmarkkinatuen maksuosuus pienenee (TA 310 000 €)
Hyvinvointi edellä huomiseen	Asukkaiden hyvinvointia tukevien toimien lisääminen ja pahoinvoinnin ennaltaehkäisy	Nuorten työttömyyden ja syrjäytymisen ehkäisy	Yhteistyön tiivistäminen nuorisopalveluiden kanssa alle 29-vuotiaiden nuorten osalta	Työpajatoimintojen yhdistäminen toteutettu Ohjaajan rekrytointi toteutettu Toimintakeskuksella olevien alle 29-vuotiaiden nuorten määrä kasvaa
Sujuvan saavutettavuuden Sotkamo	Asukkaiden hyvinvointia tukevien toimien lisääminen ja pahoinvoinnin ennaltaehkäisy	Laaditaan Sotkamon osallisuuden malli	Muodostetaan Sotkamon osallisuuden malli yhdessä kuntalaisten kanssa	Malli laadittu
Sujuvan saavutettavuuden Sotkamo	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Toimialakohtaisten viestintäroolien jalkauttaminen	Tehdään toimialakohtaiset viestintäroolien määrittelyt	Määrittelyt on tehty
Sujuvan saavutettavuuden Sotkamo	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Henkilöstön tietoisuus kasvaa viestintää ohjaavista ohjelmista	Viestintäsuunnitelman ja siitä johdettujen operatiivisten ohjeiden jalkautus henkilöstölle	Viestintää mitataan työhyvinvointikyselyssä

Kuntastrategian tavoite	Laajan hyvinvointikertomuksen tavoite	Talousarviotavoite vuodelle 2024	Toimenpide	Mittari
Sujuvan saavutettavuuden Sotkamo	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	TE-palveluita koskeva uudistus toteutettu ja fyysinen toimipiste sijaitsee Sotkamossa 2025	TE2024 valmistelutyö tehty	Toimitilat ja henkilöstösiirrot valmisteltu
Sujuvan saavutettavuuden Sotkamo	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Toimintakeskuksen asiakkaiden toiveisiin vastaaminen	Kehitetään ryhmä- ja työtoimintoja	Asiakaspalautte kehittyvyyden vuoden 2023 tasosta
Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Työnantajamielikuvan vahvistaminen	Työnantajamielikuvan systemaattinen edistäminen valituissa kohderyhmissä	Suunnitelman mukaisia toimenpiteitä toteutetaan
Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Kunnan asukasluvun vahvistaminen	Kuntabrändin mukainen kampanjointi ja muut suunnitelman toimenpiteet	Kohderyhmäkohtainen kampanja toteutettu
Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Yritysten toimintaedellytysten tukeminen sekä uusien yritysten sijoittumisen edistäminen kunnan alueelle	Kunnan ja yritysten välisen yhteistyön vahvistaminen, yhteiset hankkeet ja Etenijä-palveluseteli	Yritysten määrän kasvu, Etenijä-palvelusetelipäästösten määrä, yritystaapaamisten järjestäminen säännöllisesti
Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Vahva ja monipuolistunut elinkeinotoiminta	Edistetään uusien hankkeiden syntymistä ja osallistutaan elinkeinoja laajentaviin hankkeisiin	Käynnissä olevien hankkeiden määrä
Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Uusien kaava-alueiden rakentaminen alkaa	Käynnistetään uusien omakotitalo- ja loma-asuntotonttimarkkinointikampanja	Myydyt/vuokratut tontit
Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Uudet työnhakijat työllistyvät nopeasti	Panostetaan vahvaan alkuun ja kohdataan asiakkaat kasvotusten Toimintakeskuksen opiskelumahdollisuuksien luominen etäyhteydellä	Työllistymiseen/yritysjyyteen/opiskeluun päättäneiden työnhakujen keskiarvo kuntakokeilun kohderyhmän osalta on n. 15 kpl/kk Henkilökohtaisen asioinnin ka. määrä kasvaa yli 50 %. (ka 106 as/kk 2023) Vieraskielisten ohjaaja onnistuneesti rekrytoitu Vähintään 3 opiskelijaa vuodessa
Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Työnantajien työvoimatarpeiden ja asiakkaiden jatkopolkujen kartoittaminen	Lisätään työnantajakäyntejä	Työnantajakäyntien määrä kasvaa reilulla 50 %:lla (2023 n. 45 käyntiä)
Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Edistetään uusien innovaatioiden syntymistä	Kannustetaan yrittäjiä Aktiivitalan palvelusetelin käyttöön	Aktiivitalan palvelusetelin määrä 5

Kuntastrategian tavoite	Laajan hyvinvointikertomuksen tavoite	Talousarviotavoite vuodelle 2024	Toimenpide	Mittari
Sujuvan saavutettavuuden Sotkamo	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Asianhallinnan digitaalinen siirtyminen	Sähköisen arkiston käyttöönotto ja kouluttautuminen, sähköisen allekirjoituksen käyttöönotto ja sähköisen lomakkeet	Järjestelmät käytössä ja toimivat integraation muista järjestelmistä. Uusia sähköisiä lomakkeita on pilotoitu. Sähköinen allekirjoitus on käytössä
Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Digitalisaation avulla sujuvoitetaan hallintopalveluiden palveluja	Päivitetään hallintopalvelut tehtävänkuvaukset ja laaditaan digitalisaatio huomioon ottaen prosessikaaviot hallinnon keskeisistä palveluista	Tehtävänkuvaukset päivitetty ja prosessikaaviot laadittu
Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Vahvistetaan henkilöstön sitoutuneisuutta ja työhyvinvointia	Toteutetaan työhyvinvointikyselyssä ja työnantajamielikuvakyselyssä nousseita kehityskohteita.	Työsuhteensa päättäneiden työntekijöiden määrä ja syitä seurataan. Toteutetaan lähtökysely.
Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Henkilöstön ja työyhteisöjen taidot muutostilanteissa vahvistuvat	Kehitetään työyhteisötaitoja ja fasilitointitaitoja	Yhteisöllisyys ja yhteistyön laatu kasvaa, muutostilanteiden läpivienti helpottuu ja haastavien tilanteiden käsittelyn työkalut lisääntyvät työyhteisössä.
Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Työterveyshuollon palvelut ovat toimintasuunnitelman mukaisia ja digitalisaatiota hyödynnetään työkyvyn johtamisessa	Työterveyshuollon palvelutasoa ja asiakaspalautetta seurataan säännöllisesti. Automatisoidaan tiedonsiirto ja otetaan käyttöön työkykyjohtamisen työkaluja.	Työterveyshuollon asiakastytyväisyyttä mitataan.
Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Sotkamon vetovoiman lisääminen kansallisesti ja kansainvälisesti tunnettuna ympärivuotisena matkailualueena ja asuinympäristönä. Alueen erityisiä vahvuuksia ovat perhe-, lumi-, liikunta-, elämys-, hyvinvointi- ja luontomatkailu.	Matkailumarkkinointi toteutetaan Vuokatti Brändin alla ja Vuokatin Violetti kärjellä.	Päiväkävijät, rekisteröidyt majoitusvuorokaudet, www sivujen kävijät vuokatti.fi sivustolla
Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Matkailualueiden investointien edistäminen Vuokattiin ja Sotkamoon	Edistetään Itä-Rinteen rakentamista ja mahdollisen majoitusinvestoinnin löytämistä	Toteutuneet investoinnit
Hyvinvointi edellä huomioon	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Talousarvion sitovuuden noudattaminen	Strategiset tavoitteet ohjaavat toimintaa	Jatkuvan seurannan lisäksi 3 krt/v. osavuosi-katsaus toimialoitain, jossa talousarvion ja toteutumien vertailu.

Kuntastrategian tavoite	Laajan hyvinvointikertomuksen tavoite	Talousarviotavoite vuodelle 2024	Toimenpide	Mittari
Hyvinvointi edellä huomiseen	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Taloushallinnon järjestelmä uudistuksen aikana ja jälkeen seurattava talouslukujen oikeellisuutta.	Järjestelmien käyttöönoton alkuvaiheessa tehokas seuranta ja tarkastukset.	Oikeat, riittävät ja ajantasaiset talousluvut.
Hyvinvointi edellä huomiseen	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Taloushallinnon järjestelmä uudistuksessa seurattava henkilöstön osaamisen taso.	Riittävät ja säännölliset koulutukset. Ajantasaiset ohjeet järjestelmien käyttämiseen.	Järjestelmän sujuva ja tehokas käyttäminen.
Hyvinvointi edellä huomiseen	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Talousohjelmien aikataulun noudattaminen, raportoitavien tietojen oikeellisuuden varmistaminen.	Raportoinnin automatisoinnin edistäminen.	Taloustietojen raportoinnin oikeellisuus ja aikataulun noudattaminen. Talousprosessien kehittäminen.

VAALIT

Vastuhenkilöt maaseutupäällikkö Jari Korhonen ja toimistopäällikkö Päivi Huotari

Tehtävä

Vaalit sisältävät EU-vaalien, presidentin vaalien, eduskuntavaalien, kuntavaalien ja aluevaalien järjestämisen.

Kunnan keskusvaalilautakunta vastaa vaalien järjestämisestä kunnassa. Sen päätehtävänä on valtiollisissa vaaleissa suorittaa vaalien toimittamiseksi tarpeelliset valmistelutoimenpiteet, järjestää ennakkoäänestys ja siihen tarvittava henkilökunta, tarkastaa ennakkoäänestysasiakirjat, suorittaa vaalilautakuntien ja vaalitoimistojen koulutus ja järjestää alustavan äänten laskennan tiedottaminen. Vuonna 2024 ovat presidentin vaali ja europarlamenttivaalit.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Myyntituotot	22 951	18 000	61 000		
Toimintatuotot	22 951	18 000	61 000	0	0
Henkilöstökulut	-18 165	-23 319	-54 571	-31 287	-7 633
Palvelujen ostot	-1 799	-3 900	-6 600	-6 200	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-210	-900	-2 400	-2 500	
Avustukset					
Muut toimintakulut	-200	-400	-2 900	-400	
Toimintakulut	-20 374	-28 519	-66 471	-40 387	-7 633
Toimintakate	2 577	-10 519	-5 471	-40 387	-7 633
Tilikauden tulos	2 577	-10 519	-5 471	-40 387	-7 633
Tilikauden yli-/alijäämä	2 577	-10 519	-5 471	-40 387	-7 633
Vyörytyserät	-219				

TARKASTUSLAUTAKUNTA JA TILINTARKASTUS

Vastuuhenkilö talousjohtaja Piia Törhönen-Sirviö

Tehtävä

Tarkastuslautakunnan tehtävät määritellään kuntalaissa. Lautakunta valmistelee valtuuston päätettäväksi hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioi valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista. Lisäksi lautakunta valvoo lakisääteisen tilintarkastuksen sopimuksenmukaista toteutumista ja vastaa sidonnaisuusilmoituksista.

Tilintarkastajan tehtävistä säännellään myös kuntalaissa. Tilintarkastajan on toukokuun loppuun mennessä tarkastettava julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti kunkin tilikauden hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös. Kunnan tilintarkastusyhteisönä toimii tilikausien 2021–2024 aikana KPMG oy Ab (sisältäen option tilikausista 2025–2026).

Talous (sisäiset ja ulkoiset)

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	0	0	0	0	0
Henkilöstökulut	-8 176	-8 211	-8 992	-8 992	-8 992
Palvelujen ostot	-17 192	-15 300	-15 000	-15 000	-15 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat					
Avustukset					
Muut toimintakulut		-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Toimintakulut	-25 368	-24 511	-24 992	-24 992	-24 992
Toimintakate	-25 368	-24 511	-24 992	-24 992	-24 992
Tilikauden tulos	-25 368	-24 511	-24 992	-24 992	-24 992
Tilikauden yli-/alijäämä	-25 368	-24 511	-24 992	-24 992	-24 992
Vyörytyserät	24 938				

KUNNANVALTUUSTO

Vastuullisena kunnanhallitus sekä kunnanjohtaja Mika Kilpeläinen

Tehtävä

Kunnanvaltuusto vastaa kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista. Kunnanvaltuusto asettaa vuosittain talousarviossa toimielimille tulostavoitteet, joilla se ohjaa määrärahojen käyttötarkoitusta, palvelutuotannon määrää ja laatua sekä toiminnan kehittämissuuntaa.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	0	0	0	0	0
Henkilöstökulut	-59 470	-37 147	-41 246	-41 246	-41 246
Palvelujen ostot	-17 962	-17 800	-17 800	-17 800	-17 800
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-562				
Avustukset	-22 875	-32 000			
Muut toimintakulut	-1 552	-735	-735	-735	-735
Toimintakulut	-102 421	-87 682	-59 781	-59 781	-59 781
Toimintakate	-102 421	-87 682	-59 781	-59 781	-59 781
Tilikauden tulos	-102 421	-87 682	-59 781	-59 781	-59 781
Tilikauden yli-/alijäämä	-102 421	-87 682	-59 781	-59 781	-59 781
Vyörytyserät	-1 084				

KUNNANHALLITUS

Vastuhenkilöt kunnanjohtaja Mika Kilpeläinen, hallinto- ja henkilöstöjohtaja Riikka Boren ja toimistopäällikkö Päivi Huotari

Tehtävä

Kunnanhallituksen vastuualue sisältää kunnanhallituksen, avustukset, maakunnallisen Kainuun liiton yhteistoiminnan, veteraanitoiminnan, vanhus- ja vammaisneuvon sekä nuorisovaltuuston käyttövarat.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Myyntituotot	50 265				
Tuet ja avustukset	10 680	65 000			
Muut toimintatuotot	639 405	920 000	920 000	920 000	920 000
Toimintatuotot	700 350	985 000	920 000	920 000	920 000
Henkilöstökulut	-1 073 764	-1 021 138	-150 713	-151 609	-152 513
Palvelujen ostot	-44 707 900	-662 721	-681 026	-681 026	-681 026
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-35 204	-14 600	-9 600	-9 600	-9 600
Avustukset	-25 000	-25 000	-25 000	-25 000	-25 000
Muut toimintakulut	-101 413	-84 853	-83 853	-83 853	-83 853
Toimintakulut	-45 943 281	-1 808 312	-950 192	-951 088	-951 992
Toimintakate	-45 242 931	-823 312	-30 192	-31 088	-31 992
Rahoitustuotot, -kulut, netto	-12				

Tilikauden tulos	-45 242 943	-823 312	-30 192	-31 088	-31 992
Poistot ja arvonalentumiset	-647 481				
Satunnaiset erät	471 598				
Tilikauden ali-/ylijäämä	-45 418 826	-823 312	-30 192	-31 088	-31 992
Vyörytyserät	-18 067				

RAHOITUS

Vastuuhenkilö talousjohtaja Piia Törhönen-Sirviö ja kunnanjohtaja Mika Kilpeläinen

Tehtävä

Rahoituksen vastuualue sisältää kunnan toimintojen rahoituksen keskeiset elementit kuten kunnallis-, kiinteistö- ja yhteisöverot, valtionosuudet sekä lainojen korkomenot ja -kulut sekä muut rahoitustuotot ja -kulut.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot			0	0	0
Palvelujen ostot	-16260				
Muut toimintakulut	-4				
Toimintakulut	-16 264		0	0	0
Toimintakate	-16 264		0	0	0
Verotulot	45 276 100	24 630 300	24 763 980	30 509 580	31 473 620
Valtionosuudet	30 966 832	6 645 019	6 954 854	8 126 197	8 173 197
Korkotuotot	595				
Muut rahoitustuotot	5 703 127	5 647 705	5 967 705	5 967 705	5 967 705
Korkokulut	-144 004	-124874	-967 580	-967 580	-967 580
Muut rahoituskulut	-2 129 968	-358 896	-147 705	-147 705	-147 705
Rahoitustuotot ja -kulut	3 429 750	5 163 935	4 852 420	4 852 420	4 852 420
Tilikauden tulos	79 656 418	36 439 254	36 571 254	43 488 197	44 499 237
Poistoeron muutos	81 780				
Tilikauden yli-/alijäämä	79 738 198	36 439 254	36 571 254	43 488 197	44 499 237

HALLINTOPALVELUT

Vastuuhenkilö hallinto- ja henkilöstöjohtaja Riikka Boren

Tehtävä

Hallintopalvelujen vastuualue huolehtii hallinnon toimialan asianhallinnan, kirjaamopalveluiden ja koushallinnan tehtävistä, sekä kunnanviraston asiakaspalvelupisteestä ja koko organisaation

puhelinvaihteesta. Vastuualue tuottaa koko organisaatiolle toiminnanohjaussuunnitelman, tietosuojavastaavan tehtävät ja huolehtii yleisistä tietoturvan toimintaedellytyksistä.

Lisäksi hallintopalvelut koordinoi organisaatiolle yhteisiä tukipalveluja: henkilöstöpalveluja, viestintää ja ICT-kehittämistehtäviä. Kokonaan uusi tukipalvelu on palkkahallinnon tehtävät.

Henkilöstöpalvelut vastaa eräistä toimialojen yhteisistä henkilöstöpalveluista kuten työterveyshuollon järjestämisestä, virkistystoiminnan kustannuksista, yhteistoiminnasta Kevan ja Kuntatyönantajan kanssa, yhteistyöryhmän ja esihenkilöinfon toimintaedellytyksistä. Yleisten henkilöstöohjeiden ja -raportin, sekä henkilöstö- ja koulutussuunnitelman valmistelutehtävät kuuluvat tulosyksikölle.

Viestinnän tehtävänä on suunnitella, koordinoita ja kehittää erilaiset kohderyhmät kattavaa kunta-viestintää. Viestinnän edistää organisaation työnantajamainetta ja varmistaa viestinnän saavutettavuutta eri kanavissa.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Myyntituotot	453				
Muut toimintatuotot	14 815				
Toimintatuotot	15 268	0	0	0	0
Henkilöstökulut	-372 608	-351 812	-362 570	-366 165	-369 796
Palvelujen ostot	-133 019	-188 200	-88 900	-88 900	-88 900
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-17 650	-10 200	-8 000	-8 000	-8 000
Avustukset	-13 410				
Muut toimintakulut	-77 221	-52 028	-52 028	-52 028	-52 028
Toimintakulut	-613 908	-602 240	-511 498	-515 093	-518 724
Toimintakate	-598 640	-602 240	-511 498	-515 093	-518 724
Rahoitustuotot ja -kulut	-4				
Poistot ja arvonalentumiset	-19 437	-31 600	-46 050	-56 050	-66 050
Tilikauden tulos	-618 081	-633 840	-557 548	-571 143	-584 774
Tilikauden yli-/alijäämä	-618 081	-633 840	-557 548	-571 143	-584 774
Vyörytyserät	367 403				

Tavoite

Tavoite on tehdä vaikuttavaa ennalta ehkäisevää työtä ja lisätä osallisuutta. Tuottaa entistä toimivampia, saavutettavia ja houkuttelevampia palveluja digitalisaation avulla kuntalaisille. Vahvistaa henkilöstön työhyvinvointia, muutoskyvykkyyttä ja sitoutuneisuutta.

Kuntaviestinnän tavoite on huomioida erityiset viestintätarpeet, kehittää kuntatiedotusta ja markkinoida kuntaa myös työnantajakuvaa vahvistamalla. Vuoden 2024 investointi sisältää kunnan oman verkkokaupan perustamisen, joka palvelee mm. tapahtumien lipunmyyntiä ja tuotemyyntiä.

ELINKEINOPALVELUT

Vastuuhenkilöt kunnanjohtaja Mika Kilpeläinen, työllisyysasiantuntija Marjo Leinonen, yritysasiantuntija Kari Backman, matkailuasiantuntija Aija Laukkanen ja maaseutupäällikkö Jari Korhonen

Tehtävä

Elinkeinopalvelut vastuualue on laajasti mukana elinkeino- ja elinvoimahankkeissa mm. matkailun kehittämisen, omien hankkeiden ja projektikumppanuuksien kautta. Elinvoimapalveluja tuottavat yritys- ja matkailuasiantuntijat sekä maaseutupäällikkö maaseudun elinkeinojen kehittämisessä. Matkailuasiantuntijan apuna on myös 50 % palkka- ja työosuudella töitä tekevä matkailukoordinaattori.

Työllisyyspalvelut tulosityksikköön on yhdistetty sekä kuntakokeilun että työllisyyspalvelujen kustannukset. Työllisyyden kuntakokeilun henkilöstöä lisätään määräaikaisesti 0,5 HTV:llä vuoden 2024 ajalle. Ratkaisu turvaa tehtäviin perehtymisen tiedossa olevissa henkilöstövaihdoksissa, uudet toimintatavat ja huomioi kasvavan asiakasmäärän. Vuoden 2024 työllistämisen talousarviossa määräaikaisiin palkkoihin on sijoitettu myös Sotkamon kunnan kesätyöntekijöiden (20 nuorta) palkkamäärärahat.

Työmarkkinatuen maksuosuuksien laskua tavoitellaan yhä systemaattisemmalla ja valmennuksellisella ohjauksella työllisyyden kuntakokeilussa sekä yritysyhteistyötä tiivistämällä.

Toimintakeskuksen ohjaustoimintaa kehitetään. Yhden ohjaajan tehtävä vakinaistetaan ja nuorisopalveluiden yksilöohjaaja Väliasemalta siirtyy työskentelemään Toimintakeskukselle. Yksilöohjaaja vastaa alle 29-vuotiaiden ryhmä- ja yksilövalmennuksesta. Yksilövalmentajan rahoitus on edelleen nuorisopalveluiden alla.

Vieraskielisten ohjausta on kokeiltu ja kehitetty vuoden 2023 aikana palkkatukityöllistämisen turvin. Vuoden 2024 talousarviossa on huomioitu vieraskielisten ohjaajan määräaikainen työsuhte ja suunnitelmavuosissa on huomioitu virkatehtävän vakinaistaminen. Vuonna 2025 voimaan astuva kotolaki velvoittaa kuntia yhä systemaattisempaan yhteiskuntaorientaation toteuttamiseen, neuvontaan ja ohjaukseen sekä huolehtimaan vieraskielisten kotoaikaisten TE-palveluista.

Ostopalveluissa varaudutaan mm psykososiaalisen tuen palveluiden ostamiseen sekä oppimisympäristöjen tunnistamiseen opinnollistamisen keinoin. TE2024-uudistus vaatii nykyisten toimitilojen uudistamista vastaanottohuoneiden riittävyden, esteettömyyden sekä työhyvinvoinnin ja -turvallisuuden näkökulmasta. Henkilöstön työhyvinvointia ja psykososiaalisen kuormituksen hallintaa edistetään ulkopuolisella työnohjauksella.

TE2024 uudistus näkyy jonkin verran jo vuoden 2024 talousarviossa ja erityisesti suunnitelmavuosissa 2025 ja 2026.

Vuoden 2025 alusta lähtien kuntien työttömyysturvan maksuosuus tulee laajentumaan kattaaen kaikki työttömyysetuudet 101 työttömyyspäivän jälkeen valtion kannustavan rahoitusmallin mukaisesti. Maksuvastuu nousee porrastetusti ja vain työllistyminen ja työssäoloehdon täytyminen poistaa jatkossa kunnilta maksuvastuun.

Työllisyyspalveluiden vuoden 2024 talousarvioon toimintakulujen osalta on suunniteltu säästöä reilu 100 000 euroa. Talousarvion laadinnan aikaan ei vielä saatavilla Työ- ja elinkeinoministeriön ajantaisa laskelmia työvoimapalveluiden järjestämisestä ja palveluiden rahoituksesta. Arvio on, että pelkästään TE-palvelut lisää kustannuksia yli miljoonalla eurolla. Lisäksi työttömyysturvan maksuosuuden kasvu on huomioitu suunnitelmavuosissa 2025 ja 2026. Työvoima- ja yrityspalvelut rahoitetaan ja työttömyysturvan maksuosuuksia kompensoidaan osittain valtionosuuksilla vuodesta 2025 alkaen.

Sotkamossa sijaitsee Vuokatin matkailualue, jonka myötä koko seutu on suosittua ympärivuotista matkailualueetta. Sotkamo oli jälleen vuoden 2022 osalta Suomen neljänneksi kysytyin kohde majoitusvuorokausien käyttöasteilla mitattuna. Edellä olivat vain Helsinki, Tampere ja Turku. Matkailija profiili alueella on perhematkailija, joka käyttää majoitusta, aktiviteetteja ja ravintolapalveluita lomallaan.

Sotkamon matkailumenestys perustuu Vuokatin alueelle olevien matkailuyrittäjien tarjontaan. Vuokattia pidetään varteenotettavana matkakohteena Suomessa ja etenkin sen talvi- ja aktiviteettitarjonta tunnetaan Suomessa. Alueen yrittäjien valmius kohdata ja palvella kansainvälistä asiakasta on hiljalleen parantunut ja alueen kv. myynti- ja markkinointimateriaali on saatettu kuntoon Vuokatin KV-kasvu hankkeen kautta, joka päättyi toukokuussa 2023. Toimenpiteitä jatketaan uudella Uudistavaa Vetovoimaa matkailuun hankkeen rahoituksella.

Alueen matkailua kehitetäänkin määrätietoisesti tehden nyt työtä Vuokatin matkailun kehittämissuunnitelman ja matkailumarkkinointistrategian osalta. Nämä uudet työkalut ovat käytettävissä vuonna 2024, jolloin lanseerataan uusi visio ja toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi. Yhteisestä alueen matkailumarkkinoinnista vastaa Vuokatin Matkailukeskus Oy, jossa toimenpiteitä rahoittaa yhteismarkkinoinnissa olevat yritykset yhdessä kunta osuuden kanssa. Elokuussa 2023 aloitettiin Sotkamon kunnan hallinnoima maakunnallinen Arctic Lakeland Charter –hanke, jolla pyritään saamaan Charter lentoja Kajaaniin.

Maaseutupalvelut vastaa maaseutuelinkeinoviranomaiselle kuuluvista lakisääteisistä tehtävistä ja maaseudun kehittämisestä. Sotkamon maataloushallinto vastaa EU-maksajavirastotehtävistä Kajaanin, Kuhmon ja Sotkamon muodostamalla yhteistoiminta-alueella.

Talous /sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Myyntituotot	16 042		26 000	26 000	26 000
Tuet ja avustukset	231 565	121 923	361 704	361 704	361 704
Muut toimintatuotot	5 123		80 000	80 000	80 000
Toimintatuotot	252 730	121 923	467 704	467 704	467 704
Henkilöstökulut	-340 671	-415 827	-221 168	-223 354	-225 565
Palvelujen ostot	-828 550	-581 780	-1 052 865	-1 052 865	-1 052 865
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 809	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Avustukset	-18 024	-79 000	-85 850	-85 850	-85 850
Muut toimintakulut	-86 519	-24 286	-22 286	-22 286	-22 286
Toimintakulut	-1 280 573	-1 102 893	-1 384 169	-1 386 355	-1 388 566
Toimintakate	-1 027 843	-980 970	-916 465	-918 651	-920 862
Rahoitustuotot ja -kulut	-10				
Tilikauden tulos	-1 027 853	-980 970	-916 465	-918 651	-920 862
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 027 853	-980 970	-916 465	-918 651	-920 862
Vyörytyserät	-31 768				

Tavoite

Elinkeinopalvelujen vastuualue edistää kannattavan liiketoiminnan ja uusien työpaikkojen syntymistä, yritysten toimintaedellytysten ja toimintaympäristön kehittämistä ja elinkeinoyhteistyötä painottaen vuonna 2024 hanketoiminnan, erilaisten avustusten ja aluemarkkinoinnin keinoja. Ensi vuonna vastuualue on kuntaosuudella mukana useissa eri yhteishankkeissa. Lisäksi varaudutaan kolmeen uuteen hankkeeseen: Uudistavaa vetovoimaa Sotkamon hanke, Kainuu Charter hanke ja yhteistyössä enemmän -hanke. Muun elinkeinojen kehittämiseen kuuluvat yrityspalvelusetelit ja maatalousyrittäjien tuetun maksullisen lomituksen.

Työllisyyspalveluiden tavoitteena on työnantajayhteistyön tiivistäminen ja TE-palveluiden siirtoon valmistautuminen riittäväillä henkilöstöresursseilla.

Maaseutupalveluiden tavoitteena on jatkaa CAP-27-ohjelmakauden toimeenpanoa tehokkaasti ja parantaa Aktiivitalan palvelusetelin vaikuttavuutta kannustamalla yritysten kilpailukykyä kohottaviin toimiin.

TALOUSPALVELUT

Vastuuhenkilö talousjohtaja Piia Törhönen-Sirviö

Tehtävä

Talospalvelut on uusi vastuualue, joka on perustettu taloushallintojärjestelmän kokonaisuudistuksen vuoksi. Taloushallinto on vuoden 2024 alusta lukien kokonaisvaltainen tukipalvelu, joka tuottaa talouteen liittyvät asiantuntijapalvelut toimialoille.

Talospalveluiden tärkeimpiä tehtäviä on hoitaa kunnan kokonaistaloutta, vastata kunnan talouden suunnittelusta, seurannasta ja raportoinnista kunnan hallitukselle ja kunnanvaltuustolle, vastata viiranomaisraportoinnista, hallinnoida kunnan maksuliikennettä ja rahoitusta, laatia vuosittain kunnan talousarvio, tilinpäätös sekä konsernitilinpäätös.

Kunnan kirjanpidon, osto- ja myyntireskontran sekä maksuliikennepalvelut tuotetaan kunnan omana toimintana vuoden 2024 alusta lukien, jonka vuoksi talospalveluiden henkilöstökulut ovat mukana talospalveluiden vastuualueella.

Vuonna 2024 palveluiden ostoissa on mukana järjestelmämuutokseen liittyviä käyttöönottokuluja sekä sähköinen arkistointi.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot			0	0	0
Henkilöstökulut			-251 701	-254 219	-256 760
Palvelujen ostot			-65 480	-480	-480
Aineet, tarvikkeet ja tavarat					
Avustukset					
Muut toimintakulut			-1 600	-1 600	-1 600
Toimintakulut			-318 781	-256 299	-258 840

Toimintakate			-318 781	-256 299	-258 840
Tilikauden tulos			-318 781	-256 299	-258 840
Tilikauden yli-/alijäämä			-318 781	-256 299	-258 840

Tavoite

Taluspalveluiden tavoitteena on tuottaa oikeaa, riittävää ja ajantasaista tietoa taloustiedoista sekä viranomaisraportointiin että kunnan päättäjille.

5.2. SIVISTYKSEN TOIMIALA

Vastuhenkilö sivistysjohtaja Merja Ojalampi

Toimialan tehtävä

Sivistyksen toimiala sisältää yleishallinnon, varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen, aamu- ja ilta-päivätoiminnan, lukion, Vuokatti-Ruka urheiluakatemiatoiminnan, kirjaston, kulttuuri- ja musiikkiopis-totoiminnan, museot, kansalaisopiston, taiteen perusopetuksen ja liikuntapalvelut sekä nuorisotoi-men toiminnan.

Talousarviovuoden 2024 näkymä

Rakennusprojektit yhdessä teknisen toimialan kanssa jatkuvat vielä vuoden 2024 ajan, Tenetin ylä-koulu valmistuu kesällä 2024 ja lukio/kirjasto loppuvuodesta tai alkuvuodesta 2025. Aatoksen korjauk-set tehdään alkuvuoden 2024 aikana. Kalustaminen ja niihin liittyvät kilpailutukset sekä uuden kirjas-toauton hankinta ovat myös suuria investointeja. Myös prosenttitaiteen hankkimiseen on varauduttu pitkällä tähtäimellä. Päätökset mahdollisista Asema13:n, nykyisen kirjaston ja Vuokatin vanhan kivi-koulun purusta tullevat ajankohtaisiksi lähivuosina. Rakennus- ja korjaushankkeet vaikuttavat toimin-nan järjestämiseen sekä tila-asioihin ja väistötiloja on mahdollisesti hankittava.

Toimialalla toteutetaan Lapsiystävällinen kunta –mallia (Lyk) yhdessä muiden toimialojen kanssa; jär-jestyksessään toisen lapsivaikutusten arvioinnin, joka koskee A2-kieltä, valmistuttua vuoden 2023 lo-pulla, se viedään päätöksentekoon ja käytännön toimiin. Lyk-toimintasuunnitelmaa toteutetaan huo-rella, jotta kunta voisi saada Lapsiystävällinen kunta -statuksen. Toimialalla huomioidaan laaja-alaisten hyvinvointitaitojen edistäminen ja tietoisuuden lisääminen, kehitetään viestintää ja panostetaan kan-sainväliseen toimintaan. Erilaisilla ja eri pituisilla hankerahoituksilla kehitetään toimintaa yhteistyössä muiden oppilaitosten tai tahojen kanssa.

Varhaiskasvatuksessa kaksivuotinen esiopetuksen kokeilu alkoi lukuvuoden alusta v. 2021 ja se jatkuu v. 2024 kevätlukukauden loppuun. Vielä ei tiedetä, mitä toimenpiteitä, pysyviä tai väliaikaisia on tu-lossa tai millaista rahoitusta tähän on saatavissa. Oppivelvollisuuden laajentaminen 2. asteelle astui voimaan 1.8.2021. Näillä muutoksilla pyritään nostamaan Suomen koulutustasoa ja parantamaan hy-vinvointia. Uusilla laeilla ja niiden toimeenpanolla on edelleen kustannusvaikutuksia kuntatalouteen valtion subventoinnista huolimatta.

Perusopetuksessa kehitetään oppilaskeskeistä pedagogiikkaa ja kasvatetaan monilukutaitoa. Tenetin yläkoulussa jatketaan elokuussa 2023 aloitettua urheiluyläkoulutoimintaa. Valmistavaa opetusta tar-jotaan tarpeen mukaan. Harrastamisen Suomen mallin mukaisia kerhotunteja järjestetään edelleen, mutta lakimuutoksen vuoksi järjestäjätaho on nuorisotoimi. Kulttuuriopetussuunnitelma (Kop, kop kops) hyväksyttiin 1.8.2022 käyttöön ja vuoden toteutuksen ja arvioinnin jälkeen sitä uudistettiin

vastaamaan paremmin toiveita ja tarpeita. Päivitysversio hyväksyttiin ja otettiin käyttöön vuoden 2023 syyslukukaudella. Taiteen perusopetusta annetaan kansalaisopistossa ja musiikkiopistossa, ja se huomioidaan myös kopsin osana. Aamu- ja iltapäivätoiminta siirrettiin 1.8.2022 perusopetuksen osaksi ja sen käytännön toteutusta kehitetään ja arvioidaan vielä lukuvuoden 2023–2024 aikana.

Lukiossa kehitetään edelleen urheilun ja opiskelun yhteensovittamista (kaksoisura) ja markkinointiviestintää. Uutena on mukaan saatu joukkuelajeja kuten jääkiekko lukuvuoden 2023–2024 alusta. Joukkuelajien kehittämiseen panostetaan seuraavinakin vuosina. Kahden vuoden (2023–2025) painopiste Vuokatti-Ruka urheiluakatemiatoiminnassa on meneillään olevassa suksihuollon kehittämishankkeessa.

Kansalaisopiston kursseista osa on mahdollista suorittaa opinnollistamisen kautta ja ne suoritukset voidaan siirtää Koski-varantoon; suorittajia on ollut vain muutamia, joten sen markkinointiin ja tiedottamiseen on tulevaisuudessa kiinnitettävä huomiota enemmän. Liikuntatoimi on ollut osa kansalaisopistoa vuoden 2020 alusta alkaen, koskien ohjaus-, opetus- ja osin tapahtumatuotantoa. Kuhmon kaupungin kanssa tiivistetään vuosittain yhteistyötä tälläkin osa-alueella.

Kulttuuritoimintaa vahvistetaan edelleen monen suuntaisesti järjestämällä tapahtumia ja eri taiteen aloihin liittyvää toimintaa. Isyn kanssa jatketaan yhteistyötä ja kulttuurivaihtoa sekä haetaan uusia kumppanuuksia. Kulttuuri liittyy vahvasti myös muuhun kansainväliseen toimintaan. Osallistutaan Oulu2026 –kulttuuripääkaupunkivuoden tämänhetkisiin tapahtumiin ja koulutuksiin sekä kehitetään tapahtumia siihen liittyen. Veikko Huovisen juhluvuotta 2027 aloitetaan suunnitella ja järjestellä. Tervajärven talomuseon pienimuotoiseen korjaukseen haetaan hankerahoituksia. Musiikkiopistotoimintaa tarjotaan edelleen Kuhmon musiikkiopiston kautta; kesämuusikkotoimintaa laajennetaan kesän 2023 hyvien kokemusten pohjalta, vaskisoittimet otetaan mukaan opetusohjelmaan ja tanssin opetusta tarjotaan tila-asioiden ratkettua.

Kirjasto kehittää tapahtumatuotantoaan ja osallistuu uuden kirjastoauton suunnitteluun ja hankintaan sekä uusien toimintamallien kehittämiseen uudessa kirjastossa. Kainet-yhteistyötä viedään eteenpäin.

Nuorisotoimessa jatketaan koulunuorisotyötä niin perusopetuksessa kuin lukiossa; nuorisotilat Teneitin uudessa koulussa mahdollistavat uuden toimintakulttuurin kehittämistä koulun arjessa. Nuorten työllisyydenhoitoa kehitetään nuorisotoimen ja työllisyyspalveluiden yhteistyöllä. Kesätyösetelit ovat osa vakiintunutta nuorisotyön toimintaa ja osallistuva budjetointi otetaan käyttöön. Vuonna 2024 valmistellaan ja pyritään ottamaan käyttöön perheiden palveluseteli.

Sivistyksen toimialan rakennetta ja johtamisjärjestelyjä suunnitellaan ja tarkastellaan seuraavien vuosien tarpeita ajatellen.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Myyntituotot	985 073	877 836	906 200	906 200	906 200
Maksutuotot	539 746	467 380	484 880	484 880	484 880
Tuet ja avustukset	1 328 818	1 126 008	1 290 500	1 290 500	1 290 500
Muut toimintatuotot	140 929	82 296	49 650	49 650	49 650
Toimintatuotot	2 994 566	2 553 520	2 731 230	2 731 230	2 731 230
Henkilöstökulut yhteensä	-18 376 664	-18 553 646	-19 410 123	-19 597 379	-19 786 488
Palvelujen ostot	-6 335 948	-6 489 499	-6 837 031	-6 837 033	-6 837 033
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-625 140	-737 162	-736 650	-746 650	-746 650
Avustukset	-396 411	-654 125	-599 125	-599 125	-599 125
Muut toimintakulut	-2 625 009	-2 688 230	-2 589 836	-2 589 836	-2 589 836
Toimintakulut	-28 359 172	-29 122 662	-30 172 765	-30 370 023	-30 559 132
Toimintakate	-25 364 606	-26 569 142	-27 441 535	-27 638 793	-27 827 902
Rahoitustuotot ja -kulut	-971				
Vuosikate	-25 365 576	-26 569 142	-27 441 535	-27 638 793	-27 827 902
Poistot ja arvonalentumiset	-47 139	-83 522	-83 522	-83 522	-83 522
Tilikauden tulos	-25 412 715	-26 652 664	-27 525 057	-27 722 315	-27 911 424
Tilikauden verot	-77				
Tilikauden yli/alijäämä	-25 412 792	-26 652 664	-27 525 057	-27 722 315	-27 911 424

Talous (ulkoiset erät)

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Myyntituotot	984 607	877 836	906 200	906 200	906 200
maksutuotot	539 746	467 380	484 880	484 880	484 880
Tuet ja avustukset	1 328 818	1 126 008	1 290 500	1 290 500	1 290 500
Muut toimintatuotot	140 929	82 296	49 650	49 650	49 650
Toimintatuotot	2 994 100	2 553 520	2 731 230	2 731 230	2 731 230
Henkilöstökulut yhteensä	-18 376 664	-18 553 646	-19 410 123	-19 597 379	-19 786 488
Palvelujen ostot	-4 232 459	-4 100 382	-4 286 710	-4 286 710	-4 286 710
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-619 049	-737 162	-736 650	-746 650	-746 650
Avustukset	-396 411	-654 125	-599 125	-599 125	-599 125
Muut toimintakulut	-859 977	-1 093 558	-915 000	-915 000	-915 000
Toimintakulut	-24 484 562	-25 138 873	-25 947 608	-26 144 864	-26 333 973
Toimintakate	-21 490 462	-22 585 353	-23 216 378	-23 413 634	-23 602 743
Rahoitustuotot ja -kulut	-971				
Vuosikate	-21 491 432	-22 585 353	-23 216 378	-23 413 634	-23 602 743
Poistot ja arvonalentumiset	-47 139	-83 522	-83 522	-83 522	-83 522
Tilikauden tulos	-21 538 571				
Tilikauden verot	-77				
Tilikauden yli/alijäämä	-21 538 648	-22 668 875	-23 299 900	-23 497 156	-23 686 265

Vuoden 2024 toiminnalliset tavoitteet

Kuntastrategia 2022–2025 Sivistyksen toimialaohjelma 2022–2025	Talousarviotavoite 2024	Toimenpide	Mittari
Hyvinvointi edellä huomiseen	Toteutamme lasten ja nuorten oikeuksia. Teemme lapsivaikutusten arviointia jatkumona tärkeimmistä lasten ja nuorten kasvu- ja kehitysympäristöihin vaikuttavista asioista ennen päätöksentekoa.	Edistämme edelleen Lapsiystävällinen kunta -mallin mukaista toimintaa, toimintasuunnitelman toteuttamista ja arviointia. Lisäämme toimintatapoja lasten ja nuorten kuulemisessa ja osallistamisessa. Lava (lapsivaikutusten arviointi) koskien A2-kieltä viedään päätösprosessiin (kuuleminen 2023 lopussa). Osallistuva budjetointi on osa toimintaa.	Lyk-toimintasuunnitelma on toteutunut. Arviointi Lyk-mallin mukaan. Lasten ja nuorten kuulemistavat ja määrät. Lavan käytännön toteutus on tehty. Sivistystoimen lautakunta on tehnyt päätöksen A2-kielstä/kielistä ja päätös on toimeenpantu käytäntöön 1.8.2024 alkaen. Nuorisotoimi on työstänyt osallistuvan budjetoinnin kyselyn ja kohteet on valittu.
Hyvinvointi edellä huomiseen ja Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen	Takaamme turvalliset kasvu- ja kehitysympäristöt erinomaisella koulupolulla varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle. Investointi lapsiin ja nuoriin on investointi tulevaisuuteen.	Kehitämme oppimisympäristöjä ja pedagogiikkaa sekä toimintakulttuuria uusissa koulutiloissa, missä nuorisotyö on myös mukana. Kehitämme oppimisen tukemisen muotoja. Aloitamme varhaiskasvatusyksiköiden ja koulujen toiminnan ja tilojen kartoituksen. Varhaiskasvatuksessa aloitetaan laatuhanke kehittämissprosessien jalkauttamisen toiminnanohjaukseksi.	Tenetin yläkoulu toimii uudessa koulurakennuksessa ja toiminta toteutetaan uusien toimintamallien mukaisesti (mm. koulunuorisotyö, samanaikais- ja yhteisopettajuuden kehittäminen). Varhaiskasvatusyksiköiden ja koulujen toiminnan ja tilojen kartoitus etenee valtuuston aikataulun mukaisesti. Varhaiskasvatuksen prosesseista on muodostettu toiminnanohjausjärjestelmä

<p>Hyvinvointi edellä huomiseen ja Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen</p>	<p>Panostamme laadukkaaseen, ennaltaehkäisevään työhön, kaikenikäisten terveyteen ja hyvinvointiin - niin fyysiseen, henkiseen kuin sosiaaliseen -yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa.</p>	<p>Toteutamme hyvinvointisuunnitelmassa olevia sivistyksen toimialaa koskevia tavoitteita edistämällä osallisuutta, ravitsemusterveyttä, fyysistä toimintakykyä ja kulttuurista hyvinvointia. Teemme yhteistyötä mm. Hyvinvointialueen ja Kainuun Liikunta ry:n kanssa. Toteutamme ept-ohjelmaa (ennalta ehkäisevä päihdetyö).</p>	<p>Hyvinvointisuunnitelman tavoitteista on toteutunut 50 %. Liikunnan toimintaryhmien/kurssien määrät eri ikäisille ja liikuntapahtumien määrät. Hanketoiminnan määrät. Ept-ohjelmaa on toteutettu.</p>
<p>Hyvinvointi edellä huomiseen, Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen ja Sujuvan saavutettavuuden Sotkamo</p>	<p>Vahvistamme kulttuuritoimintaa sen eri ulottuvuuksissa alueen vahvuuksia korostaen; parannamme toimintaedellytyksiä ja lisäämme osallisuutta kulttuuritoiminnassa.</p>	<p>Toteutamme kulttuuriohjelmaa suunnitelmallisesti: toistuvia tapahtumia järjestetään säännöllisin väliajoin yksittäisten vuosittaisten tapahtumien lisäksi. Huomioimme eri käyttäjäryhmiä ja lisäämme saavutettavuutta. Huomioidaan yhteistyö, kansainvälinen toiminta, taiteilijoiden tukeminen ja prosenttitaide. Tuetaan toiminnalla ja viestinnällä matkailutoimintaa. Jatkamme Kops-työtä ja sen kehittämistä. Kunnostamme Tervajärven talomuseota. Käynnistämme kirjastoauton hankinnan ja uuden kirjaston toimintakulttuuria vaativat toimenpiteet.</p>	<p>Toistuvia isompia tapahtumia on kuusi. Eri ikäryhmille suunnattu kulttuuritoiminnan määrä ja paikat. Prosenttitaiteeseen liittyvä toiminta on aloitettu, euromäärä. Viestintä- ja kokouskäytänteet on sovittu kunnan matkailutoiminnan kanssa. Uudistettua kopsia on toteutettu varhaiskasvatuksessa ja kouluilla. Tervajärven talomuseo on kengitetty tarvittavilta osin ja joitain sisäkorjauksia on tehty. Kirjastoauto on suunniteltu ja tilattu, päätökset siihen liittyen on tehty.</p>

Hyvinvointi edellä huomiseen ja Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen	Kasvatamme ja kasvamme kansainvälisyyteen	Toteutamme kansainvälisysohjelman: laajennamme kielivalikoimaa ja kielikylpyjä sekä haemme mukaan kansainvälisiin hankkeisiin. Olemme edelleen ystävyyskuntatoiminnassa mukana Isny im Algaün kanssa ja kartoitamme mahdollisuuden saada yksi uusi ystävyyskunta. Tuemme lukion kansainvälistymistä edelleen. Järjestämme kansainvälistä kulttuuritoimintaa: mm. näyttelyitä ja musiikkitoimintaa eri muodoissa.	Kielikylpyjen määrät, kielet, osallistujamäärät, paikat. A2-kielen valinnat. Kv-hankkeet ja niihin osallistuneiden määrät. Ystävyyskuntatoiminnan tapahtumat ja osallistuminen; yksi uusi ystävyyskunta on hankittu. Kulttuuritoiminnan kansainväliset tapahtumat ja osallistuminen. Lukion kv-toiminnan muodot ja määrät.
Sujuvan saavutettavuuden Sotkamo	Hyödynnämme digitalisaation mahdollisuuksia.	Toteutamme digitiemarkkinoissa olevia tavoitteita. Kehitämme digitaalista asiointia. Huomioimme digitaitojen osaamisen vahvistamista. Kehitämme viestintää. Teemme yhteistyötä muiden toimialojen kanssa.	Tavoitteista on vuoden 2024 osa tehty. Koulutusten määrät henkilökunnalle ja kuntalaisille. Varhaiskasvatuksen toiminnanohjausjärjestelmästä on tehty päätös. Viestintäsuunnitelma ja vastuut on jalkautettu.
Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen ja Sujuvan saavutettavuuden Sotkamo	Kehitämme sivistyksen toimialan rakennetta	Sivistyksen hallinto- ja johtamisrakenteen kehittäminen aloitetaan. Vapaa-aikapalveluiden yhteistyömahdollisuuksia selvitetään ja kartoitetaan.	Hallinto- ja johtamisrakenteeseen liittyvien päätösten valmistelu ja toteuttaminen. Päätökset vapaa-aikapalveluiden yhteistyömahdollisuuksista selvitysten ja kartoitusten pohjalta.

SIVISTYKSEN HALLINTO

Vastuhenkilö sivistysjohtaja Merja Ojalampi

Tehtävä

Sisältää sivistyksen toimialan yhteisen toiminnan (ml. laite- ja ohjelmakulut, koulutukset yms.)

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Muut toimintatuotot	1 700				
Toimintatuotot	1 700	0	0	0	0
Henkilöstökulut yhteensä	-126 182	-114 700	-114 474	-115 511	-116 557
Palvelujen ostot	-98 443	-101 900	-104 350	-104 350	-104 350
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 899	-6 250	-5 100	-5 100	-5 100
Avustukset	-2 838	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
Muut toimintakulut	-59 706	-63 000	-63 200	-63 200	-63 200
Toimintakulut	-293 068	-335 850	-337 124	-338 161	-339 207
Toimintakate	-291 368	-335 850	-337 124	-338 161	-339 207
Poistot ja arvonalentumiset	-23 348				
Tilikauden tulos	-314 716	-335 850	-337 124	-338 161	-339 207
Tilikauden yli/alijäämä	-314 716	-335 850	-337 124	-338 161	-339 207
Vyörytyserät	-3 218				

Tavoite

Sivistyksen hallinnon tavoitteena on tarjota koko toimialalle yleishallinnon tuki, yhteinen talouden suunnittelu ja seuranta sekä henkilöstöhallinto, erilaiset yhteishankinnat ja koulutukset. Yleishallintoon kuuluvat myös lautakuntatyöskentely ja delegoidun päätäntävallan mukaiset tehtävät.

VARHAISKASVATUS

Vastuhenkilö kasvatusjohtaja Ville Manninen

Tehtävä

Varhaiskasvatus sisältää varhaiskasvatuksen hallinnon, päiväkotihoidon, esiopetuksen, perhepäivähoidon ja lasten kotihoidon tuen. Päiväkodit toimintakaudella 2023–2024 ovat: Kontinjoen päiväkotipäiväkodin johtaja Sirpa Heikkinen, Leivolan päiväkotipäiväkodin johtaja Jorma Parviainen, Päiväkoti Satuvakka/päiväkodin johtaja Heikki Niskanen, Tiilikankaan päiväkotipäiväkodin johtaja Minna Piirainen, Käpymetsän vuoropäiväkoti/päiväkodin johtaja Reeta Niskanen. Päiväkodeille on laadittu vuoden 2023 tapaan yksikkökohtaiset budjetit.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Myyntituotot	50 858	41 700	41 700	41 700	41 700
Maksutuotot	301 753	200 000	217 500	217 500	217 500
Tuet ja avustukset	157 758	213 500	213 500	213 500	213 500
Muut toimintatuotot	1 875	800	800	800	800
Toimintatuotot	512 244	456 000	473 500	473 500	473 500
Henkilöstökulut yhteensä	-5 808 543	-6 055 726	-6 444 535	-6 508 647	-6 573 399
Palvelujen ostot	-1 754 074	-1 973 667	-2 115 342	-2 115 342	-2 115 342
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-86 794	-99 950	-104 200	-104 200	-104 200
Avustukset	-339 906	-370 000	-315 000	-315 000	-315 000
Muut toimintakulut	-483 265	-461 091	-431 905	-431 906	-431 906
Toimintakulut	-8 472 582	-8 960 434	-9 410 982	-9 475 095	-9 539 847
Toimintakate	-7 960 338	-8 504 434	-8 937 482	-9 001 595	-9 066 347
Poistot ja arvonalentumiset	-10 146	-20 200	-20 200	-20 200	-20 200
Tilikauden tulos	-7 970 484	-8 524 634	-8 957 682	-9 021 795	-9 086 547
Tilikauden verot	-303				
Tilikauden yli/alijäämä	-7 970 788	-8 524 634	-8 957 682	-9 021 795	-9 086 547
Vyörytyserät	-82 374				

Tavoite

Varhaiskasvatus järjestää varhaiskasvatuslain (540/2018) mukaista varhaiskasvatusta sekä perusopetuslain (628/1998) esiopetusta lapsille viidessä kunnallisessa päiväkodissa. Sotkamossa on käytössä varhaiskasvatuksen palveluseteli. Sivistystoimen lautakunta on hyväksynyt palveluntuottajaksi päiväkotia Pilke Pajupillin, päiväkotia Ponipirtin, ryhmäperhepäiväkotia Kasperin ja Kaapon ja perhepäivähoidon Kati Sirviön. Varhaiskasvatuksen talousarviossa näkyvät myös lapsen kotihoidon tuen kustannukset.

Varhaiskasvatuksessa jatketaan laatutyön ja varhaiskasvatuksen kehittämishankkeita. Lisäksi osallistumme Kainuun yhteiseen kolmitasoisien tuen sekä inklusion kehittämishankkeeseen.

PERUSOPETUS

Vastuhenkilö kasvatusjohtaja Ville Manninen

Tehtävä

Perusopetus sisältää 1.–9. luokkien opetus- ja hanketoiminnan sekä aamu- ja iltapäiväkerhotoiminnan. Perusopetusta järjestetään lukuvuonna 2023–2024 seuraavissa kouluissa; vastuhenkilöt on mainittu koulun jälkeen: Kontinjoen koulu, koulunjohtaja Anu Rautiainen; Leivolän koulu, koulunjohtaja Elisa Komulainen; Naapurivaaran koulu, koulunjohtaja Päivi Korhonen; Pohjavaaran koulu, koulunjohtaja Anna-Liisa Lukkari; Salmelan koulu, rehtori Janne Huotari; Vuokatin koulu, koulunjohtaja Jani Komulainen; Tenetin koulu, rehtori Salla Leinonen. Aamu- ja iltapäivätoiminnan koordinaattorina toimii Päivi Sirviö.

Kouluille on laadittu vuoden 2023 tapaan koulukohtaiset budjetit.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Myyntituotot	187 813	150 000	150 000	150 000	150 000
Maksutuotot	80 317	80 000	80 000	80 000	80 000
Tuet ja avustukset	269 929	151 500	15 000	15 000	15 000
Muut toimintatuotot	38 239	1 500	1 500	1 500	1 500
Toimintatuotot	576 298	383 000	246 500	246 500	246 500
Henkilöstökulut yhteensä	-7 870 337	-7 992 266	-8 089 049	-8 168 256	-8 248 243
Palvelujen ostot	-3 214 145	-3 359 740	-3 473 618	-3 473 620	-3 473 620
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-280 647	-270 900	-344 100	-344 100	-344 100
Muut toimintakulut	-1 300 818	-1 279 564	-1 180 315	-1 180 314	-1 180 314
Toimintakulut	-12 665 947	-12 902 470	-13 087 082	-13 166 290	-13 246 277
Toimintakate	-12 089 649	-12 519 470	-12 840 582	-12 919 790	-12 999 777
Poistot ja arvonalentumiset	-13 644	-63 322	-63 322	-63 322	-63 322
Tilikauden tulos	-12 103 294	-12 582 792	-12 903 904	-12 983 112	-13 063 099
Tilikauden verot	226				
Tilikauden yli/alijäämä	-12 103 067	-12 582 792	-12 903 904	-12 983 112	-13 063 099
Vyörytyserät	-116 186				

Tavoite

Perusopetus järjestää perusopetuslain (628/1998) mukaista perusopetusta ja perusopetukseen valmistavaa opetusta sekä aamu- ja iltapäivätoimintaa 1. ja 2. vuosiluokan oppilaille. Salmelan koulussa järjestetään erityisen vaativan tuen oppilaille aamu- ja iltapäivätoimintaa vuosiluokille 1–9.

Perusopetuksessa jatketaan kehittämistyötä hankkeiden avulla. Alkuopetuksen hanke jatkuu vuoden 2023 loppuun asti. Kerhotoiminnan järjestämiseen on myönnetty avustus. Lisäksi olemme mukana Kainuun kuntien yhteisissä hankkeissa, joissa kehitetään oppimisen tukea sekä järjestetään koulupäivän yhteyteen harrastamisen mallin mukaisia harrastuksia. Kuusamon kaupungin hallinnoimissa sitoututtavan koulu yhteistyön hankkeissa kehitetään koulu yhteisöön sitoutumista sekä kehitetään poisaloihin puuttumisen mallia. Yläkoulussa jatketaan urheiluyläkoulutoimintaa.

LUKIO

Vastuuhenkilöt kasvatusjohtaja Ville Manninen ja lukion rehtori Mauri Reinikka

Tehtävä

Sotkamon lukio toteuttaa lukion opetussuunnitelman mukaista yleislinjan lukiokoulutusta. Lukiolla on myös opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä urheilun erityistehtävälupa. Lukioon kuuluu lukio-opetuksen lisäksi lukion hallinto sekä lukion projektit.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Tuet ja avustukset	119 709	85 008	150 000	150 000	150 000
Muut toimintatuotot	45 150				
Toimintatuotot	164 858	85 008	150 000	150 000	150 000
Henkilöstökulut yhteensä	-1 606 513	-1 527 691	-1 572 802	-1 588 445	-1 604 242
Palvelujen ostot	-342 843	-400 738	-434 644	-434 644	-434 644
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-69 158	-168 950	-118 000	-128 000	-128 000
Avustukset	-461				
Muut toimintakulut	-338 186	-363 641	-376 540	-376 540	-376 540
Toimintakulut	-2 357 161	-2 461 020	-2 501 986	-2 527 629	-2 543 426
Toimintakate	-2 192 303	-2 376 012	-2 351 986	-2 377 629	-2 393 426
Rahoitustuotot ja -kulut	-912				
Vuosikate	-2 193 215	-2 376 012	-2 351 986	-2 377 629	-2 393 426
Tilikauden yli/alijäämä	-2 193 215	-2 376 012	-2 351 986	-2 377 629	-2 393 426
Vyörytyserät	-21 163				

Tavoite

Sotkamon lukio järjestää lukiolain (714/2018) mukaista opetusta lukion opiskelijoille sekä lain ylioppilastutkinnosta (502/2019) mukaisia ylioppilastutkinnon kokeita. Urheilulinjalle keskiarvon, pääsykokeiden ja lajiliittopisteiden perusteella valituille urheilulukiolaisille mahdollistetaan tavoitteellisen opiskelun ja urheilun yhteensovittaminen yhteistyössä Vuokatti-Ruka urheiluakatemian kanssa.

Hanketoiminnassa korostuvat edelleen kansainvälisen liikkuvuuden hankkeet ja suksihuollon hanke.

VUOKATTI-RUKA URHEILUAKATEMIA

Vastuuhenkilöt kasvatusjohtaja Ville Manninen ja Vuokatti-Ruka urheiluakatemiaan johtaja Janne Vuorinen

Tehtävä

Vuokatti-Ruka urheiluakatemiaan kuuluvat alueellinen urheiluakatemiatoiminta sekä valtakunnallinen olympiavalmennuskeskus, jonka painopisteenä ovat talvilajit. Tehtävänä on kasvattaa Suomelle maailman parhaita huippu-urheilijoita ja pitää näin Suomi kansainvälisesti menestyvän urheilumaana.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Myyntituotot	599 235	589 636	600 000	600 000	600 000
Tuet ja avustukset	629 905	570 000	785 000	785 000	785 000
Muut toimintatuotot	43 926	77 496	45 000	45 000	45 000
Toimintatuotot	1 273 066	1 237 132	1 430 000	1 430 000	1 430 000
Henkilöstökulut yhteensä	-1 418 118	-1 374 927	-1 654 839	-1 671 310	-1 687 943
Palvelujen ostot	-322 293	-216 252	-186 600	-186 600	-186 600
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-46 484	-50 182	-35 500	-35 500	-35 500
Avustukset	0	-170 000	-170 000	-170 000	-170 000
Muut toimintakulut	-153 310	-220 207	-209 300	-209 300	-209 300
Toimintakulut	-1 940 205	-2 031 568	-2 256 239	-2 272 710	-2 289 343
Toimintakate	-667 139	-794 436	-826 239	-842 710	-859 343
Rahoitustuotot ja -kulut	-58				
Vuosikate	-667 197	-794 436	-826 239	-842 710	-859 343
Tilikauden yli/alijäämä	-667 197	-794 436	-826 239	-842 710	-859 343
Vyörytyserät	-20 689				

Tavoite

Akatemiatoiminnan tavoitteena on, että urheilija pystyy yhdistämään tasapainoisesti arjessaan tavoitteellisen urheilun sekä opiskelun. Sotkamossa järjestetään yläkoululeirityksiä 7.–9. luokkien oppilaille. Urheiluakatemia järjestää Sotkamon lukioon valittujen urheilijoiden valmennuksen sekä suunnittelee urheilun ja opiskelun yhteensovittamisen lukion kanssa. Olympiavalmennuskeskusten toiminnan tavoitteena on varmistaa ja vauhdittaa suomalaisten kärkiurheilijoiden kansainvälistä menestystä takamalla heille kilpailukykyinen päivittäisvalmentautuminen ja asiantuntijatoiminta.

VAPAA-AIKAPALVELUT

Vastuuhenkilö sivistysjohtaja Merja Ojalampi

Tehtävä

Vapaa-aikapalvelut sisältävät kirjaston, kulttuuri- ja musiikkiopistotoiminnan, museot, kansalaisopiston, liikuntapalvelut ja taiteen perusopetuksen sekä nuorisotoimen talouden ja toiminnan.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Myyntituotot	147 166	96 500	114 500	114 500	114 500
Maksutuotot	157 676	187 380	187 380	187 380	187 380
Tuet ja avustukset	151 517	106 000	127 000	127 000	127 000
Muut toimintatuotot	10 040	2 500	2 350	2 350	2 350
Toimintatuotot	466 400	392 380	431 230	431 230	431 230
Henkilöstökulut yhteensä	-1 546 970	-1 488 336	-1 534 424	-1 545 210	-1 556 104
Palvelujen ostot	-604 150	-437 202	-522 477	-522 477	-522 477
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-136 158	-140 930	-129 750	-129 750	-129 750
Avustukset	-53 206	-64 125	-64 125	-64 125	-64 125
Muut toimintakulut	-289 723	-300 727	-328 577	-328 576	-328 576
Toimintakulut	-2 630 208	-2 431 320	-2 579 353	-2 590 138	-2 601 032
Toimintakate	-2 163 808	-2 038 940	-2 148 123	-2 158 908	-2 169 802
Tilikauden yli/alijäämä	-2 163 808	-2 038 940	-2 148 123	-2 158 908	-2 169 802
Vyörytyserät	-26 099				

Tavoite

Vapaa-aikapalveluiden toiminnan järjestämistä kunnassa ohjataan usean eri lain perusteella ja ne huomioiden kuten Kirjastolaki, Laki kuntien kulttuuritoiminnasta, Museolaki, Laki vapaasta sivistystyöstä, Liikuntalaki ja Nuorisolaki lakisäätöinä tai vapaaehtoisina. Ohjaavina tekijöinä ovat myös erilaiset rahoituslait ja lakien asetukset. Kansalaisopistotoiminta järjestetään myös Kuhmon kaupungin alueella ja Kuhmon kaupunki järjestää puolestaan musiikkiopistotoiminnan Sotkamon kunnassa. Molemmat toiminnot perustuvat yhteistyösopimukseen.

Kaikissa vapaa-aikapalveluiden yksiköissä on erilaisia kehittämishankkeita, toimintaa useiden muiden kunnan yksiköiden tai alueellisten muiden toimijoiden kanssa. Kansainvälistä toimintaa on lähinnä kulttuuripalveluissa ja kansalaisopistossa.

Vapaa-aikapalveluiden tavoitteena on tarjota sellaisia palveluita, harrastuksia ja vapaa-aikaan liittyvää toimintaa, joilla vahvistetaan fyysistä, henkistä ja sosiaalista hyvinvointia ja pääomaa sekä kasvatetaan yleissivistystä, erilaisia taitoja ja kulttuurituntemusta.

5.3. YMPÄRISTÖ JA TEKNINEN TOIMIALA

Vastuuhenkilö tekninen johtaja Harri Helenius

Toimialan tehtävä

Ympäristö- ja tekninen toimiala vastaa kunnallisteknisistä palveluista, liikennealueista, kiinteistöpalveluista, ateria- ja puhtaanapitopalveluista, ympäristöpalveluista, ympäristöterveyspalveluista sekä vesi- ja viemärihuollosta. Palvelut tuotetaan itse, yhteistoiminnassa lähikuntien kanssa tai ostopalveluina.

Talousarviovuoden 2024 näkymä

Näkymät vuodelle 2024 on globaalisti varsin epävakaa. Venäjän hyökkäysota Ukrainaan jatkuu ja käynnistynyt on myös muita kriisejä mm. Lähi-idän suunnalla. Lähi-idän kriisit aiheuttanevat heijaste-vaikutuksina Suomeen mm. polttoaineiden hinnan nousua. Kuntasektorilla on jo vuosia puhuttu kyberturvallisuuden merkityksestä ja erilaisesta vaikuttamisesta kriittiseen infrastruktuuriin. Syksyllä 2023 toteutui valmiusharjoituksissa usein sivuttu skenaario, kun Itämerellä ”sattui” sekä kaasuputkittettä tietoliikennekaapelivauriot. Edellä mainitut tilanteet ovat osaltaan vaikuttaneet siihen, että mm. Sotkamon kunnassa ja teknisissä palveluissa on varautuminen ollut yksi keskeisistä teemoista jo vuosia ja on myös vuonna 2024. Varautumista parannetaan vuoden 2024 aikana mm. kaluston ja kiinteistöjen osalta.

Edellä mainittuihin kriiseihin liittyen Suomessa eletään jonkin asteista taantumaa. Rakennusyritykset ovat vaikeuksissa ja konkurssreja tulee ennätyskalliseen tahtiin. Rakentamisen määrä mm. vapaasti rahoitettujen asuntojen osalta on romahtanut. Korkotasojen nousun myötä kuluttajista on tullut varovaisia ja sitä kautta ostokäyttäytyminen ainakin suurien hankintojen osalta on muuttunut. Kuitenkin edellä mainituista haasteista huolimatta Sotkamon kunnassa noudatellaan vanhaa sanontaa: ” silloin kun muut eivät investoi, silloin kannattaa investoida”. Käytännössä vuoden 2024 investointibudjetti on historiallisen suuri ja ylittää bruttona reilusti 35 M€:n rajan. Suurista kohteista vuoden 2024 valmistuu mm. Tenetin yläkoulu sekä Lukio-kirjasto-hanke. Lisäksi investointiohjelmassa on monia merkittäviä hankkeita myös liikennealueiden vastuualueella, joilla mahdollistetaan uusien kaava-alueiden toteutuminen.

Toiminnallisesti merkittävimpiä asioita on Ateria- ja puhtaanapidon vastuualueella hyvinvointialueen asiakkuuden päätyminen mm. ateriatuotannon osalta 1.2.2024. Ympäristöpalvelujen vastuualueella tullaan tekemään laaditun toimialaohjelman tavoitteen mukaisesti organisaatiomuutoksia, joilla pyritään vahvistamaan ja selkeyttämään organisaatorakennetta. Lisäksi edellä mainitulla vastuualueella jatketaan rakennusrekisterin päivittämistä ja kiinteistöselvitystä. Kiinteistöpalveluissa laaditaan erittäin tärkeää pitkäjähtäimen (PTS) suunnitelmaa, jota voidaan hyödyntää tulevien korjauksien suunnittelussa ja budjetoinnissa.

Vesilaitoksen toiminta-alue laajentune edelleen vuoden 2024 aikana, koska vesiosuuskuntia liittyynee edelleen Sotkamon kunnan vesilaitokseen. Lisäksi jätevedenpuhdistamolle saadaan vuoden 2024 aikana kauan kaivatut uudet sosiaalitalat, joilla työntekijöiden olosuhteita saadaan parannettua merkittävästi. Ympäristöterveyspalveluissa Puolangan kunta eroaa yhteistoiminta-alueesta. Vuonna 2024 ympäristöterveyspalveluissa ja koko teknisissä palveluissa jatkuvat haasteet rekrytointien osalta. Osaavasta työvoimasta on jatkossa entistä kovempi kilpailu, jolloin organisaatioissa joudutaan miettimään keinoja haasteeseen vastaamiseen. Työntekijöiden viihtyminen ja työilmapiirin merkitys korostuu maksetun korvauksen ohessa siinä, miten pitkäaikaisia työsuhteita jatkossa saadaan.

Tiivistettynä ympäristö- ja teknisten palvelujen vuosi 2024 vaikuttaa jälleen mielenkiintoiselta ja haasteelliselta. Vuoden aikana edistetään monia toimialan kannalta keskeisiä asioita, jotka varmasti kantavat pitkässä juoksussa ns. hedelmää.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Myyntituotot	7 607 784	7 629 425	8 486 709	8 486 709	8 486 709
Maksutuotot	211 483	525 960	561 960	561 960	561 960
Tuet ja avustukset	4 353	10 351	50 771	16 351	16 351
Muut toimintatuotot	4 304 228	5 417 200	5 630 817	5 630 817	5 630 817
Toimintatuotot	12 127 848	13 582 936	14 730 257	14 695 837	14 695 837
Valmistus omaan käyttöön	24 483				
Henkilöstökulut	-4 491 186	-6 554 434	-7 290 099	-7 386 713	-7 453 203
Palvelujen ostot	-4 827 141	-4 529 621	-4 511 045	-4 511 045	-4 511 045
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 181 389	-3 936 335	-4 421 075	-4 563 370	-4 563 370
Avustukset	-120 596	-740 000	-745 440	-745 440	-745 440
Muut toimintakulut	-1 906 856	-1 496 743	-1 601 144	-1 601 144	-1 601 144
Toimintakulut	-15 527 168	-17 257 133	-18 568 803	-18 807 712	-18 874 202
Toimintakate	-3 374 837	-3 674 197	-3 838 546	-4 111 875	-4 178 365
Rahoitustuotot ja -kulut	-160 865				
Vuosikate	-3 535 702	-3 674 197	-3 838 546	-4 111 875	-4 178 365
Poistot ja arvonalentumiset	-3 392 294	-3 720 267	-3 982 892	-4 520 076	-4 949 076
Tilikauden tulos	-6 927 996	-7 394 464	-7 821 438	-8 631 951	-9 127 441
Tilikauden yli-/alijäämä	-6 927 996	-7 394 464	-7 821 438	-8 631 951	-9 127 441

Talous (ulkoiset erät)

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Myyntituotot	5 423 822	5 037 723	5 827 302	5 827 302	5 827 302
Maksutuotot	211 483	525 960	561 960	561 960	561 960
Tuet ja avustukset	4 353	10 351	50 771	16 351	16 351
Muut toimintatuotot	1 123 614	2 931 621	3 058 669	3 058 669	3 058 669
Toimintatuotot	6 763 272	8 505 655	9 498 702	9 464 282	9 464 282
Valmistus omaan käyttöön	24 483				
Henkilöstökulut	-4 491 186	-6 554 434	-7 290 099	-7 386 713	-7 453 203
Palvelujen ostot	-4 782 642	-4 407 520	-4 401 959	-4 401 959	-4 401 959
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 178 337	-3 859 435	-4 421 075	-4 563 370	-4 563 370
Avustukset	-120 596	-740 000	-745 440	-745 440	-745 440
Muut toimintakulut	-577 849	-687 592	-785 589	-785 589	-785 589
Toimintakulut	-14 150 610	-16 248 981	-17 644 162	-17 883 071	-17 949 561
Toimintakate	-7 362 855	-7 743 326	-8 145 460	-8 418 789	-8 485 279
Rahoitustuotot ja -kulut	-160 865				
Vuosikate	-7 523 720	-7 743 326	-8 145 460	-8 418 789	-8 485 279
Poistot ja arvonalentumiset	-3 392 294	-3 720 267	-3 982 892	-4 520 076	-4 949 076
Tilikauden tulos	-10 916 014	-11 463 593	-12 128 352	-12 938 865	-13 434 355
Tilikauden yli-/alijäämä	-10 916 014	-11 463 593	-12 128 352	-12 938 865	-13 434 355

Talousarviovuoden 2024 toiminnalliset tavoitteet

Kuntastrategian tavoite	Laajan hyvinvointikertomuksen tavoite	Talousarviotavoite 2024	Toimenpide	Mittari
Hyvinvointiedellä huomiseen	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Organisaatiomuutokset toimialaohjelman ja strategian mukaan.	Muutosten täytäntöönpano.	Muutokset täytäntöön täysimääräisesti 2024.
Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Rakennusvalvonnan digitalisaation edistäminen	Tiedotus/opastus	Alle 2kpl paperisia hakemuksia/kk
Hyvinvointiedellä huomiseen	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Hiljaisen tiedon siirtymisen varmistaminen.	Rekrytoidaan uudet henkilöt työskentelemään yhdessä eläköityvien kanssa.	Riittävän varhaiset rekrytoinnit (väh. 6kk ennen) eläköitymistä.
Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Uusi rakennusjärjestys voimaan 2025	Rakennusjärjestyksen uudistaminen vastaamaan muuttuvaa lainsäädäntöä	Uudistaminen tehty 2024.
Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Uudet ympäristönsuojelumääräykset	Uudistetaan ympäristösuojelumääräykset vastaamaan lakiuudistuksia ja muita tarpeita.	Uudistaminen tehty 2024.
Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Rakennusvalvonnan kiinteistöselvitys	Kiinteistöselvityksen jatkaminen	Kattavuus väh. 30 % kaikista kiinteistöistä
Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Kiinteistöpalvelujen pitkätähden suunnitelma (PTS)	PTS-suunnitelman tekeminen	Kattavuus 100 % kunnan suoraan omistamista kiinteistöistä.
Hyvinvointiedellä huomiseen	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Ympäristöterveyshuollon laatujärjestelmä	Laatu-Net laatujärjestelmän käyttöönotto	Laatujärjestelmä käytössä vuoden 2024 aikana.
Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Lautas- ja linjastohävikin näkyväksi tekeminen ja vähentäminen	Biovaa'alla lautaselle jäävän ruoan määrää tehdään näkyväksi. Linjastosta jäävän ruoan noutopisteiden lisääminen	Ruokahävikin pienentäminen. Lautashävikki alle 30 g/asiaukas

KUNNALLISTEKNISET PALVELUT

Vastuuhenkilö tekninen johtaja Harri Helenius

Tehtävä

Kunnallisteknisiin palveluihin kuuluu operatiivisen toiminnan johtaminen sekä keskitetyt henkilöstö-, talous- ja hallintopalvelut. Tehtävänä on huolehtia lautakuntavalmistelusta, päätösten täytäntöönpanosta, toiminnan kehittamisestä ja talouden suunnittelusta ja seurannasta sekä laskutuksesta, perinnästä, palvelualueen arkistoinnista, yksityisteiden avustuksiin, rakennuslupiin, ympäristötoimen lupiin ja asiakaspalveluun liittyvistä tehtävistä sisäisille ja ulkoisille asiakkaille.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Myyntituotot	131				
Maksutuotot					
Tuet ja avustukset					
Muut toimintatuotot	131				
Toimintatuotot	131				
Valmistus omaan käyttöön					
Henkilöstökulut yhteensä	-197 769	-191 376	-177 847	-179 549	-181 267
Palvelujen ostot	-90 041	-36 700	-35 600	-35 600	-35 600
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 917	-2 900	-2 900	-2 900	-2 900
Avustukset					
Muut toimintakulut	-15 084	-9 959	-9 959	-9 959	-9 959
Toimintakulut	-306 812	-240 935	-226 306	-228 008	-229 726
Toimintakate	-306 681	-240 935	-226 306	-228 008	-229 726
Muut rahoitustuotot					
Muut rahoituskulut					
Vyörytysmenot ja -tulot	-3258				
Tilikauden yli-/alijäämä	-309 939	-240 935	-226 306	-228 008	-229 726

Tavoite

Resurssien riittävyyden- ja ”hiljaisentiedon” siirtymisen varmistaminen.

LIIKENNEALUEET

Vastuuhenkilöt tekninen johtaja Harri Helenius, tiensinööri Mika Kempainen, puisto- ja liikunta-alueiden päällikkö Hannu Järvinen sekä työnjohtaja Ari Pöllänen

Tehtävä

Liikennealueet sisältävät kaavatiet, yksityistiet, puistotoimen, varikon, liikunta-alueiden kunnossapidon, liikunta-alueiden projektit, lämpölaitoksen, satamalaitoksen, jätehuollon, maa- ja metsätilat sekä pelastustoimen. Keskeisiä toimenpiteitä liikennealueiden tuloyksikössä on vastata kaavateiden ja kunnan hallinnoimien yksityisteiden- sekä puisto- ja liikunta-alueiden kunnossapidosta. Yksityisteiden kunnossapito tehdään käytännössä kokonaan ostopalveluja ja kaavateiden, puisto- ja liikuntapuolella sekä omana työnä että ostopalveluna. Maa- ja metsätilojen hoidosta on sopimus Sotkamon Metsänhoitoyhdistyksen kanssa. Pelastuslaitoksen toiminnasta vastaa Kainuun hyvinvointialue. Kaukolämpötoiminnasta vastaa Nevel Oy ja teknisten palvelujen käyttötaloudenbudjetissa näkyy vain vuokratulo,

jonka kaukolämpötoimija maksaa Sotkamon kunnan omistaman kaukolämpöverkonosan vuokrauksesta. Jätehuollosta vastaa Kainuun jätehuollon kuntayhtymä Ekokymppi.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Myyntituotot	236 821	284 950	332 800	332 800	332 800
Maksutuotot		30 000	30 000	30 000	30 000
Tuet ja avustukset			42 420		
Muut toimintatuotot	536 312	524 655	565 939	565 939	565 939
Toimintatuotot	773 133	839 605	977 159	934 739	934 739
Valmistus omaan käyttöön	23 365				
Henkilöstökulut yhteensä	-894 826	-966 225	-1 093 712	-1 120 042	-1 130 698
Palvelujen ostot	-3 106 457	-2 593 286	-2 646 252	-2 646 252	-2 646 252
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-379 933	-381 727	-396 836	-396 836	-396 836
Avustukset	-120 596	-660 000	-685 440	-685 440	-685 440
Muut toimintakulut	-756 280	-731 101	-726 680	-726 680	-726 680
Toimintakulut	-5 257 992	-5 314 339	-5 548 92	-5 575 250	-5 585 906
Toimintakate	-4 461 494	-4 474 734	-4 571 761	-4 640 551	-4 651 167
Muut rahoitustuotot					
Muut rahoituskulut	-10				
Poistot ja arvonalentumiset	-1 274 870	-1 410 814	-1 573 439	-1 710 623	-1 839 623
Vyörytysmenot ja -tulot	-50 572				
Tilikauden yli-/alijäämä	-5 786 946	-5 885 548	-6 145 200	-6 351 134	-6 490 790

Tavoite

Kaava- ja yksityisteiden kunnossapitoressurssien varmistaminen. Liikunta-alueiden olosuhteiden kehittäminen ja mm. liikuntapaikkaselvityksen loppuun saattaminen. Yleisurheilukentän rakentaminen vastaamaan käyttäjien tarpeita.

KIINTEISTÖPALVELUT

Vastuuhenkilö kiinteistömestari Hannu Tervonen

Tehtävä

Kiinteistöpalvelut vastaavat Sotkamon kunnan omistamien kiinteistöjen kunnossapidosta sekä rakentamisesta. Lisäksi kiinteistöpalvelut huolehtivat Sotkamon kunnan suoraan omistamista osakkeista ja vuokrahuoneistoista. Kiinteistöpalvelujen talousarvion merkittävin kuluerä on energiakustannukset, joista lämmitykseen pääsääntöisesti käytettävä kaukolämpö on suurin kuluerä ja myös sähköllä on merkittävä osuus. Kiinteistöjen kunnossapitoon liittyvät huoltopalvelut hoidetaan pääsääntöisesti omana työnä. Vastuualueen painopisteenä on ollut jo vuosien ajan kiinteistöjen korjausvelan hallinta, korjausvelka laskelma tullaan päivittämään vuoden 2024 aikana. Tehtyjen kuntoarvioiden pohjalta on saatu arvokasta tietoa kiinteistöjen elinkaaren pitkäntähtäimen suunnitteluun ja tavoitteena on tehdä koko kiinteistökannan kattava pitkäntähtäimen suunnitelma (PTS) vuoden 2024 aikana.

Selvityksen perusteella saadaan suunnitelma tulevien vuosien investointitarpeisiin. Lisäksi vuoden 2024 teemana on jälleen energiatehokkuuksien parantaminen, jolloin toimenpiteitä tehdään mm. Vuokatti-Areenan ja kyläkoulujen kohdalla.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Myyntituotot	1 204 151				
Maksutuotot	1 140				
Tuet ja avustukset					
Muut toimintatuotot	3 465 029	4 886 431	5 055 878	5 055 878	5 055 878
Toimintatuotot	4 670 321	4 886 431	5 055 878	5 055 878	5 055 878
Henkilöstökulut yhteensä	-716 790	-824 436	-815 153	-821 999	-828 914
Palvelujen ostot	-751 390	-734 712	-806 410	-806 410	-806 410
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 131 614	-2 042 538	-2 483 349	-2 625 644	-2 625 644
Avustukset					
Muut toimintakulut	-792 392	-132 961	-156 407	-156 407	-156 407
Toimintakulut	-4 392 185	-3 734 947	-4 261 319	-4 410 460	-4 417 375
Toimintakate	279 254	1 151 484	794 559	645 418	638 503
Muut rahoitustuotot					
Muut rahoituskulut					
Vuosikate	279 254	1 151 484	794 559	645 418	638 503
Poistot ja arvonalentumiset	-1 636 895	-1 771 886	-1 871 886	-2 271 886	-2 571 886
Tilikauden tulos	-1 357 641	-620 402	-1 077 327	-1 626 468	-1 933 383

Tavoite

Kunnossapidon resurssien varmistaminen. Varautumiseen liittyvien asioiden kehittäminen laitteistojen ja kiinteistöjen osalta. Energiatehokkuuteen liittyvien hankkeiden edistäminen ja kiinteistöjen pitkäjähtäminen (PTS) suunnitelman laatiminen.

ATERIA- JA PUHTAANAPITOPALVELUT

Vastuuhenkilö ateria- ja siivouspalvelujohtaja Airi Hyvönen

Tehtävä

Ateria- ja puhtaanapitopalvelut tuottavat aterioita sekä siivousta perusopetukseen, lukiolle sekä AMK opiskelijaravintolaan, henkilöstöravintolaan ja varhaiskasvatukseen. Edellisten ohella huolehdimme erilaisten kiinteistöjen siivouksesta. Palvelutuotantoa tuotamme normaaliolojen poikkeustilanteissa valmiussuunnitelmien mukaisesti. Keskeisimmät vuoden 2024 vaikuttavat, sekä tunnistetut muutovoimat ovat HVA ateriatuotannon siirtyminen HVA:n kilpailutuksen myötä ulkopuoliselle toimijalle 1.2.2024 alkaen. Siivoukseen muutos vaikuttaa KAIPE tilojen osalta. Palvelutuotannon osalta keskitymme Sotkamon kunnan toimialueille (koulut, varhaiskasvatus, kiinteistöt) ja henkilöstömäärä sopeutetaan palvelutarpeeseen. Asiakkaiden ympäristötietoisuus on kasvanut ja he haluavat arvovallinnoillaan ohjata ja vaikuttaa palvelutuotantoon sekä tuotevalikoimaan. Ympäristötietoisuuden lisääntymiseen pyrimme vastaamaan materiaali- ja energiatehokkuutta parantamalla, vahvistamalla henkilöstön ympäristötietoisuutta sekä lisäämällä kasvisruokatarjontaa ja asiakkaiden valinnanmahdollisuuksia. Lautaselta tulevan ruokahävikin määrää teemme näkyväksi asiakkaillemme biovaakojen kautta. Linjastoista ylijäävää ruokaa toimitamme jaettavaksi edelleen hävikkiruuanjakoon. Elintarvikkeiden, papereiden, hygienia- ja siivousaineiden sekä tarvikkeiden ja logistiikan kustannusten kohoaminen näkyvät vuoden 2024 talousarviossa.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Myyntituotot	3 964 888	3 103 642	3 284 057	3 284 057	3 284 057
Maksutuotot					
Tuet ja avustukset	2 500	10 000	8 000	16 000	16 000
Muut toimintatuotot	350				
Toimintatuotot	3 967 738	3 113 642	3 292 057	3 300 057	3 300 057
Henkilöstökulut yhteensä	-1 754 153	-1 671 172	-1 831 493	-1 849 172	-1 887 028
Palvelujen ostot	-311 309	-229 351	-175 850	-175 850	-175 850
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 239 215	-905 600	-1 011 600	-1 011 600	-1 011 600
Avustukset					
Muut toimintakulut	-211 200	-128 587	-118 587	-118 587	-118 587
Toimintakulut	-3 515 877	-2 934 710	-3 137 530	-3 155 209	-3 173 065
Toimintakate	451 861	178 932	154 527	144 848	126 992
Muut rahoitustuotot					
Muut rahoituskulut					
Poistot ja arvonalentumiset	-24 716	-46 300	-46 300	-46 300	-46 300
Vyörytysmenot	-37 019				
Tilikauden yli-/alijäämä	427 145	132 632	108 227	98 548	80 692

Tavoite

Kulurakenteiden toteutuminen tavoitteiden mukaisesti sekä palvelutuotannon toteutuminen kilpailukykyisesti. Vaikutetaan positiivisesti henkilöstön pito- ja vetovoimatekijöihin. Yhdessä kouluruokailutyöryhmän kanssa edistää terveyttä ja hyvinvointia tukevaa kouluruokailua ja sen kehittämistä. Lau-taselta tulevan ruokahävikin määrän näkyväksi tekeminen ja sen ymmärtämisen kasvattaminen asiak-kaillemme biovaakojen kautta. Linjastoista ylijäävä ruoka toimitetaan jaettavaksi edelleen hävikkiru-u-anjakoon.

YMPÄRISTÖIMEN PALVELUT

Vastuhenkilöt kaavoittaja Juha Kaaresvirta, rakennustarkastajat Antti Harri, Janne Heikkinen ja Vesa Hakkaraianen sekä ympäristötarkastaja Teija Härkönen ja ympäristönsuojelusihteeri Ilona Huttunen

Tehtävä

Ympäristöpalvelut sisältävät mittaustoimen, kaavoitustoimen, rakennusvalvonnan ja ympäristönsuo-jelun. Ympäristöpalvelut huolehtivat lainsäädännössä rakennetulle ympäristölle asetettujen tavoittei-den, kuten hyvän kuntakuvan, turvallisuuden, terveellisuuden ja tarkoituksenmukaisuuden vaatimus-ten huomioimisesta. Kaavoituksen keskeisiä painopistealueita vuodelle 2024 on mm. Vuokatin aluei-den kaavahankkeiden edistäminen niin, että alueet olisivat rakennuskelpoisia syksyllä 2024.

Rakennusvalvonnassa jatketaan lupa-arkiston sähköistämistä sekä vuonna 2023 aloitettua kiinteistö-kannan kartoitusta, jossa selvitetään luvattomat ja rekisteristä puuttuvat rakennukset. Uuden raken-tamislain voimaantulo tapahtuu vuoden 2025 alussa, johon liittyen valmistellaan vuoden 2024 aikana taksojen, rakennusjärjestyksen ja osin hallintosäännön päivittäminen.

Rakennusrekisterin ja kiinteistöselvityksen päivityksen jatkaminen. Organisaatorakennemuutoksen täytäntöönpano vuoden 2024 aikana. Rakennusjärjestyksen sekä ympäristönsuojelumääräysten päi-vittäminen. Ympäristönsuojelu jatkaa Rauramonlammen kunnostamishanketta vuonna 2024 samalla, kun Leivolanheden alueen rakentaminen käynnistyy. Ympäristönsuojeluun perustettu toinen virka vahvistaa organisaatiota, työtehtävien tasaisempaa jakautumista ja helpottaa sijaishallintoyksiköitä.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Myyntituotot	6 290	900	4 700	4 700	4 700
Maksutuotot	211 483	151 000	171 000	171 000	171 000
Tuet ja avustukset					
Muut toimintatuotot	2 500				
Toimintatuotot	220 273	151 900	175 700	175 700	175 700
Henkilöstökulut yhteensä	-467 528	-466 808	-710 589	-732 700	-740 022
Palvelujen ostot	-149 549	-301 000	-178 100	-455 217	-455 217
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 512	-6 300	-6 300	-6 300	-6 300
Avustukset					
Muut toimintakulut	-59 134	-52 401	-52 700	-52 700	-52 700
Toimintakulut	-685 723	-826 509	-947 669	-969 860	-977 122
Toimintakate	-465 450	-674 609	-771 969	-794 160	-801 422
Muut rahoitustuotot					
Muut rahoituskulut					
Poistot ja arvonalentumiset	-6 795	-10 695	-10 695	-10 695	-10 695
Vyörytysmenot ja -tulot	-7 249				
Tilikauden yli-/alijäämä	-479 494	-685 304	-782 664	-804 855	-812 117

Tavoite

Ympäristönsuojelumääräysten ja rakennusjärjestyksen päivittäminen vuoden 2024 aikana. Rakennuslupa-arkiston sähköistämisen jatkaminen suunnitelman mukaisesti. Rakennusrekisterin päivittämisen käynnistäminen ostopalveluna. Uusien asuinalueiden kaavoittamisen edistäminen niin, että ne olisivat rakennettavissa vuonna 2024.

YMPÄRISTÖTERVEYSDENHUOLLON PALVELUT

Vastuhenkilöt ympäristöterveysjohtaja Päivi Nykänen, hygieenikkoeläinlääkäri Eero Schroderus

Tehtävät ja tavoitteet

Ympäristöterveyspalvelujen tavoitteena on edistää ja valvoa elinympäristön ja yksilön terveyttä ja turvallisuutta sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia.

Ympäristöterveyspalveluihin kuuluu terveysvalvonta ja eläinlääkintähuolto. Terveysvalvonnan tehtäviin kuuluu terveydensuojelu-, elintarvike- ja tupakkavalvonta sekä nikotiinituotteiden valvonta. Eläinlääkintähuolto huolehtii eläinlääkintähuoltolain, eläinsuojelulain ja eläintautilain mukaisista tehtävistä sekä eläinperäisten elintarvikkeiden valvonnasta. Eläinlääkintähuolto järjestää peruseläinlääkäripalvelut ja ympärivuorokautisen päivystyksen lemmikeille ja hyötyeläimille sekä terveydenhuoltopalvelut hyötyeläimille. Lisäksi ympäristöterveyspalvelujen tehtäviin kuuluu toimijoiden ja asukkaiden ohjaus ja neuvonta. Toiminta-alueena on 1.1.2024 alkaen Kainuun 7 kuntaa. (Hyrynsalmi, Kajaani, Kuhmo, Paltamo, Ristijärvi, Sotkamo ja Suomussalmi.)

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

Ulkoiset ja sisäiset erät	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Myyntituotot		1 945 204	2 233 857	2 233 857	2 233 857
Maksutuotot		344 961	354 960	354 960	354 960
Tuet ja avustukset		351	351	351	351
Muut toimintatuotot		1 180	4 000	4 000	4 000
Toimintatuotot		2 291 697	2 593 168	2 593 168	2 593 168
Henkilöstökulut yhteensä		-2 033 299	-2 235 607	-2 253 628	-2 271 831
Palvelujen ostot		-169 217	-191 280	-191 280	-191 280
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		-105 868	-115 190	-115 190	-115 190
Avustukset		-80 000	-60 000	-60 000	-60 000
Muut toimintakulut		-377 016	-457 194	-457 194	-457 194
Toimintakulut		-2 765 398	-3 059 271	-3 077 292	-3 095 495
Toimintakate		-473 701	-466 103	-484 124	-502 327
Muut rahoitustuotot					
Muut rahoituskulut					
Vuosikate		-473 701	-466 103	-484 124	-502 327
Poistot ja arvonalentumiset		-3 272	-3 272	-3 272	-3 272
Tilikauden tulos		-476 982	-469 375	-487 396	-505 599
Tilikauden yli-/alijäämä		-476 982	-469 375	-487 396	-505 599

Tavoite

Eläinlääkintähuollon kehittämistoimenpiteiden toteuttaminen eläinlääkintähuollon saatavuuden parantamiseksi. Terveysvalvonnan rekrytoinnin jatkaminen asiakkaiden palvelutason takaamiseksi. Uuden laatujärjestelmän käyttöönotto, parantaa mm. tiedolla johtamista.

6. TULOSLASKELMAOSA

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Myyntituotot	7 895 652	5 879 659	6 616 154	6 549 354	6 549 354
Maksutuotot	913 911	993 340	1 046 840	1 046 840	1 046 840
Tuet ja avustukset	2 147 756	1 724 282	2 063 975	2 019 555	2 019 555
Muut toimintatuotot	2 039 955	3 913 099	4 087 922	4 087 922	4 087 922
TOIMINTATUOTOT	12 997 274	12 510 380	13 814 891	13 703 671	13 703 671
Valmistus omaan käyttöön	24 482				
Henkilöstökulut	-27 002 804	-28 060 068	-29 278 847	-29 695 362	-29 940 708
Palvelujen ostot	-55 841 673	-10 897 103	-11 738 987	-12 104 087	-12 097 887
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 717 265	-4 597 572	-5 016 280	-5 171 675	-5 169 175
Avustukset	-957 508	-2 094 125	-1 910 415	-2 720 415	-2 720 415
Muut toimintakulut	-1 846 568	-1 906 087	-1 978 391	-1 975 891	-1 975 491
TOIMINTAKULUT	-90 365 818	-47 554 955	-49 922 920	-51 667 430	-51 903 676
TOIMINTAKATE	-77 344 062	-35 044 575	-36 108 029	-37 963 759	-38 200 005
Tulovero	35 273 764	16 064 300	16 063 980	16 808 580	17 473 620
Kiinteistövero	4 989 474	5 066 000	5 900 000	6 000 000	6 000 000
Yhteisövero	5 012 862	3 500 000	2 800 000	7 701 000	8 000 000
VEROTULOT	45 276 100	24 630 300	24 763 980	30 509 580	31 473 620
Kunnan peruspalv. valtionosuus	18 622 114	2 379 133	2 482 571	3 282 571	3 282 571
Verotulojen tasaus	4 550 537	1 434 604	1 789 657	2 161 000	2 208 000
Opetus- ja kultt. muut valtion	574 847	918 000	789 416	789 416	789 416
Harkinnanvarainen valtion	1 000 000				
Verotulomen.kompensaatio	6 219 334	1 913 282	1 893 210	1 893 210	1 893 210
VALTIONOSUUDET	30 966 832	6 645 019	6 954 854	8 126 197	8 173 197
Korkotuotot	622				
Muut rahoitustuotot	5 710 504	5 647 705	5 967 705	5 967 705	5 967 705
Korkokulut	-144 004	-124 874	-967 580	-967 580	-967 580
Muut rahoituskulut	-2 299 271	-358 996	-147 805	-147 805	-147 805
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	3 267 851	5 163 835	4 852 320	4 852 320	4 852 320
VUOSIKATE	2 166 721	1 394 579	463 125	5 524 338	6 299 132
Poistot ja arvonalentumiset	-4 106 351	-3 835 390	-4 112 464	-4 659 648	-5 098 648
Satunnaiset erät	471 598				
TILIKAUDEN TULOS	-1 468 032	-2 440 811	-3 649 339	864 690	1 200 484
Poistoeron lis (-) tai väh (+)	81 780				
VARAUSTEN LIS (-) TAI VÄH (+)					
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-1 386 252	-2 440 811	-3 649 339	864 690	1 200 484

Tunnusluvut	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	14,38 %	26,31 %	27,67 %	26,52 %	26,40 %
Vuosikate/Poistot, %	52,77 %	36,36 %	11,26 %	118,56 %	123,55 %
Vuosikate/asukas, €	209,26	134,74	44,75	533,75	608,61
Kertynyt ylijäämä, €	51 021 908	48 581 097	44 931 758	45 796 448	46 996 932
Kertynyt ylijäämä, €/asukas	4 928	4 694	4 341	4 425	4 541
Asukasluvu vuoden lopussa	10 354	10 350	10 350	10 350	10 350
Asukasluvun muutos	6	-4	0	0	0

TA 2024 (Sisäiset ja ulkoiset erät)	Sisäiset erät	Ulkoiset erät	Sisäiset ja ulkoiset erät yhteensä
Myyntituotot	2 876 055	6 616 154	9 492 209
Maksutuotot		1 046 840	1 046 840
Tuet ja avustukset		2 063 975	2 063 975
Muut toimintatuotot	2 604 545	4 087 922	6 692 467
TOIMINTATUOTOT	5 480 600	13 814 891	19 295 491
Henkilöstökulut		-29 278 847	-29 278 847
Palvelujen ostot	-2 664 760	-11 738 987	-14 403 747
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-211 295	-5 016 280	-5 227 575
Avustukset		-1 910 415	-1 910 415
Muut toimintakulut	-2 604 545	-1 978 391	-4 582 936
TOIMINTAKULUT	-5 480 600	-49 922 920	-55 403 520
TOIMINTAKATE		-36 108 029	-36 108 029
Tulovero		16 063 980	16 063 980
Kiinteistövero		5 900 000	5 900 000
Yhteisövero		2 800 000	2 800 000
VEROTULOT		24 763 980	24 763 980
Kunnan peruspalv. valtionosuus		2 482 571	2 482 571
Verotulojen tasaus		1 789 657	1 789 657
Opetus- ja kultt. muut valtionosuudet		789 416	789 416
Verotulomen. kompensatio		1 893 210	1 893 210
VALTIONOSUUDET		6 954 854	6 954 854
KORKOTUOTOT		0	0
Muut rahoitustuotot		5 967 705	5 967 705
Korkokulut		-967 580	-967 580
Muut rahoituskulut		-147 805	-147 805
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT		4 852 320	4 852 320
VUOSIKATE		463 125	463 125
Poistot ja arvonalentumiset		-4 112 464	-4 112 464
Satunnaiset erät		0	0
TILIKAUDEN TULOS		-3 649 339	-3 649 339
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ		-3 649 339	-3 649 339

Tuloslaskelman tunnusluvut

Tuloslaskelman yhteydessä on esitetty tuloslaskelman tunnusluvut vuoden 2022 tilinpäätöksestä, vuoden 2023 talousarviosta, vuoden 2024 talousarviolle sekä suunnitelmavuosille 2025 ja 2026.

- Toimintatuotot/Toimintakulut %
= $100 \times \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{valmistus omaan käyttöön})$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon käyttötalouden toimintakuluista katetaan maksu- ja myyntituloilla. Vuonna 2024 verotuloilla ja valtionosuuksilla arvioidaan katettavan 66,7 % toimintakuluista.

- Vuosikate/Poistot %
= $100 \times \text{Vuosikate} / \text{Poistot}$

Tunnusluku kertoo tulorahoituksen määrän, joka jää käytettäväksi investointeihin, poistoihin ja lainan lyhennyksiin. Kun tunnusluvun arvo on 100 % tai sitä suurempi, voidaan kunnan tulorahoituksen katsoa olevan riittävä tai ylijäämäinen. Kunnan talous on heikkenevä ja kunta velkaantuu, kun vuosikate on poistoja alempi. Jos vuosikate on negatiivinen, kunnan tulorahoitus on heikko.

- Vuosikate, €/asukas

Tunnusluku on yleisesti käytetty tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa.

- Kertynyt ylijäämä, €/asukas
= $(\text{Edellisten tilikausien yli-/alijäämä} + \text{tilikauden yli-/alijäämä}) / \text{asukasluku}$

6.1. TULOSLASKELMAN ANALYYSINTI

Tuloslaskelmassa osoitetaan kuinka toimintatuotot riittävät palvelutoiminnan kuluihin, lainojen korko- ja muihin rahoituskuluihin sekä omaisuuden kulumista kuvaaviin suunnitelman mukaisiin poistoihin. Tuloslaskelman välituloksina esitetään seuraavat tiedot:

- Toimintakate osoittaa kuinka paljon toimintakuluista on katettava verotuloilla ja valtion-osuuksilla.
- Vuosikate kuvaa tulo-rahoituksen riittävyyttä. Toimintakatteen lisäksi siinä on otettu huomioon verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustuotot ja -kulut.
- Tilikauden tulos kertoo erotuksen, joka jää, kun liikevaihdosta vähennetään kustannukset, poistot, arvonalennukset, korot ja verot.

Toimintatuotot

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TA23-TA24, muutos%
Myyntituotot	7 895 652	5 879 660	6 616 154	6 549 354	6 549 354	12,5 %
Maksutuotot	913 911	993 341	1 046 840	1 046 840	1 046 840	5,4 %
Tuet ja avustukset	2 147 756	1 724 282	2 063 975	2 019 555	2 019 555	19,7 %
Muut toimintatuotot	2 039 955	3 913 100	4 087 922	4 087 922	4 087 922	4,5 %
Toimintatuotot yhteensä	12 997 274	12 510 383	13 814 891	13 703 671	13 703 671	10,4 %

Toimintatuottoja arvioidaan kertyvän vuonna 2024 yhteensä 13,8 milj. euroa eli 10,4 % edellisvuotta enemmän.

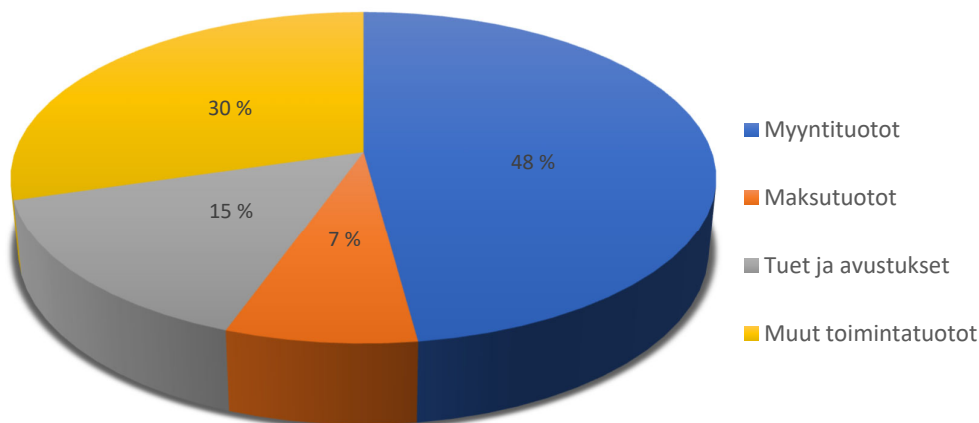
Myyntituotot kasvavat 0,7 milj. euroa edellisvuodesta. Myyntituottoihin on arvioitu muiden Kainuun kuntien maksuosuuksiksi ympäristöterveydenhuollosta 2,1 milj. euroa. Korotusta on edellisvuoteen 143 tuhatta euroa, sillä Puolangan kunta eroaa vuoden 2024 alusta lukien ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueesta. Vuoden 2024 alusta ateria- ja puhtaanapidon palvelut sisältävät pelkästään Sotkamon kunnalle tuotetut palvelut. Muutos liittyy hyvinvointialueuudistukseen. Hyvinvointialue on osaltaan kilpailuttanut ateria-, ja siivouspalvelut 1.2.2024 alkaen. Jatkossa Sotkamon kunta tuottaa ateria- ja siivouspalvelut omana toimintana, tämän vuoksi henkilöstömäärä sopeutetaan palvelutarpeeseen. Vesi- ja jätevesimaksujen myyntituotot ovat 2,4 milj. euroa ja ne ovat kasvaneet vuodesta 2023 337 tuhatta euroa, sillä näiden tuottojen arvio on ollut edellisvuonna liian pieni. Lisäksi Naapurinvaaran ja Rekivaaran vesiosuuskunnat ovat liittyneet osaksi Sotkamon kunnan vesihuoltolaitosta.

Maksutuotot sisältävät ympäristöterveydenhuollon terveystalouden ja eläinlääkintähuollon vastuualueiden maksutuottoja 350 tuhatta euroa. Kansalaisopiston maksutuottoja on arvioitu kertyvän 187 tuhatta euroa. Päivähoitomaksuja arvioidaan kertyvän 218 tuhatta euroa.

Tuissa ja avustuksissa on huomioitu tällä hetkellä käynnissä olevat hankkeet. Vuoden 2024 avustukset eivät sisällä uusia, mahdollisesti alkavia hankkeita. Elinkeinopalveluiden hankkeiden avustuksia on arvioitu saatavan noin 360 tuhatta euroa. Vuokatti-Ruka akatemia saamat avustukset on arvioitu olevan 665 tuhatta euroa.

Muiden toimintatuottojen suurimpina erinä ovat käyttömaisuuden myyntivoitot, jotka pitävät sisälleen vuonna 2024 mahdollisesti toteutuvat kunnan maakaupat 920 tuhatta euroa. Rakennusten vuokratuottojen arvioidaan olevan noin 2,7 milj. euroa.

Toimintatuotot 2024

Toimintakulut

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TA23-TA24, muutos%
Henkilöstökulut	-27 002 804	-28 060 078	-29 278 847	-29 695 362	-29 940 708	4,3 %
Palvelujen ostot	-55 841 673	-10 882 102	-11 738 987	-12 104 087	-12 097 887	7,9 %
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-4 717 265	-4 597 570	-5 016 280	-5 171 675	-5 169 175	9,1 %
Avustukset	-957 508	-2 109 125	-1 910 415	-2 720 415	-2 720 415	-9,4 %
Muut toimintakulut	-1 846 568	-1 906 084	-1 978 391	-1 975 891	-1 975 491	3,8 %
Toimintakulut yhteensä	-90 365 818	-47 554 959	-49 922 920	-51 667 430	-51 903 676	5,0 %

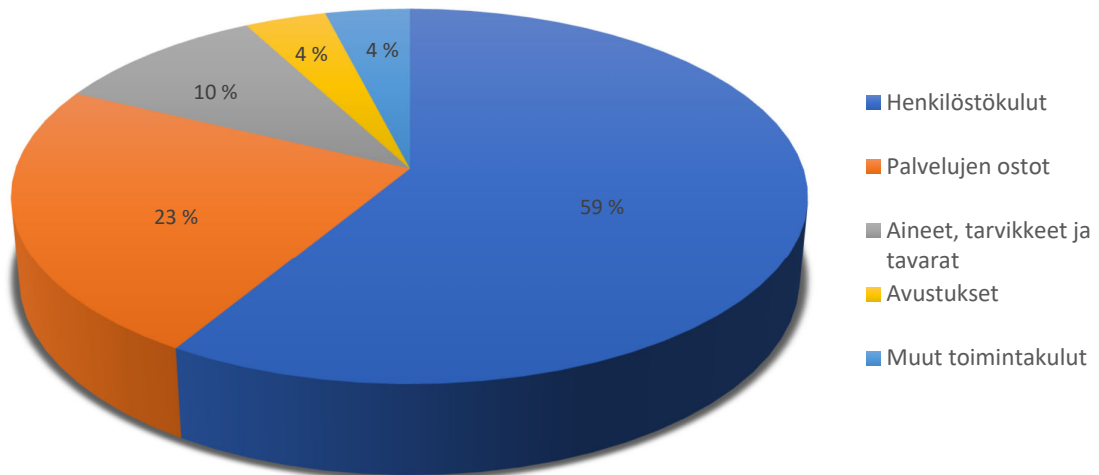
Toimintakulujen arvioidaan olevan talousarviovuonna 2024 yhteensä -49,9 milj. euroa.

Henkilöstökulut ovat suurin kuluerä 29,3 miljoonaa euroa. Henkilöstökulut nousevat noin 1,2 milj. euroa (+4,3 %) vuoden 2023 talousarviosta ja suurimpana syynä nousuun ovat yleispalkankorotukset (korotusprosentti +3,0 %) sekä Sotkamon kunnan hankkeisiin liittyviin henkilöstökuluihin varautuminen ja työllisyshoidon henkilöstömenot.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat- kuluerässä on nousua 9,1 %, sillä yleinen kustannustason nousu on ollut vuonna 2023 merkittävää. Mm. elintarvikkeiden hintojen nousu on arviolta +12 % edellisvuoteen verrattuna. Poltto- ja voiteluaineissa hintojen nousua on 33 % sekä sähkön ja kaasun osalta 24 %.

Avustukset-kuluerässä on laskua 9,4 % edellisvuoteen verrattuna. Kunnan maksamien työmarkkinatukimaksujen arvioidaan edelleen pienenevän kunnan aktiivisen työllisyydenhoidon ja vuonna 2021 alkaneen Kainuun työllisyyden kuntakokeilun myötä. Vaikutus tällä on -86 tuhatta euroa vuoteen 2024.

Toimintakulut TA 2024

Henkilöstökulut

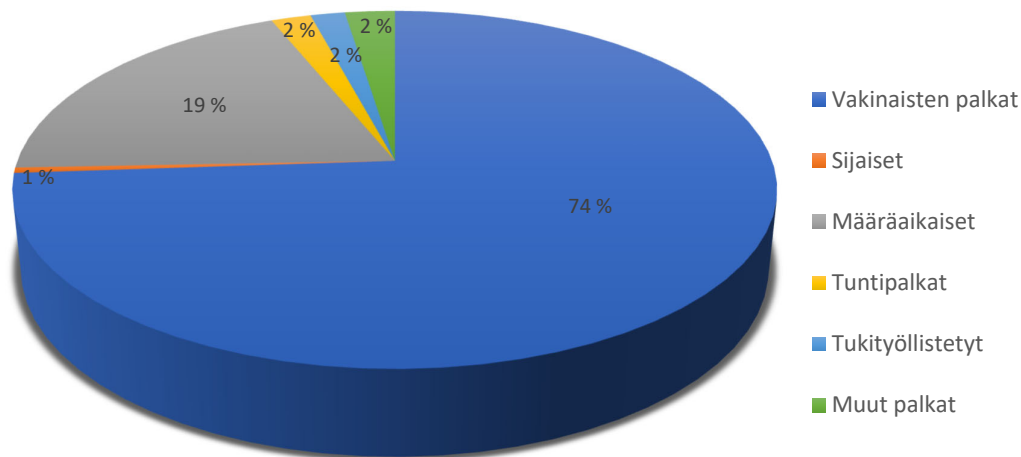
	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TA23-TA24, muutos%
Vakinaisten palkat ja palkkiot	-13 189 951	-14 480 165	-17 347 369	-17 953 606	-18 126 641	19,8 %
Palkankorotukset (laskennallinen)		-868 808				-100,0 %
Sijaisten palkat ja palkkiot	-1 282 706	-786 602	-114 300	-114 300	-114 300	-85,5 %
Määräaikaisten palkat ja palkkiot	-4 254 181	-3 534 868	-4 571 334	-4 407 910	-4 451 986	29,3 %
Työllistämistuella palkatut	-448 759	-505 216	-400 000	-300 000	-300 000	-20,8 %
Erilliskorvaukset	-477 290	-183 950	-396 200	-394 200	-392 200	115,4 %
Tunti- ja urakkapalkat	-1 818					
Tuntiopettajien palkat	-566 359	-480 675	-461 125	-461 125	-461 125	-4,1 %
Lomarahat	-1 021 989	-998 592	-26 200	-26 200	-26 200	-97,4 %
Luottamushenkilöiden palkkiot	-148 762	-121 400	-160 700	-140 700	-120 700	32,4 %
Kokouspalkkiot	-8 735	-12 960	-11 500	-10 800	-9 800	-11,3 %
Muut palkkiot ulkopuolisille	-280					
Jaksotetut palkat ja palkkiot	-177 109					
Tapaturmakorvaukset			15000			
Palkat ja palkkiot	-21 577 939	-21 973 236	-23 473 728	-23 808 841	-24 002 952	6,8 %
Henkilöstökulut	-21 577 939	-21 973 236	-23 473 728	-23 808 841	-24 002 952	6,8 %

JuEL-palkkaperusteinen maksu			-3 844 798	-3 900 924	-3 936 251	0,0 %
JuEL tasausmaksut			-699 052	-709 254	-715 682	0,0 %
KuEL-palkkaperusteinen maksu	-3 109 865	-3 721 368				-100,0 %
KuEL-eläkemenoperusteinen maksu	-1 232 818	-1 221 603	-76 103	-76 103	-76 103	-93,8 %
VaEL-maksu	-423 960					
Jaksotetut eläkekulut	-32 042					
Eläkekulut	-4 798 685	-4 942 971	-4 619 953	-4 686 281	-4 728 036	-6,5 %
Muut henkilösivukulut	-999 924	-1 143 871	-1 185 166	-1 200 240	-1 209 720	3,6 %
Henkilöstökorvaukset	373 743					0,0 %
Henkilösivukulut	-5 424 866	-6 086 842	-5 805 119	-5 886 521	-5 937 756	-4,6 %
Henkilöstökulut yhteensä	-27 002 805	-28 060 078	-29 278 847	-29 695 362	-29 940 708	4,3 %

Henkilöstökulujen arvioidaan olevan vuonna 2024 yhteensä 29,3 milj. euroa. Henkilöstökulut kasvavat noin 1,2 milj. euroa (+4,3 %) vuoden 2023 talusarviosta. Vuoden 2024 talusarviossa on käytetty palkankorotusprosenttina 3,0 %, joka vastaa määrältään 868 tuhatta euroa.

Kunta-alan nykyiset virka- ja työehtosopimukset ovat voimassa 30.4.2025 saakka. Sopimuksen piirissä ovat kaikki kuntien ja kuntayhtymien palkansaajat. Laskennallisia palkankorotuksia on tehty vuoden 2024 talusarvioon 3,0 % ja suunnitelmavuosille 2025–2026 1,0 %.

Henkilöstökulut TA 2024

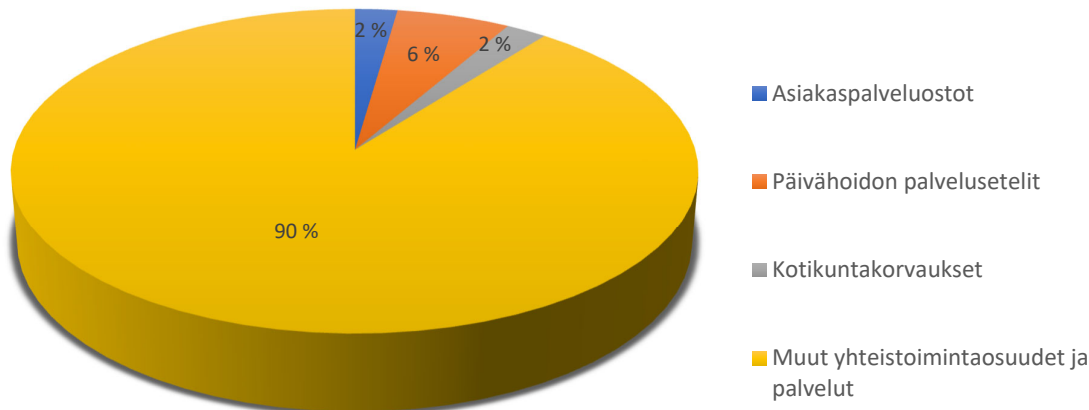

Palvelujen ostot

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TA23- TA24, muutos%
Asiakaspalvelujen ostot valtio		-52 787				-100,0 %
Asiakaspalvelujen ostot kunnilta	-183 223	-195 000				-100,0 %
Asiakaspalvelujen ostot kuntayhtymiltä	-43 895 690					
Asiakaspalveluiden ostot muilta	-61 824	-102 552	-265 700	-265 700	-265 700	159,1 %
Muut palvelusetelit	-300					0,0 %
Päivähoidon palvelusetelit	-649 339	-615 000	-715 000	-715 000	-715 000	16,3 %
Kotikuntakorvaukset	-260 933	-258 000	-258 000	-258 000	-258 000	0,0 %
Asiakaspalvelujen ostot	-45 051 309	-1 223 339	-1 238 700	-1 238 700	-1 238 700	1,3 %
Kainuun sote	-43 761 087					
Muut yhteistoimintaosuudet ja palvelut	-9 911 713	-9 658 763	-10 500 287	-10 865 387	-10 859 187	8,7 %
Palvelujen ostot	-98 724 109	-10 882 102	-11 738 987	-12 104 087	-12 097 887	7,9 %

Palvelujen ostoihin varataan yhteensä 11,7 milj. euroa. Palveluiden ostot kasvavat vuodesta 2023 7,9 %. Sotkamon kunnan maksuosuus Kainuun liitolle on 384 000 euroa. Maksuosuus kasvaa 4 000 euroa vuodesta 2023 (TA 2023: 380 000 euroa) Päivähoidon palvelusetelien kustannusnousu perustuu sivistystoimen lautakunnan päätökseen nostaa setelinarvoa. Tällä arvon nostamisella pyritään lisäämään setelien käyttöä. Asiakaspalveluiden ostot-kuluerä sisältää vuonna 2024 asiakaspalveluiden ostot valtiolta, kunnilta ja muilta. Muutos johtuu kirjauskäytännön täsmennyksistä, jotka on tehty vuonna 2023 käyttöön otetussa taloushallinnon järjestelmämuutoksessa.

Palvelujen ostot TA 2024

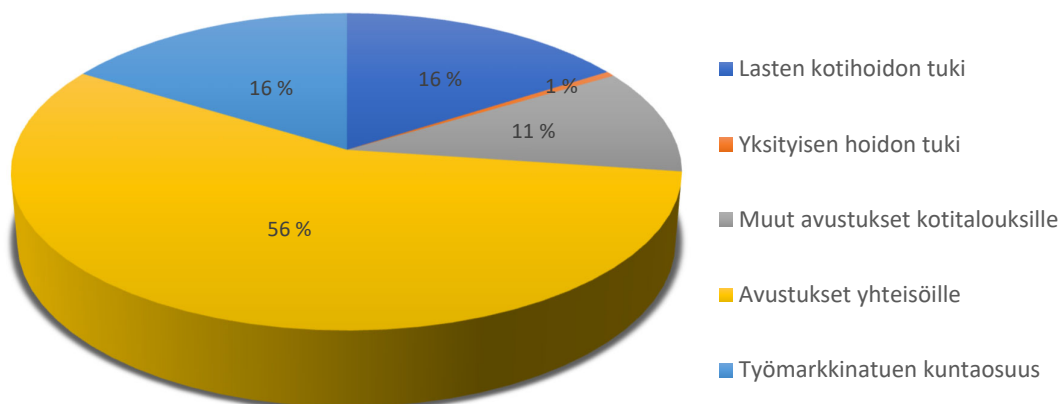

Avustukset

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TA23-TA24, muutos%
Lasten kotihoidon tuki	-319 047	-350 000	-305 000	-305 000	-305 000	-12,9 %
Yksityisen hoidon tuki	-10 314	-20 000	-10 000	-10 000	-10 000	-50,0 %
Yks.hoidon kuntalisä	-10 545					
Koulumatkatuki	-261					100,0 %
Muut palvelusetelimenot		-15 000				
Muut avustukset kotitalouksille	-274 342	-221 480	-204 290	-204 290	-204 290	-7,8 %
Avustukset kotitalouksille	-614 509	-606 480	-519 290	-519 290	-519 290	-14,4 %
Avustukset yhteisöille	-40 594	-1 106 645	-1 081 125	-1 601 125	-1 601 125	-2,3 %
Työmarkkinatuen kuntaosuus	-285 286	-396 000	-310 000	-600 000	-600 000	-21,7 %
Muut avustukset yhteisöille	-17 119					
Avustukset yhteisöille	-342 999	-1 502 645	-1 391 125	-2 201 125	-2 201 125	-7,4 %
Avustukset	-957 508	-2 109 125	-1 910 415	-2 720 415	-2 720 415	-9,4 %

Avustuksiin varataan yhteensä 1,9 milj. euroa. Avustukset sisältävät kotitalouksille ja yhteisöille maksetut tuet ja avustukset, kuten kotihoidon tuen, Etenijä-yrityspalvelusetelin, työllistämisen kuntalisän, kesätyösetelin, toimialojen myöntämät avustukset sekä yksityisteiden kunnossapidon. Kunnan maksumien työmarkkinatukimaksujen arvioidaan edelleen pienenevän kunnan aktiivisen työllisyydenhoidon ja vuonna 2021 alkaneen Kainuun työllisyyden kuntakokeilun myötä sekä yleisen talouden tilanteen elpymisen ja alueen työllisyytilanteen paranemisen myötä. Kesätyöseteleitä tarjotaan jatkossakin 9. luokkalaisille sekä 2. asteen 1. luokkalaisille. Päihde- tai muuhun riippuvuuteen annetaan palveluseteli, sellaisille henkilöille, joilla ei ole mahdollista ostaa omilla varoilla palvelua tai ei saa siihen rahoitusta.

Avustukset TA 2024

Verotulot

Arvio vuosien 2024–2026 verotuloista perustuu Kuntaliiton, VM:n ja Verohallinnon 10.10.2023 julkaisemaan verotuloennusteeseen sekä kunnan omaan arvioon verotulojen kehityksestä. Verotuloennustetta on tarkennettu valtakunnallisilla keskiarvoisilla muutosprosentteilla eri verolajeissa, jotta ennuste vastaisi paremmin kunnan todellista tilannetta.

Kunnan oman arvion mukaan kiinteistöverotulo arvioidaan vuoden 2024 osalta 500 tuhatta euroa (vuoden 2025 ja 2026 osalta 600 tuhatta euroa) korkeammaksi kuin Kuntaliiton ennuste (Kuntaliiton ennusteessa on käytetty maapohjan kiinteistöveron korotusprosenttia). Sotkamon kunnassa on aloitettu kiinteistöveroselvitys vuonna 2023, jonka perusteella kunnan kiinteistöverotulo tulee nousemaan seuraavina vuosina, sillä kiinteistöverotuksen piiriin tulee entistä laajempi osuus kunnassa sijaitsevista kiinteistöistä. Myös uusia kiinteistöjä tulee kiinteistöverotuksen piiriin. Lisäksi suunnitelmavuodelle 2025 ja 2026 arvioidaan 100 tuhannen euron lisäys kiinteistöveroon uusien kiinteistöjen valmistuttua.

Kaivosvero tulee käyttöön vuoden 2024 alusta lukien. Kaivosveron tuotosta 60 prosenttia ohjataan niille kunnille, joiden alueella kaivos sijaitsee. Sotkamon kunnassa sijaitsee kolme kaivosta: Terrafamen ja Sotkamo Silverin metallikaivokset ja Elementisin talkkikaivos. Sotkamon kunnan tuloissa vero tulee näkymään ensi kertaa suunnitelmavuodelle 2025. Kaivosveron suuruudeksi arvioidaan 3,5 milj. euroa, joka esitetään kohdassa osuus yhteisöveron tuotosta.

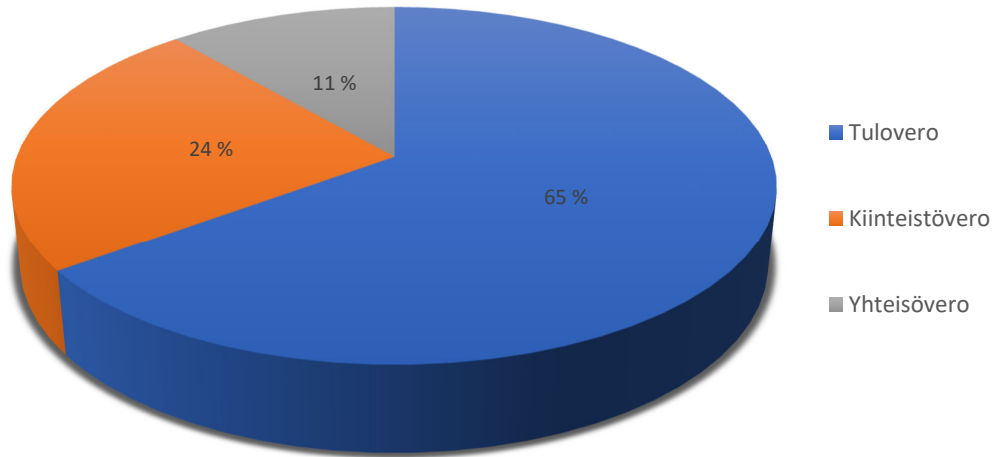
Yhteisöveron osalta on tehty vuodelle 2024 300 tuhannen euron korotus Kuntaliiton arvioon verrattuna. Suunnitelmavuodelle 2025 arvioidaan lisäksi, että kunnan osuus yhteisöveron tuottoon kasvaisi kaivosveron lisäksi Terrafamen ja muun yritystoiminnan tuloksien parantuessa 7,7 milj. euroon. Suunnitelmavuodelle 2026 yhteisöveron arvioidaan kasvavan 8 milj. euroon.

Vuoden 2024 talousarvio ja vuosien 2025–2026 taloussuunnitelma on laadittu käyttäen tuloveroprosenttia 7,50 % ja vuodelle 2024 määrättyjä kiinteistöveroprosentteja. Kiinteistöverouudistuksessa maapohjaveron alaraja nostetaan 1,3 prosenttiin vuoden 2024 alusta lukien. Maapohjaveron yläraja on pysymässä kahdessa prosentissa. Samalla maapohjavero eriytetään yleisestä kiinteistöveroprosentista.

Sekä tilinpäätöksessä että talousarviossa kunnallisverotuloina käsitellään maksuperusteisesti kunnalle kunakin vuonna tilitettyt verot. Maksuunpantu verotulo on taas kunakin verovuonna kuntalaisille maksettavaksi määrätty vero, jonka kertyminen kunnalle voi ajoittua useammalle vuodelle.

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TA23-TA24, muutos%
Tulovero	35 273 764	16 064 300	16 063 980	16 808 580	17 473 620	0,0 %
Kiinteistövero	4 989 474	5 066 000	5 900 000	6 000 000	6 000 000	16,5 %
Yhteisövero	5 012 862	3 500 000	2 800 000	7 701 000	8 000 000	-20,0 %
Verotulot yhteensä	45 276 100	24 630 300	24 763 980	30 509 580	31 473 620	0,5 %
asukasluku	10 352	10 354	10 354	10 354	10 354	0,0 %
verotulo, €/asukas	4 374	2 379	2 392	2 947	3 040	0,5 %
kunnallisvero%	19,75 %	7,11 %	7,50 %	7,50 %	7,50 %	5,5 %

Verotulojen jakautuminen TA 2024

Veroprosentit	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Tulovero	21,25	21,25	21,25	21,25	21,25	19,75	19,75	19,75	7,11	7,5
Kiinteistöverot										
yleinen kiinteistövero	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1
vakituinen asunto	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
muut asuinrakennukset	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2
Erikseen määrättyt prosentit										
rakentamaton rakennuspaikka	-	-	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3
voimalaitos	2,85	2,85	3,1	3,1	3,1	3,1	3,1	3,1	3,1	3,1
yleishyödyllinen yhteisö	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Valtionosuudet

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TA23-TA24, muutos%
Kunnan peruspalv. vo	18 622 114	2 379 133	2 482 571	3 282 571	3 282 571	4,3 %
Verotuloper. vo-tasaus	4 550 537	1 434 604	1 789 657	2 161 000	2 208 000	24,7 %
Opetus- ja kultt. vo	574 847	918 000	789 416	789 416	789 416	-14,0 %
Harkinnanvarainen valtion osuus	1 000 000					
Veromenetysten kompensatio	6 219 334	1 913 282	1 893 210	1 893 210	1 893 210	-1,0 %
Valtionosuudet yhteensä	30 966 832	6 645 019	6 954 854	8 126 197	8 173 197	4,7 %
asukasluku	10 352	10 354	10 354	10 354	10 354	0,0 %

Kunnan valtionosuutta ennakoitaessa tulee ottaa huomioon valtionosuusjärjestelmän kaksiosaisuus: peruspalvelujen valtionosuus ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukainen valtionosuus. Kunnalle valtionosuusrahoitus on yleiskatteellinen tuloerä, jota ei ole korvamerkitty tiettyjen palvelujen

järjestämiseen, vaan kunta itse päättää valtionosuusrahoituksensa tarkoituksenmukaisimmasta käytöstä.

Valtionosuudet on arvioitu Kuntaliiton 13.10.2023 päivittämän ennakkollisen valtionosuuslaskelman sekä kunnan oman arvion perusteella.

Vuosikate

Vuonna 2024 vuosikatteen arvioidaan olevan 463 125 euroa positiivinen. Vuosikate ei kuitenkaan riitä kattamaan arvioituja poistoja -4 112 464 euroa. Asukaskohtainen vuosikate on 45 €/asukas.

Vuonna 2025 vuosikatteen arvioidaan olevan 5 524 338 euroa positiivinen. Vuosikate riittää kattamaan poistot, joiden arvioidaan olevan -4 659 648 euroa. Asukaskohtainen vuosikate on 534 €/asukas. Vuonna 2026 vuosikatteen arvioidaan olevan 6 299 132 euroa positiivinen. Vuosikate riittää kattamaan poistot, joiden arvioidaan olevan -5 098 648 euroa. Asukaskohtainen vuosikate on 608 €/asukas.

Rahoitustuotot ja kulut

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TA23-TA24, muutos%
Korkotuotot	622					
Muut rahoitustuotot	5 710 504	5 647 705	5 967 705	5 967 705	5 967 705	5,7 %
Korkokulut	-144 004	-124 874	-967 580	-967 580	-967 580	674,8 %
Muut rahoituskulut	-2 299 271	-358 996	-147 805	-147 805	-147 805	-58,8 %
Rahoitustuotot ja kulut yhteensä	3 267 851	5 163 835	4 852 320	4 852 320	4 852 320	-6,0 %

Muut rahoitustuotot 5,9 milj. euroa koostuvat Loiste Oy:n kunnalle maksamista vuotuisista osinkotuotoista sekä sijoitusvarallisuuden tuloutuksista. Lisäksi muita rahoitustuottoja kertyy korvauksena vesilaitoksen jäännöspääomasta. Muut rahoitustuotot sisältävät myös koronvaihtosopimukseen liittyvät tuotot, joita on arvioitu kertyvän 320 tuhatta euroa.

Korkokulut on arvioitu kunnan tämänhetkisen lainakannan mukaan. Korkokuluissa ei ole huomioitu mahdollista yleistä korkotason nousua, vaan korkokulut on laskettu nykyisen korkotason mukaisena. Korkokuluissa ei ole myöskään huomioitu mahdollisen kunnan ottaman uuden (pitkäaikaisen) lainarahoituksen kuluja. Tiedot voidaan päivittää talousarvioon muutoksina sen jälkeen, kun päätökset investoinneista (ml. rahoitusmallit) ja lainan nostamisesta ovat olemassa.

Poistot

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TA23-TA24, muutos%
Poistot tietokoneohjelmista	-9 515	-4 300	-18 750	-18 750	-18 750	336,0 %
Poistot pitkäv. menoista		-3 272	-3 272	-3 272	-3 272	100,0 %
Poistot rakennuksista	-1 691 664	-1 670 135	-1 770 135	-2 170 135	-2 470 135	6,0 %
Poistot kiint.rak. ja laitteet	-1 586 090	-1 960 992	-2 115 845	-2 247 029	-2 367 029	7,9 %
Poistot koneista ja kalustosta	-171 601	-196 690	-204 462	-220 462	-239 462	4,0 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 458 870	-3 835 389	-4 112 464	-4 659 648	-5 098 648	7,2 %

Investointikulut kirjataan kuluiksi poistoina investoinnin taloudellisena käyttöaikana. Poistojen tarkoituksena on kattaa korjausinvestoinnit. Poistot on laskettu kunnan poistosuunnitelman mukaisesti. Poistot pienenevät vähitellen, kun vanhojen kohteiden poistoaika loppuu, mutta toisaalta kiinteistöihin ja kunnallistekniikkaan tehtävät perusparannukset lisäävät niiden taloudellista pitoaikaa ja kasvattavat poistoja.

Suunnitelman mukaisten poistojen arvioidaan olevan vuonna 2024 -4,1 milj. euroa. Poistot kasvavat vuodesta 2023 0,3 milj. euroa (7,2 %).

Poistot on arvioitu olemassa olevien kohteiden sekä investointisuunnitelmassa esitettyjen kohteiden mukaisesti. Poistojen lopulliseen määrään vaikuttaa investointikohteiden toteutus- ja rahoitusmallit.

Tilikauden tulos

Vuonna 2024 tilikauden tuloksen arvioidaan olevan -3 649 339 euroa alijäämäinen.

Vuonna 2025 tilikauden tuloksen arvioidaan olevan 864 690 euroa ylijäämäinen. Vuonna 2026 sen sijaan tilikauden tuloksen arvioidaan olevan 1 200 484 euroa ylijäämäinen.

7. RAHOITUSLASKELMA

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
TOIMINNAN RAHAVIRTA					
Vuosikate	2 166 721	1 394 578	463 123	5 524 336	6 299 130
Satunnaiset erät	471 598				
Tulorahoituksen korjauserät	-510 015	-320 000	-920 000	-920 000	-920 000
TOIMINNAN RAHAVIRTA	2 128 304	1 074 578	-456 877	4 604 336	5 379 130
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
Investointimenot	-10 832 592	-25 621 388	-39 738 965	-13 670 000	-9 980 000
Osakkeet ja osuudet tytäryhtiöihin			-3 000 000		
Rah.osuudet investointimenoihin	560 741	151 694	2 059 295	801 000	105 000
Pys.vast.hyöd.luovutustulot	746 585	600 000	1 520 000	1 420 000	1 320 000
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-9 525 266	-24 869 694	-39 159 670	-11 449 000	-8 555 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-7 396 962	-23 795 116	-39 616 547	-6 844 664	-3 175 870
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaam.lisäykset			-3 000 000		
Antolainasaam.vähennykset		-26 000			
Antolainauksen muutokset		-26 000	-3 000 000		
Lainakannan muutokset					
Pitkäaik.lainojen lisäys	4 000 000	24 000 000	20 000 000	5 000 000	5 000 000
Pitkäaik.lainojen vähennys	-3 853 233	-4 082 399	-5 459 804	-6 500 000	-6 500 000
Lyhytaik.lainojen muutos					
Lainakannan muutokset	146 767	19 917 601	14 540 196	-1 500 000	-1 500 000
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiant.var.ja po:n muut	22 960				
Saamisten muutos	-2 159 662				
Korottomien velkojen muutos	-1 893 573				
Muut maksuvalmiuden muutokset	-4 030 275				
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-3 883 508	19 891 601	11 540 196	-1 500 000	-1 500 000
RAHAVAROJEN MUUTOS	-11 280 470	-3 903 515	-28 076 351	-8 344 664	-4 675 870
Rahavarojen muutos	11 280 470	3 903 515	28 076 349	8 374 664	4 675 870
Rahavarat 31.12.	39 253 846	35 350 331	7 273 982	-1 100 682	5 776 552
Rahavarat 1.1.	50 534 316	39 253 846	35 350 331	7 273 982	-1 100 682

Toiminnan rahavirta

Toiminnan rahavirta kuvaa tuloslaskelmassa esitettyjen tuottojen ja kulujen vaikutusta rahavaroihin. Tulorahoitus saadaan, kun vuosikatteesta vähennetään tulorahoituksen korjaukset ja satunnaiset tuotot.

Investointien rahavirta

Investoinnin rahavirta saadaan, kun investointimenoista vähennetään pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot sekä investointikohteisiin saadut rahoitusosuudet. Investointien rahavirta tarkoittaa, paljonko kunta rahoittaa nettomääräisesti investointeja.

Taloussuunnitelmakauden 2024–2026 investointiraami on merkittävän suuri. Vuonna 2024 investointimenot ovat bruttona 39,7 milj. euroa ja nettona rahoitusosuuksien sekä myyntivoittojen jälkeen 37,1 milj. euroa.

Toiminnan ja investointien rahavirta

Jos toiminnan ja investointien rahavirta on negatiivinen, tarkoittaa se, että tulorahoitus ei riitä kokonaan rahoittamaan investointeja tai lyhentämään lainoja.

Toiminnan ja investointien rahavirta on negatiivinen taloussuunnitelmakaudella. On kuitenkin otettava huomioon, että kaikista investoinneista ei ole vielä talousarvion laadinnan aikaan lopullisia toteutus- ja rahoituspäätöksiä. Lisäksi osa investoinneista rahoitetaan omaisuusjärjestelyiden seurauksena saadulla varallisuudella, jota toiminnan ja investointien rahavirta ei ota huomioon.

Rahoituksen rahavirta

Rahoituksen rahavirtaan budjetoidaan antolainojen, lainakannan ja oman pääoman muutokset.

Rahoituksen rahavirtaan voi vaikuttaa hanketoiminnalle annettava väliaikaisrahoitus, josta kunnanhallitus tekee erilliset päätökset. Väliaikaisrahoituksen tarvetta ei voida arvioida etukäteen talousarviossa.

Rahoituslaskelman tunnusluvut

- Lainanhoitokate
= (Vuosikate + korkokulut) / (Korkokulut + lainanlyhennykset)

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Jos tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, myymään kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

- Kassan riittävyys
= 365 pv X Rahavarat varainhoitovuoden lopussa / Kassasta maksut varainhoitovuonna

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Riittävänä tavoitearvona voidaan pitää 14–30 päivän kassan riittävyyttä.

Lainamäärä

Lainamäärän kehitys	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Antolainauksen muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	4 000 000	24 000 000	20 000 000	5 000 000	5 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 853 233	-4 082 399	-5 459 804	-6 500 000	-6 500 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos					
Lainakannan muutokset	146 767	19 917 601	14 540 196	-1 500 000	-1 500 000
Lainat 31.12.	23 737 818	43 655 419	58 195 615	56 695 615	55 195 615
Lainat €/asukas	2 293	4 218	5 623	5 478	5 333
Asukasluku	10 354	10 350	10 350	10 350	10 350

Uutta pitkäaikaista lainaa suunnitellaan otettavaksi vuonna 2024 yhteensä 20,0 milj. euroa ja entisiä pitkäaikaisia lainoja maksetaan pois noin 5,4 milj. euroa. Nettovelkaantuminen on siten noin 14,6 milj. euroa. Vuonna 2023 talousarviossa on varauduttu 24 milj. euron lainojen lisäykseen. 10/2023 mennessä pitkäaikaisten lainojen lisäys on 10 milj. ja entisiä lainoja on lyhennetty 3,4 milj. euroa.

Vuonna 2025 ja 2026 pitkäaikaisen lainan tarpeeksi arvioidaan 5,0 milj. euroa. Molempina vuosina entisiä pitkäaikaisia lainoja maksetaan pois noin 6,5 milj. euroa per vuosi.

Vuosien 2024–2026 nettoinvestoinneista toteutetaan lähtökohtaisesti puolet lainarahoituksella ja puolet omalla rahalla. Kunnan kokonaislainamäärä kasvaa vuosien 2024–2026 aikana yhteensä noin 11,5 milj. eurolla. Kunnan asukaskohtainen lainamäärä nousee vuonna 2024 5623 euroon/asukas.

8. INVESTOINNIT

Projekti- nro	INVESTOINNIT	TA2024	TS 2025	TS 2026
	KIINTEÄ OMAISUUS	-2 850 000	350 000	250 000
9000	Osakkeet			
	tulot			
	menot	-3 000 000		
	netto			
	Maa- ja vesialueet			
9001	tulot	600 000	500 000	400 000
	menot	-450 000	-150 000	-150 000
	netto	150 000	350 000	250 000
	TALONRAKENNUS	-22 105 000	-6 075 000	-5 690 000
9005	Kiinteistöjen korjaus (erikseen määriteltävät kohteet)			
	menot	-500 000	-500 000	-500 000
	netto	-500 000	-500 000	-500 000
9006	Pohjavaaran koulun maalämpöhanke			
	tulot	30 000		
	menot	-120 000		
	netto	-90 000	0	0
9007	Naapurinvaaran koulun maalämpöhanke			
	tulot	30 000		
	menot	-120 000		
	netto	-90 000	0	0
9029	Naapurivaaran koulun väliaikaiset käsityötilat			
	menot	-30 000		
	netto	-30 000		
9025	Suunnitelmavuosien investointien suunnittelu			
	menot	-90 000	-90 000	-90 000
	netto	-90 000	-90 000	-90 000
9008	Jätevedenpuhdistamon huoltorakennuksen rakentaminen			
	menot	-650 000		
	netto	-650 000		0
9026	Vanhan kirjastonrakennuksen purkaminen			
	menot			-300 000
	netto	0	0	-300 000
9027	Vuokatin ns. kivikoulun purkaminen			
	menot			-300 000
	netto	0	0	-300 000
9009	Jätevedenpuhdistamon huoltorakennuksen suunnittelu			
	menot	-30 000		
	netto	-30 000	0	0

Projekti- nro	INVESTOINNIT	TA2024	TS 2025	TS 2026
9012	Lukion liikunta- ja ruokasalin remontin suunnittelu			
	menot	-80 000		
	netto	-80 000	0	0
9011	Tenetin yläkoulun rakentaminen			
	tulot	525 000		
	menot	-7 500 000	-500 000	
	netto	-6 975 000	-500 000	0
9010	Leivolan G-talon muutostyöt			
	menot	-70 000		
	netto	-70 000	0	0
9014	Lukion liikunta- ja ruokasalin remontin toteutus			
	tulot		540 000	
	menot		-1 800 000	
	netto	0	-1 260 000	0
9013	Lukion ja kirjaston rakentaminen			
	menot	-6 700 000		
	netto	-6 700 000	0	0
9015	Sotokeskus 1 -rakentaminen			
	menot	-5 000 000	-3 300 000	
	netto	-5 000 000	-3 300 000	0
9016	Vuokatti Areenan aurinkopaneelit			
	menot	-300 000		
	netto	-300 000	0	0
9018	Aatoksen peruskorjaus			
	menot	-450 000		
	netto	-450 000	0	0
9017	Vuokatti Areenan varastojen eristäminen ja ulkoka- tos			
	menot	-50 000		
	netto	-50 000	0	0
9019	Tenetin koulun purkaminen			
	menot	-550 000		
	netto	-550 000	0	0
9020	Virastotalon julkisivut			
	menot		-300 000	
	netto	0	-300 000	0
9021	Leivolanlahden päiväkodin suunnittelu			
	menot		-125 000	
	netto	0	-125 000	0

Projekti- nro	INVESTOINNIT	TA2024	TS 2025	TS 2026
9022	Leivolanlahden päiväkodin rakentaminen			
	menot			-4 500 000
	netto	0	0	-4 500 000
9023	Jätevedenpuhdistamon kattoremontti			
	menot	-200 000		
	netto	-200 000	0	0
9024	Asema 13 purkaminen			
	menot	-200 000		
	netto	-200 000	0	0
9028	Avantouintipaikan pukuhuone			
	menot	-50 000		
	netto	-50 000	0	0
	JULKINEN KÄYTTÖMAISUUS	-5 304 670	-4 050 000	-2 280 000
9400	Varsitien saneeraus			
	menot	-900 000		
	netto	-900 000	0	0
9401	Urheilukadun loppuosan saneeraus			
	menot		-150 000	
	netto	0	-150 000	0
9402	Ilkanmäentien kevyen liikenteen väylä			
	tulot	85 000		
	menot	-170 000		
	netto	-85 000	0	0
9403	Pohjavaarantien kiertoliittymä			
	menot		-120 000	
	netto	0	-120 000	0
9404	Kaavateiden päällystäminen			
	menot	-120 000	-100 000	-100 000
	netto	-120 000	-100 000	-100 000
9405	Kaavateiden valaistus			
	menot	-100 000	-50 000	-50 000
	netto	-100 000	-50 000	-50 000
9406	Aluevalaistuksen rakentaminen			
	menot	-100 000	-100 000	-50 000
	netto	-100 000	-100 000	-50 000
9407	Jäätiön sillan muutostyöt			
	menot	-60 000		
	netto	-60 000	0	0

Projekti- nro	INVESTOINNIT	TA2024	TS 2025	TS 2026
9422	Kuntan asennus kaavateiden luiskiin			
	menot	-22 000		
	netto	-22 000	0	0
9414	Rauhantien saneeraus ja uusi klv			
	menot			-275 000
	netto	0	0	-275 000
9415	Sopalandie,Makasiininkatu ja Kissankujan saneeraus			
	menot		-660 000	
	netto	0	-660 000	0
9416	Pinolantien saneeraus			
	menot		-260 000	
	netto	0	-260 000	0
9417	Salmelan koulutien parantaminen			
	menot		-150 000	
	netto	0	-150 000	0
9418	Hiukan pesäpallostadionin tekonurmen uusiminen			
	menot			-500 000
	netto	0	0	-500 000
9419	Yleisurheilukentän rakentaminen			
	tulot	690 000		
	menot	-2 300 000		
	netto	-1 610 000	0	0
9408	Maisemakallion kaavateiden rakentaminen			
	menot	-690 000		
	netto	-690 000	0	0
9409	Leivolantien kaavateiden rakentaminen			
	menot	-870 000		
	netto	-870 000	0	0
9410	KT 76 ja Lahtikadun liikennejärjestelyt sis. alikulku			
	menot		-2 060 000	
	netto	0	-2 060 000	0
9411	KT 76 alitukset			
	menot	-100 000		
	netto	-100 000	0	0
9432	Vuokatin (KT76) ja rautatien alikulku			
	tulot	199 475		
	menot	-284 965		
	netto	-85 490		

Projekti- nro	INVESTOINNIT	TA2024	TS 2025	TS 2026
9412	Alkulantie			
	menot			-930 000
	netto	0	0	-930 000
9413	Vaunutie			
	menot		-120 000	
	netto	0	-120 000	0
9420	Lähiliikunta-alueet ja leikkiuistot			
	menot	-75 000	-40 000	-30 000
	netto	-75 000	-40 000	-30 000
9423	Pysyreitillä 2 -hanke			
	menot	-150 000	-300 000	-150 000
	tulot	105 000	210 000	105 000
	netto	-45 000	-90 000	-45 000
9424	Kuurakadun kaavakadun rakentaminen			
	menot	-326 000		
	tulot	174 820		
	netto	-151 180	0	0
9425	Vuokatinhovintien kevyenliikenteen väylä			
	menot			-200 000
	netto	0	0	-200 000
9426	Osallistavan budjetoinnin kohteen toteutus			
	menot	-10 000	-20 000	-20 000
	netto	-10 000	-20 000	-20 000
9421	Reittien kunnostus			
	menot	-120 000	-80 000	-80 000
	netto	-120 000	-80 000	-80 000
9427	Tiilitörmän koirapuisto			
	menot		-50 000	
	netto	0	-50 000	0
9428	Rantojen kunnostus			
	menot	-35 000		
	netto	-35 000	0	0
9429	Leivolan uusi kaukalo			
	menot	-31 000		
	netto	-31 000	0	0
9430	Leivolan pilkekatot			
	menot	-25 000		
	netto	-25 000	0	0
9434	Leivolan lähiliikunta-alueen saneeraus			
	tulot		21 000	
	menot		-70 000	
	netto	0	-70 000	0

Projekti- nro	INVESTOINNIT	TA2024	TS 2025	TS 2026
9433	Tiilikankaan päiväkodin leikkipuisto			
	tulot	30 000		
	menot	-100 000		
	netto	-70 000	0	0
9030	Tenetin monitoimiareena			
	tulot		30 000	
	menot		-100 000	
	netto		-70 000	
9031	Tenetin yläkoulun urakka-alueen ulkopuoliset työt			
	menot		-150 000	
	netto		-150 000	
9032	Yleisurheilukentän huoltorakennus			
	menot		-400 000	
	netto		-400 000	
	IRTAIN OMAISUUS	-3 875 000	-385 000	-535 000
9950	Hallinnon toimiala			
	menot	-30 000	-15 000	-15 000
	netto	-30 000	-15 000	-15 000
9951	Sivistyksen toimiala			
	menot	-40 000	-40 000	-40 000
	netto	-40 000	-40 000	-40 000
9952	Ympäristö- ja tekninen toimiala			
	menot	-95 000	-80 000	-80 000
	netto	-95 000	-80 000	-80 000
9953	Tenetin yläkoulun kalusteet			
	menot	-1 700 000		
	netto	-1 700 000	0	0
9954	Lukion ja kirjaston kalusteet			
	menot	-1 350 000		
	netto	-1 350 000	0	0
9955	Uuden kirjastoauton hankinta			
	menot	-400 000	-200 000	
	netto	-400 000	-200 000	0
9956	Leivolantien päiväkodin kalusteet ja varusteet			
	menot			-350 000
	netto	0	0	-350 000
9957	Lukio-kirjaston varavoimakoneen hankinta			
	menot	-100 000		
	netto	-100 000	0	0
9959	Terveyskeskuksen varavoimakoneen muutostyöt			
	menot	-50 000		
	netto	-50 000	0	0

Projekti- nro	INVESTOINNIT	TA2024	TS 2025	TS 2026
9958	Suksihuollon kehittämishanke			
	tulot	190 000		
	menot	-250 000		
	netto	-60 000	0	0
9431	Prosenttitaide			
	menot	-50 000	-50 000	-50 000
	netto	-50 000	-50 000	-50 000
	KAUKOLÄMPÖLAITOS	-475 000	-330 000	-430 000
9705	Kuurakatu			
	menot	-95 000		
	netto	-95 000	0	0
9700	Urheilukatu			
	menot		-100 000	
	netto	0	-100 000	0
9701	Sopialantie, Kissanpuu ja Makasiininkatu			
	menot		-230 000	
	netto	0	-230 000	0
9703	Alkulantie			
	menot			-430 000
	netto	0	0	-430 000
9704	Varsitien saneeraus			
	menot	-380 000		
	netto	-380 000	0	0
	VESIHUOLTOLAITOS	-2 470 000	-1 210 000	-790 000
9800	Jätevedenpuhdistamon saneeraus			
	menot	-180 000	-50 000	-50 000
	netto	-180 000	-50 000	-50 000
9815	Jätevesipuhdistamon hajun poisto			
	menot	-500 000		
	netto	-500 000		
9801	Vesimittareiden uusiminen			
	menot	-60 000	-60 000	
	netto	-60 000	-60 000	0
9802	Jätevedenpumppaamoiden saneeraukset			
	menot	-30 000	-60 000	-60 000
	netto	-30 000	-60 000	-60 000
9803	Savitien jätevedenpumppaamon saneeraus			
	menot	-60 000		
	netto	-60 000	0	0
9804	Viemäriputkien sujutukset			
	menot	-100 000	-80 000	-80 000
	netto	-100 000	-80 000	-80 000

Projekti- nro	INVESTOINNIT	TA2024	TS 2025	TS 2026
9805	Talolinjojen rakentaminen			
	menot	-50 000	-50 000	-50 000
	netto	-50 000	-50 000	-50 000
9806	Sopialantie, Makasiininkatu ja Kissankujan vesi- huolto			
	menot		-500 000	
	netto	0	-500 000	0
9807	Pinolantien vesihuolto			
	menot		-190 000	
	netto	0	-190 000	0
9808	Varsitien vesihuolto			
	menot	-540 000		
	netto	-540 000	0	0
9809	Urheilukadun loppuosan vesihuolto			
	menot		-130 000	
	netto	0	-130 000	0
9810	Vaunutien vesihuolto			
	menot		-90 000	
	netto	0	-90 000	0
9811	Alkulantien vesihuolto			
	menot			-550 000
	netto	0	0	-550 000
9812	Maisemakallion vesihuolto			
	menot	-460 000		
	netto	-460 000	0	0
9705	Kuurakadun vesihuolto			
	menot	-130 000		
	netto	-130 000	0	0
9813	Leivolanlahden vesihuolto			
	menot	-360 000		
	netto	-360 000	0	0
	ARVOPAPERIT	0	0	0
	KAIKKI INVESTOINNIT	TA 2024	TS 2025	TS 2026
	INVESTOINTITULOT	2 659 295	1301 000	505 000
	INVESTOINTIMENOT	-39 738 965	-13 670 000	-9 980 000
	NETTO	-37 079 670	-12 369 000	-9 475 000

9. KUNTAKONSERNI

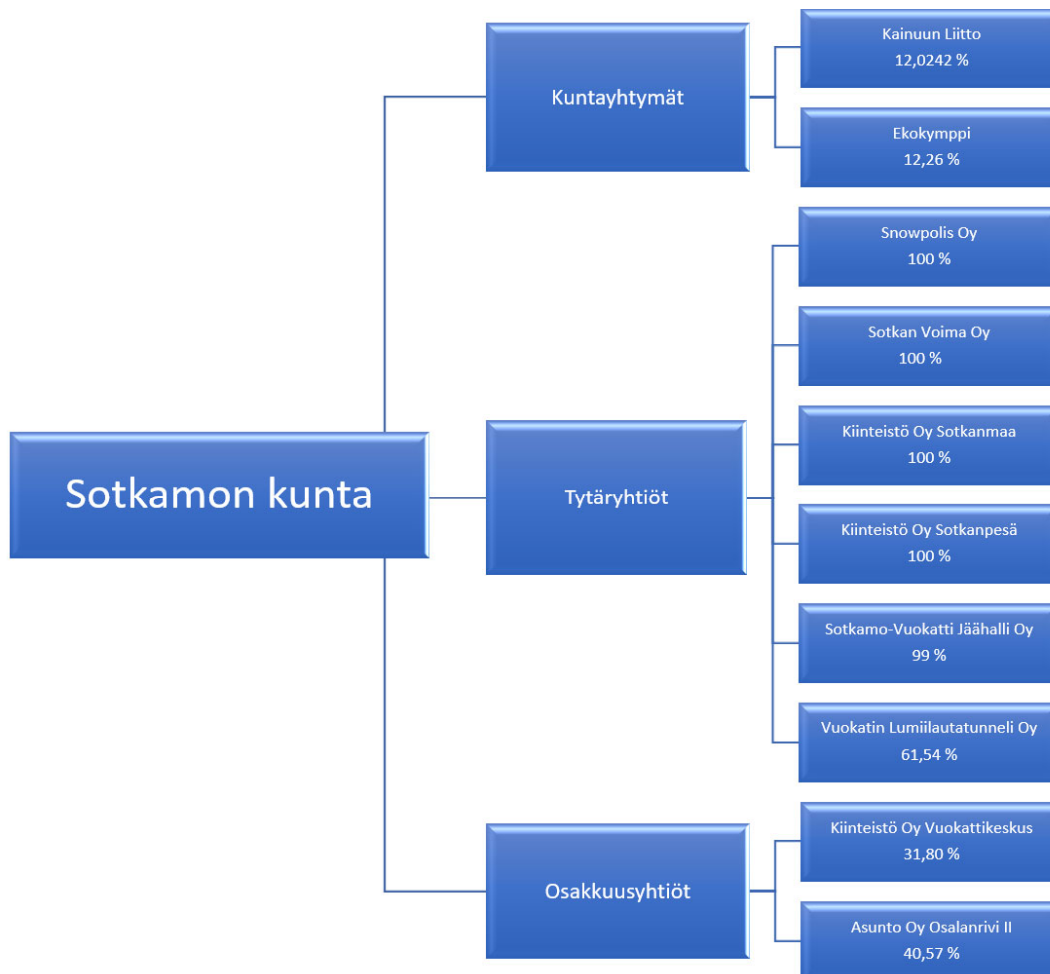
Kuntalaki korostaa valtuuston vahvaa asemaa ja kokonaisvastuuta toiminnasta ja taloudesta. Kuntalain mukaan valtuusto vastaa strategisesta päätöksenteosta ja koko kuntakonsernin tavoitteiden asettamisesta, toiminnan ja talouden tasapainosta sekä toiminnan arvioinnista ja seurannan järjestämisestä.

Kunta kirjanpitolain mukaisine tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin. Sotkamon kuntakonsernin rakenne vuoden 2024 talousarviota laadittaessa on muuttunut aiempaan verrattuna.

Kuntakonsernin rakenteeseen vaikuttaa vuoden 2024 aikana tapahtuva Sotkamo-Vuokatti Jäähalliyhtiön alasajo, joka toteutetaan selvitysmiehen työskentelyn päätyttyä. Lumilautatunnelin romahtamisen vuoksi Lumilautatunneli Oy tullaan myös ajamaan alas vuonna 2024.

Lämpöliiketoimintaan on perustettu kunnan omistama energiayhtiö Sotkan Voima Oy ja kiinteistöjen hallintaan on perustettu Kiinteistö Oy Sotkanpesä.

Sotkamon kuntakonsernin rakenne 1.1.2024

Kuntakonsernille asetetaan vuodelle 2023 seuraavat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet:

Eriyisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan kriteerejä on uudistettu. Uudistetut kriisikuntakriteerit kuvaavat kunnan taloutta eri näkökulmista nykyistä paremmin. Kriisikuntamittariston rakenne säilyy ennallaan, mutta tunnuslukuja ja niiden raja-arvoja on muutettu. Uusia raja-arvoja sovelletaan ensimmäisen kerran vuonna 2022 vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätösten tunnuslukujen perusteella.

Sotkamon kuntakonsernille asetetaan vuodelle 2024 taloudellisia tavoitteita, jotka johdetaan uusista kriisikuntakriteereistä. Tavoitteeksi asetetaan, että kuntakonserni ei ole lähellä varsinaisten raja-arvojen täyttymistä eikä myöskään ns. väljempien raja-arvojen täyttymistä, joiden täytyessä kunnan tulisi kiinnittää erityistä huomiota taloutensa kehitykseen ja analysointiin. Ns. väljät raja-arvot on esitetty alla:

Ehdotetut kriisikuntakriteerit	Ns. väljät raja-arvot	Talousarviotavoite 2023
Konsernitaseeseen kertynyt alijäämä asukasta kohden	Konsernin kertynyt alijäämä vähintään 500 €/asukas	Raja-arvo ei täyty
Kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde	Konsernin vuosikate % poistoista alle 100	Raja-arvo ei täyty
Kunnan tuloveroprosentti	Tuloveroprosentti 1,5 % -yksikköä yli kuntien keskimääräisen	Raja-arvo ei täyty
Kunnan lainamäärä asukasta kohden	Kuntakonsernin lainat ja vastuut 25 % yli kuntien keskimääräisen	Raja-arvo ei täyty
Konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate	Kuntakonsernin laskennallinen lainanhoitokate alle 1,0	Raja-arvo ei täyty

Lisäksi Sotkamon kuntakonsernin osalta tarkastellaan tuloslaskelmaa, rahoituslaskelman sekä taseen tunnuslukuja suhteessa kuntakonsernien keskimääräisiin tunnuslukuihin.

Snowpolis Oy

Kehittämisyritys käynnistää toimintansa uudelleen vuonna 2024. Yhtiön tavoitteena on mm. elinkeinoelämää edistävä hanketoiminta, uusien yritysten alueelle saaminen, uusien yritysten toimintaedellytysten kehittäminen ja yleinen elinvoiman vahvistaminen.

Sotkamo-Vuokatti Jäähalli Oy

Vuokatti Areenan valmistuttua Sotkamo-Vuokatti jäähallin käyttö jäärheilupaikkana on päättynyt. Kunta saattaa näin muodostuneiden tarpeettomien omaisuusosien myynnin päätökseen ja päättää yhtiön toiminnan vuoden 2024 aikana. Sotkamon kunta omistaa yhtiöstä tällä hetkellä 99 %.

Vuokatin Lumilautatunneli Oy

Lumilautatunneli romahti vuoden 2022 keväällä. Tunnelia ei rakenneta uudelleen ja purkutyöt on saatu maisemointeja lukuun ottamatta valmiiksi vuonna 2023. Yhtiön toiminta päättyy vuonna 2024.

Kiinteistö Oy Sotkanmaa

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA) on hyväksynyt uudiskohteen Konstankuja 2:n rakennussuunnitelmat ja kustannukset syyskuussa 2023. Samanaikaisesti ARA on myöntänyt avustuksen erityisryhmien asunto-olojen parantamiseksi (rakentamiseksi).

Uudisrakennuksen takauspäättös on lokakuussa 2023 Sotkamon kunnanvaltuuston käsiteltävänä ja myönteisen päätöksen jälkeen rakentaminen päästään aloittamaan marraskuussa 2023.

Kiinteistö Oy Sotkanmaan tehtävä vuonna 2024 on uudiskohteen rakennuttaminen, yhtiön talous ja maksuvalmius pidetään vakaana.

Kiinteistö Oy Sotkanpesä

Toiminta on käynnistynyt vuonna 2023. Sotkanpesä kehittää toimintaansa ja tuo uusia vaihtoehtoja alueen vuokra-asuntotarjontaan sekä mahdollistaa tulevaisuudessa sote-kiinteistöjen yhtiömuotoisen toiminnan. Kiinteistö Oy Sotkanpesä suunnittelee tulevia opiskelija-asuntoratkaisuja. Asia huomioidaan talousarviossa.

Sotkan Voima Oy

Sotkan Voima Oy on aloittanut toimintansa vuonna 2023. Yhtiö vastaa tulevaisuudessa Sotkamon kunnan omistamasta lämpöliiketoiminnasta ja kehittää toimintaansa energia-alan toimijana, joka voi osallistua mm. energiantuotantoon, kehitystoimintaan ja palveluiden tuottamiseen energia-alalla.

10. VESIHUOLTOLAITOS

Vastuuhenkilö vesihuoltoteknikko Kalle Keränen

Tehtävä

Vesihuoltolaitos huolehtii kuntalaisten vedensaannista sekä jäte- ja sadevesien poisjohtamisesta toiminta-alueellaan. Vesihuoltolaitos vastaa riittävän ja hyvälaatuisen talousveden tuottamisesta ja jakelusta vesilaitoksen ja siihen liittyneiden vesiosuuskuntien toiminta-alueilla olevien asiakkaiden tarpeisiin. Lisäksi laitos vastaanottaa ja puhdistaa viemärlaitoksen ja vesiosuuskuntien toiminta-alueilla olevien asiakkaiden laitoksen viemäriverkostoon toimittaman jäteveden vähintään ympäristölupapäätöksen mukaiseen puhdistustasoon. Vesihuoltolaitos toimii kirjanpidollisena taseyksikkönä.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

Ulkoiset ja sisäiset erät	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Myyntituotot	2 195 503	2 217 829	2 631 295	2 631 295	2 631 295
Maksutuotot					
Tuet ja avustukset	712				
Muut toimintatuotot	102 022	4 935	5 000	5 000	5 000
Toimintatuotot	2 298 238	2 222 764	2 636 295	2 636 295	2 636 295
Henkilöstökulut yhteensä	-402 657	-400 817	-425 718	-429 563	- 433 443
Palvelujen ostot	-416 591	-462 600	-477 553	-477 553	-477 553
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-417 174	-414 500	-404 900	-404 900	-404 900
Avustukset					
Muut toimintakulut	-54 315	-82 718	-78 297	-78 297	-78 297
Toimintakulut	-1 290 737	-1 360 635	-1 386 468	-1 390 313	-1 394 193
Toimintakate	1 007 750	-862 129	-1 249 827	-1 245 982	-1 242 102
Muut rahoitustuotot					
Muut rahoituskulut	160 856				
Poistot ja arvonalentumiset	-449 017	-477 300	-477 300	-477 300	-477 300
Vyörytysmenot ja -tulot	-13 820				
Tilikauden tulos	383 807	-384 829	772 527	768 682	764 802
Tilikauden yli-/alijäämä	383 807	-384 829	772 527	768 682	764 802

Tavoite

Jätevedenpuhdistamon työntekijöiden huolto- sekä sosiaalitulojen ajantasaistaminen uudisrakentamisen avulla. Saneerausohjelman jatkaminen pitkäntähtäimen suunnitelman mukaisesti. Henkilöstön osaamisen varmistaminen koulutuksien avulla.

LIITTEET

LISTA TILIVELVOLLISISTA

Luottamushenkilötoimielimet

Kunnanvaltuusto
Kunnanhallitus
Sivistystoimen lautakunta
Ympäristö- ja tekninen lautakunta

Viranhaltijat

Hallinnon toimiala

Kunnanjohtaja
Talousjohtaja
Hallinto- ja henkilöstöjohtaja
Toimistopäällikkö
Maaseutupäällikkö

Sivistyksen toimiala

Sivistysjohtaja
Kasvatusjohtaja
Lukion rehtori
Olympiavalmennuskeskuksen johtaja

Ympäristö- ja tekninen toimiala

Tekninen johtaja
Tieinsinööri
Kiinteistömestari
Kaavoittajat
Rakennustarkastajat
Ympäristötarkastajat
Ateria- ja siivouspalvelujohtaja
Vesihuoltoteknikko
Rakennuttajainsinööri